

"עזרי מעם ה'"

"בשם ה' נעשה ונצליח"

ספר

גיבור כאריאב

מאמר והלכה

קובץ שיעורים מספריית הקלטות גיבור כאריאב
נכתבו ונערכו מתוך הקלטות השיעורים בבית
המדרש זיכרון מנחם אב בנשיאות רבנו הרה"ג
אריאל אריאב מקייטן שליט"א.
שנת התשפ"ד לפ"ק מאנסי ניו יורק ארה"ב

הלכות אישות
עם שאלות ותשובות

מפתח מאמר והלכה.

6-8.....	הקדמה
9-10.....	כותרות השיעורים שמהם הודפסו
11-13.....	מאמר והלכה א
	בעניין פגישות של בני, בעניין מצוות ההכנה של החתן, בעניין התחייבות של האיש והאישה.
14-16.....	מאמר והלכה ב
	העולה מן המאמר להלכה, בעניין קידושי אישה "בשטר", בעניין הזמנת המחותן, העולה מן המאמר להלכה, בעניין של לכבד את רצון הבעל.
17-19.....	מאמר והלכה ג
	הציווי הראשוני שנאמר "לאדם וחווה", למדנו על המקור של ישוב העולם, בעניין הציווי של האיש על "פריה ורביה", בעניין הזמן שצריך לחכות, מצוות עשה של "פריה ורביה".
20-23.....	מאמר והלכה ד
	בעניין פונדקאית ובעלת הביצית, בעניין של מתי נעשית אישה נידה בלידה, בעניין שמירת מרחק באשתו נידה או להרים עגלה ביחד, והמעלה שיש בריחוק.
24-26.....	מאמר והלכה ה
	בעניין האם מותר לשאול בשלום אשה, מותר להושיט דבר מידו לידה, אסור לקחת צלם, בעניין קיום יחסי אישות עם אשה פנויה, במקום של חולי וזקנה יש להתיר, עוזרת בית וכל שכן חדרנית בבית מלון.
27-28.....	מאמר והלכה ו
	היתר לשאת אישה שניה, ודין פילגש, נישואין לאישה שאמא התגיירה רפורמי, חזקת הכשרות בייחוס.
29-30.....	מאמר והלכה ז
	להשתמש בכתובה בחתונה רפורמית, ילד שנולד מתרומת ביצית, המעשה שקרה ביום שמחת תורה.
31-35.....	מאמר והלכה ח
	תרומת שליה, אישה שחזרה מהשבוי, לישא אשה על דעת לגרשה.
36-38.....	מאמר והלכה ט
	גילה שאמא של חמיו לא יהודיה, כתובה לאישה גרושה, להתפלל שזמן הלידה לא יחול בשבת.

- מאמר והלכה י'..... 39-41**
הימנעות מהריון, כוס של עקרין, להינשא בערב חג, נישואין אזרחיים, קידושין בטבעת עם חריטה.
- מאמר והלכה יא..... 42-44**
טבעת מזהב לבן, קידושין בטבעת שאולה, נישואין עם רווקה שאינה בתולה, חופת נידה.
- מאמר והלכה יב..... 44-46**
שבעה נקיים קודם כניסתה לחופה, בגד לשבעה נקיים, גר שנקבע לו לפני שנולד.
- מאמר והלכה יג..... 47-49**
אישה שעשתה ניאוף, לבחור אישה מתאימה, שינוי השם בכתובה, שבע ברכות לבתולה.
- מאמר והלכה יד..... 50-52**
ייחוד עם ילדים, ייחוד במסגרת העבודה, אישה לא תטפל אצל רופא, נישואין עם דודה של אשתו.
- מאמר והלכה טו..... 53-55**
נישואים עם בת אחותו, לנשק לסבתא, נישואים בין אחים חורגים, בדיקת דור ישרים, אישה שנכשלה, וחזרה בתשובה.
- מאמר והלכה טז..... 56-57**
גדול כבוד הבריות, אישה שהטעתה את בעלה, מניעת התבוללות. צניעות.
- מאמר והלכה יז..... 58-60**
שינוי הטבעים המשועבד לחכמים, המשהה את נקביו, פאה נכרית, דחיית החתונה.
- מאמר והלכה יח..... 61-63**
כשהשמות של המחותנים שווים, הפרייה מלאכותית בין איש לאשתו, ואישה שהיא נכנסת להריון מבנק הזרע, חזרה לשורשים של יהודים שהתנצרו.
- מאמר והלכה יט..... 64-66**
משכב זכור לגויים, קיום יחסים עם פנויה שלא במסגרת הנישואין, חשש לקידושין, נתינת גט על תנאי.
- מאמר והלכה כ..... 67-69**
יחסים בין זוג שהם כבר מאורסים, ברכה על שני כוסות תחת החופה, קדש עצמך במותר לך, ללכת לים למטרת טבילה, ולעניין של צניעות.
- מאמר והלכה כא..... 70-72**
המשכין שלום, להראות חיבה בפרהסיה, קול באישה ערווה, מצוות עונה במהלך היום.
- מאמר והלכה כב..... 73-75**
יחסי אישות בליל צום, מצווה במחזיר גרושתו, שינוי מין, ניתוח פלסטי.

- מאמר והלכה כג.**.....75-78
הקדוש ברוך הוא מלווה את האדם, בניית מקווה, טבילה בזמנה מצווה, אם קיימו כבר את המצווה.
- מאמר והלכה כד.**.....78-80
איש ואישה שמתארחים בשבת, לטבול עם ריסים מלאכותיים, התקן רחמי, וגבס וכדומה, גילוח שיער בית הערווה, שן תותבת, וקעקוע.
- מאמר והלכה כה.**.....81-83
חציצה של ציפורניים, חוטי תפירה וכדומה, תיקון לאישה שלא הלכה למקווה, קיצור ימי הראייה, וסגולות.
- מאמר והלכה כו.**.....84-86
איך לנהוג בשיתוף עם הציבור בזמן תענית, מגורים בבית משותף לעניין מזוזה, צניעות אצל גויה, שמירת הברית.
- מאמר והלכה כז.**.....87-89
נטילת גלולות לחיזוק גברא, גר צדק שמתחתן עם יהודיה, בני אנוסים שחזרו בתשובה, בני זוג גרים שלאחר הגיור רוצים להינשא מחדש.
- מאמר והלכה כח.**.....89-90
כתובה של גר שכתבו את שם אביו המאמץ, בעניין יוחסין של ענף עץ אבות.
- שאלות לשינון וחזרה.**.....91-96
- מי שברך.**.....97-98
- לעילוי נשמת.**.....99-100

הקדמה ישתבח המלך ויתעלה החון לאדם דעת, ומלמד לאנוש בינה. "הללויה אודה ה" בכל לבב, בסוד ישרים ועדה", על כל הטוב והחסד שעשית עמדי הרועה אותי מעודי עד היום הזה", על שזיכני להוציא לאור עוד כמה מהשיעורים מתוך ספריית הקלטות שלנו "גיבור כאריאב", גם על אבן העזר הלכות אישות. כתוב בתורה {ויקרא פרק י"א פסוק מ"ד}, "והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני", הקב"ה שהוא היצרן יודע מה טוב לנשמה, וכל אחד לפי דרגתו שעושה מצוה בשביל להתקרב אל ה", עושה את המצווה בדרך המותרת, שזה בחינת "קדש עצמך במותר לך". אומרת הגמרא במסכת חגיגה [דף טז עמוד א], ששה דברים נאמרו בבני אדם, שלושה כמלאכי השרת, ושלושה כבהמה. כמלאכי השרת יש להם דעת, ומהלכים בקומה זקופה ומספרים בלשון הקודש. ואילו כבהמה אוכלים ושותים, פרים ורבים ומוציאים רעי. המצווה הראשונה שכולנו מכירים את החשיבות שלה היא "פרו ורבו" [בראשית פרק א פסוק כח], מצווה שעל ידה נמשך כוחו של האין סוף, שזה סוד הדבר של "קדושת הזיווג", המוזכר בספרי הקבלה, שצריך לכוון להיטהר בגוף, ולקדש את הנפש והמחשבות במי הדעת, שכידוע הזרע נמשך ממוחו של האב, שהוא נקרא "טיפי הדעת", ולכן איכות הזרע וקדושת הוולד תלויה גם בקדושת המחשבה בזמן ההזרעה. שזה ההסבר לדעת אב"י בגמרא [מסכת חולין דף מה עמוד ב], וכמו שמסביר רש"י שתולדות האיש מן המוח היא באה, ומי שהוא נחבל בראשו לא יכול להוליד, היות שהאב משפיע על מוחו של הבן [ספר הבהיר חלק ד, קנה]. וזה גם הרעיון של ההסבר על "המדרש" למה חזקיהו המלך נשא את בתו של ישעיה הנביא. וזה גם תלוי בזמן שהוא המוכשר ביותר "להוריד נשמות קדושות", על כן צריך סייעתא דשמיא מיוחדת, ויהי רצון מן השמים, שיצילו אותנו מכל תקלה ומכשול, שיתקבלו דברי תורתנו, וגם יהיו לתועלת מרובה, להגדיל תורה ולהאדירה. "אבוא שעריו בתודה חצרותיו בתהילה" כי גבר חסדו עלי, על שזיכני שדברי התורה שאנו אומרים בעל פה, יהיו לזיכרון לפני השומעים והלומדים, שיוכלו ללמוד ולהעמיק בהם מתוך הכתב. ברוך ה" שזכיני שהשיעורים שאנו מוסרים בעל פה, במשך שנים רבות, רבים מאוד נהנים מדברי התורה היקרים הללו, ועכשיו הם עולים על הכתב, מעשה ידי אומן, בידי חבר תלמידי חכמים, בקיאים וחכמים. נודה לה", ויתן לנו כוח ויכולת להוציא לאור עוד שיעורים נוספים, בהלכות שבת, הלכות אישות, הלכות איסור והיתר, הלכות בחושן משפט, וכן בענייני מועדי השנה, ועוד כמה נושאים חשובים.

בספר הרוקח כתב, כי יש לאדם לרמוז את שמו בחיבור שיכתוב, ואכן "גיבור כאריאב" יעלה בגימטריה עם הכולל, שווה לשם שלי "אריאל אריאב". וגם "מאמר והלכה גיבור כאריאב" עולה בגימטריה, "משיח בן דוד חשמל", שמזכיר את היחס שלנו למלכות בית דוד, וגם למדנו בתיאור של מרכבת יחזקאל, על סוד החשמל, "כעין החשמל מתוך האש" {יחזקאל א, ד}, שזה כותנות העור שהלביש הקב"ה את אדם וחוה, שהיו מבחינת לבוש החשמל, שהוא למעלה מעולם האצילות, שמתחתיו נמצאים שאר העולמות, שהחלק

המסתנן שהוא החלק המשובח נשאר למעלה, וזה הרעיון של בירורי ניצוצות הקדושה. חשוב לדעת, שהחשמל הוא סוד מבנה בתיקון הנפש, שזה בעצם הלבוש של התורה, שדרכה של קליפת נוגה להסתיר את האלוקות, ואילו דרך החשמל מתגלית האלוקות, לכן מובן למה צריך הרב להיות כמו "מלאך", שזה אותיות כאלם, שכל מילה צריכה להיות נשקלת בכובד ראש, ורק אז יכולים ללמוד ממנו תורה. למדנו שזה עדין מהדברים שאפשר ללמוד ולהבין אותם, כמו שהסברנו במעשה של אותו ינוקא, {חגיגה דף יג עמוד א}. מכל מקום למדנו, שהמילה חשמל נגזרת מהמילים "חש, מל" שפעמים המלאכים "חשות", ופעמים "ממללות". מלמד אותנו על הכוח העצום שיש בשתיקה, ולאחריה הדיבור, שצריך לשקול ולחשוב טוב, לפני שמדברים, כמו שלמדנו בהרחבה, שאת התיקון הזה של הפה שהוא מבחינת המלכות, עושים בפסח, שהוא חג הגאולה, והוא מבחינת "המדבר". עוד עולה בגימטריה "מאמר והלכה גיבור כאריאב", לפסוק בתהילים {פרק קיח פסוק כה} שאומרים בתוך ההלל, "אנא ה' הושיעה נא", "אנא ה' הצליחה נא". "ואילו פינו מלא שירה כים ולשוננו רינה כהמון גליו... אין אנחנו מספיקים להודות לך ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו ולברך את שמך מלכנו על אחת מאלף... שעשית עמנו ועם אבותינו... עד הנה עזרנו רחמך ולא עזבנו חסדך".

מקדם פלאך". "כל משברך וגליך עלי עברו". "אשר הראיתני צרות רבות ורעות, תשוב תחייני... תשוב תעלני... תרב גדולתי ותסב תנחמני". "הפח נשבר ואנחנו נמלטנו". "ויהי לי לישועה". אני אברך ולי נאה לברך, "כוס ישועות אשא ובשם ה' אקרא", בהודאה וברכה מיוחדת לאשתי היקרה נות ביתי, מרת סיגלית תחיינה, "מנשים באוהל תבורך", שנזכה לראות נחת משני בנינו היקרים, ר' משה חיים הי"ו, ור' יוסף חיים הי"ו, החביבים ונוגה להם סביב, חיים ממתקים וכולו מחמדים, בעזרת ה' שיהיו בחינת שני המאורות הגדולים, ויהי רצון שיעלו במעלות התורה והיראה, וגם בנותינו היקרות, אורטל, תהילה, שירה, ושרה, ומשפחותיהם שיחיו, אשר סייעו בעדי בהוצאת הספר, "עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו", ששים ושמים בטוב ובנעימים, וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך. ובצאתי בשלום מן הקודש, אשא תפילה והודאה לה' יתברך, כשם שעזרתני להגיע עד הלום, כן תעזרני להמשיך לעסוק בתורתך הקדושה, שכל שעשועי ותענוגותי היא רק דרך עסק התורה הקדושה, שאם הייתי מתפתה לשעשועים אחרים אז הייתי אובד בעוונתי כמו שכתוב בתהילים [פרק קיט פסוק צב] "לולי תורתך שעשועי אז אבדתי בעיני". בעזרת ה' שנזכה ליותר עמל של תורה, "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך". "אורך ימים בימינה בשמאלה עושר וכבוד". ואודה לרבנים החשובים שהם רבים, וביניהם האדמו"ר מטשערקאס שליט"א, וגם לידידנו הרב אריה גמליאל זצ"ל שתהיה נשמתו צרורה בצרור החיים, על מכתבי ברכה החמים שנשלחו אלינו, שהחלטנו לא לצרף אף מכתב. וגם ברכה לחברי קהילתנו היקרים "זכרון מנחם אב", שנזכה להוסיף ולהתעלות, ולקדש שם שמים ברבים, "ואיש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק", ויתקיים עלינו הפסוק בדניאל [פרק יב פסוק ג], "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד", כמו שיש כוכבים שנמצאים רחוק מאוד,

שכלל שמתקרבים אליהם מתגלה האור יותר ויותר, כך בעז"ה שנזכה להאיר גם לאנשים רחוקים הנמצאים במקומות נידחים, ושיהיה להם סיעתא דשמיא כמו שכתוב [דברים פרק ל פסוק ד], "אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלוקיך ומשם יקחך". שנזכה בעזרת ה' לברכת התורה {דברים פרק טז פסוק יז}, "איש כמתנת ידו כברכת ה' אלהיך אשר נתן לך" שנזכה גם להתענג רוחנית מהמאכלים. ואחתום בזכותו של דוד המלך עליו השלום, יגן עלינו ובעדינו שתאריך אפך... ומאוצר מתנת חינוך חננו, כמו שכתוב "וחנותי את אשר אחון ורחמתי את אשר ארחם". ותחזינה עיננו בשובך לציון בבנין ירושלים אמן כן יהי רצון. בברכה הרב אריאל אריאב מקייטן שליט"א רב קהילת "זכרון מנחם אב"

כותרות השיעורים שמהם הודפסו

הלכות אישות "פרו ורבו".
הלכות אישות "לשבת יצרה".
הלכות אישות "וידגו לרוב".
הלכות אישות כוס עקרין.
הלכות אישות "לא תעשו".
הלכות אישות בן סירא.
הלכות אישות שו"ת הציווי הראשוני שנכתב בתורה, וההכנה של החתן והכלה.
הלכות אישות שו"ת בעניין הזמן שצריך להמתין לילדים.
הלכות אישות פגישות לפני האירוסין.
התחייבות של האיש לאישה.
על מי החובה לגדל את הילדים.
הזמנת המחזות כעד.
לכבד את רצון הבעל.
הציווי הראשוני לחתן ולכלה.
הזמן שמחכים עד שיהיו ילדים.
הדרך של קיום מצוות פרו ורבו.
פונדקאית ובעלת הביצית.
ממתי נעשית אישה נידה, וגם שמירת המרחק וכולי.
לשאול בשלום אשה.
יחסי אישות עם פנויה.
לשאת אישה שניה.
נישואין לאישה שהתגיירה רפורמי.
חזקת הכשרות בייחוס.
כתובה כשרה בחתונה רפורמית.
ילד שנולד מתרומת ביצית.
המעשה המפורסם בשמחת תורה.

אישה שנחטפה וחזרה מהשבי.
לישא אשה על דעת לגרשה.
חמיו של כהן שהתגלה כגוי.
כתובה לגרושה ואלמנה.
להתפלל על זמן הלידה.
הימנעות מהריון משום פיקוח נפש.
להינשא בערב חג.
נישואין אזרחיים עם גוי.
קידושין בטבעת עם חריטה.
קידושין בטבעת שאולה.
חופת נידה.
זיווג עם גר.
לבחור אישה מתאימה.
שינוי השם בכתובה.
שבע ברכות לבתולה.
נישואין של דוד ואחיינית.

בעניין פגישות של בני הזוג לפני אירוסין.

בשביל לראות סייעתא דשמיא, "ולמצוא חן ושכל טוב בעיני אלוהים ואדם", חשוב לדעת קודם שלא ללכת אחרי תאוות הלב, וכדי לקבל את בת הזוג המתאימה צריך לבדוק דרך אופי וגם דרך התכנים הפנימיים, וגם כמובן למי שחשוב גם מבחינה חיצונית. חשוב להזכיר שברבינו של פגישות וציאות, זה מעמיד את האדם בניסיונות שצריך להתרחק מאוד מאוד מהנשים, שהדרך לעבירה מתחילה בדרך של שחוק וקלות ראש, שהרי מה שהתירו לאדם לדבר עימה, זה רק כדי שתמצא חן בעיניו [מסכת קידושין דף מא עמוד א], {שולחן ערוך אבן העזר סימנים כא, כב, סעיף א}. כי כמו שאמרנו עדיין בני הזוג לא יכירו אחד את השני, רק לאחר שיהיו נשואים זה לזה. לכן צריך להתפלל לקב"ה שישלח לך את בת זוגתך שהיא משורש נשמתך, כבר בזיווג הראשון, ולקרב את החתונה בהקדם האפשרי, והבא ליטהר מסייעים בידו, "וחפץ ה" בידך יצליח", ותזכו להקים בית נאמן לתפארת בישראל.

בעניין מצוות ההכנה של החתן והכלה בזמן הנישואים, והתעטפות בטלית.

מסכת ברכות {דף ח עמוד א} אומרת הגמרא שהחתן היה נשאל תחת החופה אם הוא "מצא" או "מוצא", כונת הגמרא שבשביל להצליח בחיי הנישואין צריך החתן להכין את עצמו ללא דרישות מאשתו, שאם כן הוא בחינת "מוצא", שכל הזמן מתחדש אצלו הרצון לחפש ולמצוא, שעל זה נאמר [קהלת פרק ז פסוק כו] "ומוצא אני מר ממות את האישה", אבל אם הוא מכין את עצמו כל הזמן רק לתת, ואין לו שום דרישות לקבל, אז הוא מבחינת "מצא", שעל זה נאמר {משלי פרק יח פסוק כב} "מצא אישה מצא טוב ויפק רצון מה", שזה שבע מילים, ועשרים וחמש אותיות כנגד המילה "ז", כה". חשוב לדעת אם אדם קבל מתנה של קול בדיבור, או בשירה, צריך לנצל אותו לטובת הכלל כדי לחולל אצלם שינוי לטובה, כמו שכתוב {משלי פרק ג פסוק ט}, "כבד את ה" מהונך" על מה שזכית שחנן אותך, כמובן שקודם כל צריכה אשתו להינות מהקול הזה, כי צריך לדעת לדבר בחכמה כדי לא לפגוע בכבוד אשתו, ותמיד לעודד אותה ולרצות אותה כדי שתהיה שמחה. ולכן תמיד צריך להתפלל "לסייעתא דשמיא", כדי לדעת איך להשמיע את הדיבור שיוצא, דוד המלך אומר בתהילים {פרק לט פסוק ד}, "חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני". מכאן נלמד כמה הכנות עשה דוד המלך לפני שהוא דיבר, זה גם הכוח של התיקון בדיבור שאנחנו עושים בחג הפסח שזה "מצה" כנגד דוד, בזמן "ליל הסדר". שזה גם הזמן שמזכיר לכל אחד מאיתנו, "דע מאין באת" [משנה אבות פרק ג משנה א]. חשוב להזכיר "שחג הפסח" הקרב ובא, תמיד מעורר את הציפיה של "חתונה" בקרב זוגות הרווקים, וגם את הציפיה לכל ההכנות של כל הדברים המשמחים, כי "ההגדה" מדברת אל כולם, "לחכם" "לרשע" "לתם" "ושאינו יודע לשאול". שזה גם מתחבר ומעניין את החוויה בשולחן הסדר שיש "כותרות", עוד לפני הפתיחה, "קדש", "ורחץ" וכולי. עד לזמן

של "האפיקומן", ועד לזמן שחותמים "נרצה". שזה גם מסמל על כל התלאות שאדם עובר בדרך לתכלית, שזה מעורר התעניינות כבר מההתחלה מה הולך להיות כאן בליל הסדר?, כך גם אדם צריך כל הזמן לחשוב איך לעניין את אשתו כדי לגרום לה לשמחה, שהרי אישה דרכה תמיד לשאול שאלות, שזה כמעין "שואלין ודורשין בהלכות הפסח", ולכן צריך תמיד לענות לה תשובות בסבלנות ובשמחה, צריך לזכור גם בסוד הדברים, שגם לפני שמתחילים את תהליך הגאולה, חייבים לעצור הכל ופשוט לשאול. האישה היא כמו השולחן שזה "המזבח", שנאמר עליה בתהילים [פרק קכח פסוק ג] "בירכתי ביתך". צריך להזכיר שאליו הנביא נמצא בברית מילה שאז מכינים לו "כיסא", ונמצא גם בליל הסדר בזמן שמכינים לו "כוס חמישית", וחתן שמכין את עצמו כמו שצריך לנישואין, יזכה שאליו הנביא יהיה גם בחתונה שלו. אנחנו נמצאים בימים המבורכים של חודש ניסן, ואשריו מי שטרם להזמין לליל הסדר אורחים יהודים באשר הם, כתוב בתהילים [פרק קמ"ו פסוקים ז, ח], "עושה משפט לעשוקים נותן לחם לרעבים ה" מתיר אסורים ה" פוקח עורים, ה" זוקף זקופים, ה" אוהב צדיקים" וכולי, השאלה היא, למה בתוך כל אומללי החברה האלה, מוזכרים באותה נשימה גם הצדיקים?, ובכן התשובה היא, שהקדוש ברוך הוא "אוהב צדיקים" כאלה, שנמצאים בין המסכנים והמדוכאים, כמו שכתוב בתהילים [פרק נא פסוק יט] "זבחי אלהים רוח נשברה" וכולי. מכל מקום אדם שאין לו אפשרות לארח, לא משנה הסיבות והנסיבות, עדיין יש לו אפשרות לקיים "כל דכפין ייתי ויכול", על ידי שיתן בליבו מקום לכל יהודי באשר הוא, וגם ילמד זכות על כולם, כי רק הקב"ה יודע וקורא מחשבות, ויודע באמת עד כמה גדולה הכוונה. אנחנו תפילה להתגשמות הפסוק {מ"כה פרק ז פסוק טו} "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", שנראה ניסים ונפלאות פי חמישים, כמו שלמדנו "היחץ" רומז שאנו בחצי הדרך, ממעמד הר סיני שכבר היה, למעמד הר סיני העתידי, שאז זה לא יפסק וישאר לעד ולנצח נצחים, עם משיח בן דוד בבניין ירושלים, "נאכל מן הזבחים והפסחים שיגיע דמם על קיר מזבחך לרצון אמן" [משנה פסחים פרק י משנה ו].

לגבי התעטפות החתן תחת החופה בלילה, צריך להזכיר שאם החופה נערכת אחר שקיעת החמה, אז לאחר שבירך החתן על הטלית החדשה "ברכת שהחיינו", וכיוון גם על אשתו החדשה, ועוד על שאר הדברים החדשים, צריך החתן להניח את הטלית, ולשלשל אותה רק על כתפו. שראוי לנהוג כך גם לפי הקבלה, שנראה מדברי שער הכוונות שיש הקפדה דווקא בזמן שהוא מתעטף בה ראשו, שרבנו האר"י היה נזהר שלא להתעטף בטלית ותפילין לאחר שקיעת החמה. מכל מקום אלה שנוהגים להתעטף בטלית בלילה תחת החופה, חשוב ללמד עליהם זכות, היות ואין החתן מתכוון בזה לשם מצוות ציצית, אלא כדי לפטור את אשתו החדשה, ואת בגדיו, וגם כדי שיפרשו לאחר מכן את הטלית על ראשם, כדי לחוש לדעת הסובר שזה נקרא "חופה", אז יוצא שזה כמו שחזנים מתעטפים

בטלית בלי ברכה בשביל כבוד הציבור, או כדי לעלות לספר תורה, ויש כאן גם ספק שני שדעת הרמב"ם, על כסות יום בלילה אינו חייב כלל.

בעניין התחייבות של האיש והאישה, גם לאלמנה, ועל מי החובה לגדל את הילדים?
 חשוב לדעת שהכתובה זה לא רק שטר ליופי שאיתו מצטלמים מתחת לחופה, הכתובה היא מסמך מחייב, שהבעל בעצמו חתם עליו בפני שני עדים. הרמב"ם כותב [פרק יב הלכות אישות הלכה א], שתנאי הכתובה שתקנו רבותינו שהם עשרה דברים, שלושה מהן מן התורה, "שארה, כסותה, עונתה", ושבעה דברים מדברי סופרים, שהם תנאי בית דין, רפואתה, פדיונה, קבורתה, ליזון מנכסיו, וגם להתגורר בביתו לאחר מותו, מזונות הבנות, כתובת בנין דכרין. צריך להזכיר שאפילו שיש לאלמנה דירה משל עצמה, כספי הירושה משועבדים לתשלום מדור האלמנה כל זמן שהיא לא תובעת את תשלום הכתובה, וגם לא נישאת לאדם אחר, [משנה כתובות דף נב עמוד ב]. וחייב מדור הוא חלק מחיוב מזונות, וכשם שהבעל חייב במזונות אשתו אפילו אם יש לה כסף משל עצמה קודם לנישואיה, כך גם האלמנה זכאית למדור מירושת בעלה שמת אפילו אם יש לה דירה משל עצמה. כך פסק השולחן ערוך [אבן העזר סימן צד סעיף א], כדרך אלמנה ניזונת מנכסיו, כך נותנים לה כסות וכלי תשמיש ומדור וכולי. עוד דבר חשוב להזכיר שאם האלמנה ירשה חלק בדירת הבעל, יותר ממה שמגיע לה על פי דין תורה, במקביל אין היא רשאית ליטול גם זכות מדור לפי דין תורה. חשוב לדעת שבנוסף לחיוב כתובה שעיקרה הוא מאתים לבתולה, ומנה לגרושה ואלמנה, שזה חוץ מהתוספת שהתחייב להוסיף בעת החופה. עלינו לזכור, האישה מכונה "עקרת הבית", כמו שלמדנו בגמרא [מסכת שבת דף קיח עמוד ב], אמר רבי יוסי מעולם לא קראתי לאשתי "אשתי", אלא "ביתי", כמו שנאמר על רחל אמנו שהייתה עקרת הבית [בראשית רבה פרשה עא]. על כן כלפי הבעל זה מתבטא בהקמת הבית בקדושה ובטהרה, על ידי שאשתו שומרת על כבודה וצניעותה, ויש לה גם זכות בלימוד התורה, ושמירת המצוות של בעלה וילדיה. **העולה מן המאמר להלכה,** השווה הכתוב אישה לאיש לכל עונשים שבתורה [מסכת בבא קמא דף טו עמוד א]. תקנת חכמים שיהיו מעשה ידי האישה כנגד מזונותיה וכולי, לפיכך אם אמרה האישה איני ניזונית ואיני עושה שומעין לה ואין כופין אותה, אבל אם אמר הבעל איני זנך ואיני נוטל כלום ממעשה ידיך אין שומעין לו, שמא לא יספיק לה מעשה ידיה במזונותיה [שולחן ערוך אבן העזר סימן סט]. צריך להזכיר שעל האיש גם מוטלת החובה לגדל את הילדים, האב חייב בחינוך בניו וכולי, [משנה קידושין דף כט עמוד א]. וארבעה דברים שאישה חייבת לבעלה שכולם מדברי סופרים, מעשה ידיה, מציאתה, פירותיה, ירושתה, והאישה גם חייבת לעזור לגדל את הילדים, ולחנך את הבנות, כמו שכתוב [משלי פרק א פסוק ח] "שמע בני מוסר אביך ואל תיטוש תורת אמך". ויש עוד כמה סוגי מלאכות שאותם חייבת האישה לעשות לבעלה כמו שמבואר במשנה מסכת כתובות [פרק ה משנה ה], וגם

בגמרא [כתובות דף סא עמוד א], ונפסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן פ]. כמובן שבימינו, כל המלאכות הקשורות לניהול של משק הבית הם קלות יותר, אבל על כל פנים עיקרי הדברים, שהוא בחינת "אעשה לו עזר כנגדו", שעל האישה מוטלת חובת ניהול משק הבית, והיא שקובעת את אופי הבית והאווירה, שזה נותר רלוונטי גם בימינו. חשוב לדעת, עד כדי כך יש חשיבות להתחייבות שיש בכתובה, שאם קרה והכתובה אבדה, צריך לכתוב כתובה חדשה [שולחן ערוך אבן העזר סימן סו סעיף ג]. בעזרת ה' אנחנו תפילה שבזכות קיום החובות של האיש והאישה, תהיה ביניהם "אהבה ואחוה ושלוה וריעות", ועלינו שוב לזכור, שהבסיס להצלחה בחיי הנישואין, ולשלוה בית אמיתי, שכל אחד צריך להתמקד איך לתת, ולא לקבל, שאז זוכה לקיים את הנאמר בגמרא [יבמות דף סב עמוד ב] האוהב את אשתו כגופו, והמכבדה יותר מגופו וכולי, עליו הכתוב [איוב פרק ה פסוק כד] אומר "וידעת כי שלום אהלך", שנראה בנחמת ירושלים עם משיח בן דוד במהרה בימינו אמן כן יהי רצון.

בעניין אמירת "תחנון" בזמן שהחתן נוכח.

מנהגינו שאומרים תחנון בתפילת שחרית עם הציבור, גם בזמן נוכחותו של החתן, [כך גם לגבי ברית] ורק בתפילת מנחה שהיא התפילה הסמוכה לחתונה שתהיה לפני השקיעה, אין אומרים תחנון. וכתב החיד"א [ברכי יוסף אורח חיים סימן קלא], שכל זמן שהחתן לא נכנס לחופה אינו כלום ויש לומר תחנון, ועל הציבור להימנע מתחנון רק בתפילה הסמוכה לחופה. **העולה מן המאמר להלכה**, שאם החתונה תהיה אחר השקיעה אז כל שכן שאומרים תחנון בשחרית וגם במנחה, ורק אם תפילת מנחה נערכת באולם השמחות ממש, אז אין אומרים תחנון במנחה, גם אם החופה תהיה לאחר השקיעה. "וצור ישראל יצילנו משגיאות".

בעניין קידושי אישה "בשטר".

מסכת קידושין [דף ט עמוד א], תנו רבנן בשטר כיצד? כתב לו על הנייר או על החרס אף על פי שאין בו שוה פרוטה בתוך מקודשת לי וכולי, הרי זו מקודשת. הגמרא דנה בהמשך הרי לא דומה השטר שהבעל נותן לאישה לשטר מכירה, שם המוכר כותב לקונה שדי מכורה לך, אבל כאן הבעל כותב בתוך מקודשת לי. מסבירה הגמרא שלענין מכירה התורה תלתה את זה במוכר כמו שכתוב [ויקרא פרק כה פסוק כה], "ומכר מאחוזתו", ואילו כאן התורה תלתה את זה בבעל כמו שכתוב [דברים פרק כב פסוק יג], "כי יקח איש אישה". מסכמת הגמרא בשם רבא, הלכתא ואסמיכינהו רבנן אקרא. בשולחן ערוך [אבן העזר סימן לב סעיף א], בשטר כיצד? כותב על הנייר או על החרס אף על פי שאין בו שוה פרוטה הרי את מקודשת לי ונותנו לה בפני עדים וכולי.

מסכת גיטין [דף ג עמוד ב, וגם דף ד], מובא מחלוקת בין רבי מאיר ורבי אלעזר, לדעת רבי מאיר שהעדים של חתימה על השטר הם העיקר, ואילו רבי אלעזר סובר, שהעדים של המסירה של שטר הם העיקר. הלכה היא כדעת רבי אלעזר, שעדים של מסירה הם העיקר. צריך להזכיר מחלוקת רבי אלעזר ורבי מאיר, היא מחלוקת שיטתית בכל התלמוד, לכן צריך להקפיד שיהיו העדים של הקידושין כשרים, ושיראו את החתן מוסר את שטר הקידושין לידי הכלה. למדנו במשנה קידושין [דף ב עמוד א], "האשה נקנית בשלוש דרכים בכסף בשטר ובביאה". רש"י בפירושו למשנה מוסיף מילה אחת "האשה נקנית" לבעלה, מה שנראה כביכול איזה תוספת כבר יש במילה הזאת. מכאן נלמד שזה לא דומה לקניה של שפחה לאדון שלה, שזה קניין גשמי. ואילו כאן הקניין שזוכה בו הבעל הוא קניין רוחני, וזה רק תלוי בבעל לדעת איך לקנות את אשתו כל פעם מחדש, כדי לגרום לה להעריץ אותו, שזה רמז בשלושה דרכים האלה שהם "כסף שטר וביאה", שהם למעשה דברים רוחניים. השורשים הרוחניים של אותם הקניינים האלה, זה על פי מה שלמדנו מסכת אבות [פרק ו משנה י], חמישה קניינים קנה לו הקדוש ברוך הוא בעולמו, ואלו הן, תורה קניין אחד וכולי. שכל החיבורים בקניינים האלה הם רוחניים.

בעניין הזמנת המחותן כעד, וחתימת עדים לאחר הקידושין הקניין וכולי.

מסכת סנהדרין [דף כח עמוד ב], אמר רב חיסדא אבי החתן ואבי הכלה מעידין זה על זה וכולי, וכן פסק מרן בשולחן ערוך [חושן משפט סימן לג סעיפים ה, ו], שאבי החתן ואבי הכלה לא נחשבים לקרובים זה לזה. ולגבי חתימת העדים, בשולחן ערוך [חושן משפט סימן מו סעיף כד], פוסק מרן, שלושה שישבו לקיים את השטר וכולי, ומותר לכתוב הקיום בשטר קודם שיתקיים השטר שאין הכתיבה עיקר אלא החתימה, שהרי בכתובה שעליה חותמים כתוב, "אנן סהדי איך פלוני אמר לפלונית הוי לי לאינתו" וכולי, והפרטים האלה הנזכרים בנוסח הכתובה, לא שייכים לפני הקידושין, ולכן אם העדים חותמים לפני הקידושין, זה מחזי כשיקרא. מכל מקום יש ליישב את מנהג הקהילות שנהגו עדים לחתום לפני הקידושין, שזה על פי הרמ"א [אבן העזר סימן ס"ו סעיף א] שהביא את דברי מרדכי שכתב, שיכולים לחתום לפני הקידושין, משום שתיכף עומדים לעשות את הקידושין והקניין וכולי, ולכן לא מיחזי כשיקרא. מכל מקום מה שנהגו כן, זה משום שהיו עושים את החופות בערב שבת, ולפעמים יש תיגרא ביניהם וכולי, לכן היו העדים חותמים לפני הקידושין, אבל כיום אין עושים חתונות בערב שבת. וגם צריך להבין שהמרדכי התכוון להסביר כיצד יהיה מותר לעדים לחתום בלי לקרוא בעצם, היות והם סומכים על דעת הקהל בזה. לכן כיום גם לשיטתם עושים את הקניין רק לאחר הקידושין מתחת לכלונסאות וכולי. וכמובן שצריכים העדים לחתום ברור את השם במלואו ביחד עם שם האב. **העולה מן המאמר להלכה,** שמעיקר הדין מחותנים אינם נחשבים לקרובים, ובוודאי שאותם מחותנים, כשרים להעיד גם על בת המחותנים. אבל לכתחילה אין לקחת לעדות גיטין וקידושין, שום אדם שיש לו קרבה משפחתית אפילו רחוקה לחתן והכלה, ואפילו המחותנים, לכן במקום שאין צורך גדול, ויש אפשרות להשיג עדים כשרים אחרים, טוב להימנע מלקחת את המחותן לעד,

אפשר לכבד אותו בכיבוד של אחד משבע הברכות וכדומה. וכמובן שבדיעבד העדות שלו כשרה.

ולגבי חתימת העדים, המנהג של הספרדים ובני עדות המזרח, לחתום רק אחרי הקידושין והקריאה של הכתובה, והקנין, כמו שכתב מרן החיד"א [בספרו מעגל טוב השלם עמוד ס"ב], להטיל דופי על המנהג שחתמו העדים לפני הקידושין. לכן כיום בימינו שחשוב להם לעשות "טקס", ולצלם את הרב מסדר חופה וקידושין, שממלא כראוי את "הכתובה" בשולחן הנשיאות, ושם הוא כותב את שמות החתן והכלה ואביהם, וגם את הסכום של תוספת הכתובה, ומקום המגורים, צריך לדעת שלא להחתים את העדים בשום אופן, עד אחר הקידושין שזה מסירת הטבעת, וגם עד לאחר קריאת הכתובה והקנין, שסמוך לשבע ברכות שמברכים מתחת לכלונסאות מה שנקרא "חופה". ועוד דבר חשוב לדעת, לשיטת הספרדים הפוסקים כדעת הרמב"ם ומר"ן השולחן ערוך [אבן העזר סימן נ"ה סעיף א], שהחופה למעשה זה לא הכלונסאות כמו שכתב הרמ"א, אלא היחוד בביתם, היות לדידן אסור להתייחד בתוך האולם.

כמו שהזכרנו לגבי סעודת אירוסין ונישואין ביום שישי, להשתדל לא לערוך אותם, רק אם יש צורך גדול, ומי שצריך להשתתף בסעודה הזאת לא יאכל בה סעודה מלאה. [תלמוד ירושלמי ביצה פרק ה הלכה ב]. ודעת שמואל שאפילו בתשעה באב יכול לארס שלא יקדמנו אחר. ומרן בשולחן ערוך [אורח חיים סימן רמט סעיף ב], פסק כדברי הירושלמי. שנזכה בקרוב ליחוד של כנסת ישראל עם הקב"ה, עם משיח בן דוד בבנין ירושלים אמן.

בעניין של לכבד את רצון הבעל, בזמן שצריך לכבד גם את ההורים.

חשוב לזכור לאחר שהתחתנה האישה, לא תרבה לבקר הרבה אצל הוריה ומשפחתה, בצורה מוגזמת על חשבון בעלה ועל חשבון הבית, אלא תבקר כמו שנהוג ומקובל, שהיות והפסוק [בראשית פרק ב פסוק כד], "על כן יעזוב איש את אביו ואמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", נאמר על האיש שלפני שהוא דבק באשתו, הוא צריך לעזוב את הוריו, ואילו האישה אין היא צריכה לעזוב את בית הוריה, כי התורה יודעת כמה שזה יצער הרבה את האישה מבחינה רגשית, להיות רחוקה מבית הוריה ומשפחתה.

העולה מן המאמר להלכה, שאין רשות לבעל למנוע מאשתו לא לבקר בבית הוריה ומשפחתה, ואפילו אם איים עליה בקניין גמור בעדים ובשטר שאם לא תשמע לו, יוציא אותה בלי כתובה, היות וזה נעשה מחמת אונס, אין לה לחשוש כלל, ואין בזה כלום, שהרי כך הוא דרך ומנהג העולם וטבע הבריות, ולכן הבעל לא יכול למנוע זכות זו מאשתו. {משנה כתובות דף עא עמוד ב}, הרמב"ם כתב {הלכות אישות פרק י"ג הלכות יא, יד}, לפי שכל אשה יש לה לצאת לילך לבית אביה לבקרו וכולי. ואם הבעל מונע מאשתו, חלילה זה יכול להיות עילה לגירושין. הבית יוסף הביא את דברי הרשב"א {אבן העזר סוף סימן ע"ז} שם דן הרשב"א על אישה שחלתה, שהלכה לבית אביה, ולקחה הלוואות בשביל רפואה ומזונותיה, שהדין הוא שהבעל חייב לשלם לה על כל ההוצאות.

מכל מקום כמובן שהאיש והאישה צריכים למצוא אדם מוסמך שמקובל על שניהם, שיכול לגשר ביניהם ולפתור את הבעיות, ולהביא לשלום בית, שעל ידי זה הבעל מוותר לאשתו ומבין אותה לאפשר לה להיות בבית משפחתה, כדי שישמחו אותה כראוי, ושלא יגרם לה צער, שהרי ידוע לכולם שעל דעת כן היא נישאה לבעלה, ועל דעת כן גם הבעל נשא אותה לאישה. וצור ישראל יצילנו משגיאות, ותרבה הדעת בעם ישראל אמן.

הצייוי הראשוני שנאמר "לאדם וחווה".

המצווה הראשונה שמופיעה בתורה, הקב"ה בירך את אדם וחווה, "ויברך אותם אלוהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה" [בראשית א, כח], וגם לאחר המבול הקב"ה מצווה את נח "ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה" [בראשית ט, ז], על פי המצווה הזאת זה חובה על האיש, ומצות רשות על האישה, כמו שנבאר בהרחבה בהמשך, בגמרא נחלקו בטעם המצווה, רבי יומן סובר שהמצווה נועדה כדי ליישב את העולם, כמו שכתוב {ישעיה מה, יח}, "לא תוהו בראה לשבת יצרה" {בכורות מז, א}. למדנו {ברכות י, א} על המעשה של חזקיהו המלך שהיה צדיק גדול הוא ודורו, אמר לו ישעיהו הנביא שיש עליו גזירה קשה, משום שלא עוסק בפריה ורביה וכולי, ולמדנו בגמרא {יבמות דף סב, ב} {אע"פ שכבר אדם קיים כבר מצוות פריה ורביה, צריך להמשיך ולקיים עוד, כמו שכתוב בקהלת {יא, ו} "בבקר זרע את זרעך" וכולי. כך פסק הרמב"ם {הלכות אישות פרק טו}, וכך פסק מרן בשו"ע אבן העזר בהלכה הראשונה. מה נגיד אנשים שלא יכולים להביא ילדים בדרך הטבע, וכיום שהטכנולוגיה מתפתחת יכולים להביא דרך הפריה מלאכותית, השאלה אם בדרך כזו נחשב שקיים מצוות פריה ורביה, שהרי במבחן התוצאה כן יש לו ילדים יש לו בן וגם בת, או שנאמר מצוות "פריה ורביה" מקיימים רק בדרך של ביאה שזה עיקר המצווה? לפני כן נקדים את המקורות, **למדנו על המקור של ישוב העולם**, במשנה {גיטין ד, ה} "מי שחציו עבד וחציו בן חורין" עובד את עצמו יום אחד ואת רבו יום אחד דברי בית הלל, אמרו להם בית שמאי לבית הלל תקנתם את רבו אבל לא תקנתם את עצמו, לישא אשה אינו יכול משום חציו עבד, לישא שפחה אינו יכול משום שחציו בן חורין, מה יהיה יתבטל ולא יקיים מצוות פריה ורביה, הרי כתוב "לא תוהו בראה לשבת יצרה" {ישעיה מה, יח}, אלא כופין את רבו וכותב לעבד גט שחרור, והעבד מתחייב על מחצית משווי שאלם היה שווה שלוש מאות אלף, יהיה חייב לרבו מאה וחמישים אלף. למדנו גם בהרחבה את הסוגיה הזאת שמופיעה בכמה מקומות בש"ס {גיטין דף מא, א}, {חגיגה דף ב, ב}, {ב"ב דף יג, א}, {פסחים דף פח, א}. מ"מ תוספות דנים במסכת חגיגה {דף ב, ב}, שעל אותו עבד היה מקום ללמוד שיבא עשה של מצוות פריה ורביה וידחה לא תעשה "לא יהיה קדש" בדיוק כמו שלמדנו על תינוק שיבא "עשה" של הברית, וידחה "לא תעשה" של הצרעת, עונים תוספות זה לא אותו דבר, כי את "מצוות עשה" מקיימים רק בסוף הביאה, ועל מצוות "לא תעשה" הוא

כבר עובר בתחילת הביאה, מכל מקום ניתן ללמוד מדברי תוספות שעיקר המצווה היא בסוף הביאה שזה התוצאה הסופית, שמכאן נלמד בכל דרך שאדם מביא ילדים לעולם, כמובן במקרה שאין ברירה, אם זה דרך הפרייה מלאכותית, זה גם יחשב שקיים מצוות פריה ורביה, כי העיקר זה התוצאה של ההזרעה, האמת שאפשר ללמוד גם מהסוגיה בגמרא {חגיגה דף טו, א} "באמבטיה נתעברה", שיכולה גם להתעבר אפילו שלא על ידי ביאה רק מהזרע שהיה נמצא שם, בעז"ה על זה נדון בשיעורים הבאים. חודש טוב ומבורך, נשמח בקרוב בבנין ירושלים אמן.

בעניין הציווי של האיש על "פריה ורביה".

מסכת סוטה {דף יב, א} דורשת הגמרא את הפסוק {שמות פרק ב, א} "וילך איש מבית לוי", להיכן הלך? אמר רבי יהודה הלך בעצת אשתו, תנא עמרם גדול הדור היה כיוון שאמר פרעה הרשע "כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו" [שמות, א, כב], אמר לשוא אנו עמלים, עמד וגירש את אשתו, עמדו כולם וגירשו את נשותיהם, אמרה לו בתו גזרתך קשה יותר משל פרעה, שהוא גזר על הזכרים ואתה גוזר על הזכרים וגם על הנקבות, אמרה לו אבא אתה צדיק וודאי שגזרתך מתקיימת, כמו שכתוב {איוב, כב, כח} "ותגזור אומר ויקם לך", עמד והחזיר את אשתו עמדו כולם והחזירו את נשותיהם. במשנה מסכת יבמות {דף סה, ב} האיש מצווה על פריה ורביה אבל לא אישה, מסבירה הגמרא על פי הפסוק {בראשית א, כח} "ומלאו את הארץ וכבשוה", שדרך של איש לכבוש ואין דרכה של אשה לכבוש, ואילו רבי יוחנן בן ברוקא שחולק, הוא סובר שהציווי נאמר על שניהם.

בעניין הזמן שצריך לחכות עד שיוולדו ילדים.

המצווה הכללית שבעבורה נברא העולם מקיימים כבר בילד אחד בן או בת. כתוב בתורה {בראשית טז, ג} "מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען ותתן אותה לאברם וכולי. חשוב לדעת שאישה לא יכולה לטעון את הטענה של פריה ורביה כדי לעזוב את בעלה, משום שהיא פטורה ממצוות פריה ורביה כי החיוב הוא רק על האיש, כמו שכתוב "לא תוהו בראה לשבת יצרה", אבל שהאישה טוענת שהיא רוצה ילדים משום שבערוב ימיה יעזרו לה וישרתו אותה, וגם שיואמרו עליה קדיש לאחר פטירתה, הטענה הזאת יכולה להתקבל. לכן בזמן שאישה כבר קיימה את מצוות פריה ורביה, ויש לה קושי בללדת ילדים, היא יכולה לבחור באפשרות בשביל למנוע את זה. לעומת זאת איש אינו יכול לטעון שאינו רוצה עוד ילדים כמו שכתוב בקהלת "בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך" כי אינך יודע איזה יכשר?, מכל מקום חשוב לדעת שיש כמה עצות וסגולות להיפקד בדרך טבעית בבנים זכרים, שחוץ ממה שאנו יודעים שצריך להקפיד שהאישה תזריע תחילה כמו שכתוב "אשה כי תזריע וילדה זכר", וגם שצריך להקפיד לעשות

הבדלה על היין במוצאי שבת וכולי, [מסכת שבועות דף יח עמוד ב], [מסכת בבא בתרא דף י' עמוד ב], חשוב לזכור שיותר חשוב ועיקר, הוא גם להתפלל לקדוש ברוך באמת מעומק הלב. **העולה מן המאמר להלכה**, בשולחן ערוך [אבן העזר סימן א סעיף א], פוסק מרן חייב אדם לישא אשה, וגם לעסוק בפריה ורביה. ומרן פסק [בסעיף ט], כדעת הרמב"ם, שפסק כדעת רבא בגמרא, שאדם רשאי לישא אישה נוספת אפילו ללא הסכמת אשתו הראשונה, ובלבד שהזכויות שלהם לא יפגעו. כמו כן זה גם תלוי במנהג המקום. וכמו שלמדנו אם האיש הוא מסורב גט, מעיקר הדין, יכולים הבית דין להורות לגרש את האישה בעל כורחה, [שולחן ערוך אבן העזר סימן קיט סעיף ו]. מכל מקום מבחינה מעשית נוהגים בזה כדעת הרמ"א, שבית הדין מפייסים וגם משכנעים את האישה לקבל את הגט, ובמקרים מיוחדים מתירים לבעל לשאת אישה נוספת על אשתו. "וצור ישראל יצילנו משגיאות" אמן.

בעניין של הדרך בקיום מצוות עשה של "פריה ורביה".

מצוות פריה ורביה היא אחת ממצוות עשה של תרי"ג מצוות, שאיש ואישה מקיימים יחסי אישות, זה חובה על האיש ומצוות רשות על האישה, השאלה האם מצוות פריה ורביה היא דוקא על ידי מעשה של ביאה או לא? נקדים את הסוגיה במסכת חגיגה [דף טו עמוד א], שם הגמרא אומרת שיש דרך שאישה תתעבר באמבטיה על ידי הזרע שנמצא שם, רואים שיש אפשרות להתעבר שלא על ידי ביאה, וחשוב לדעת שהוא גם נחשב לבנו לכל דבר, כמו המעשה של בן סירה שהוא היה בן בתו של ירמיהו הנביא שהיה הסבא שלו, וקראו לו בן סירה על זה שאמו התעברה במקווה מזרעו של אביה שהוא ירמיהו, והילד נקרא "בן סירה" שזה מזכיר את המים במקווה שמשם התעברה אימו, וחכמי הרמז למדו, "סירה" גימטריה "ירמיהו", בנו של ירמיהו וגם נכדו, הוא האחד בן סבו ונכדו מאימו. מכל מקום אישה שהתעברה באמבטיה, לא היה כאן שום כוונה כי היא התעברה מאליו, וגם לא ניתן להוכיח מי האבא, כי בזמנם לא היו בדיקות של די אן אי, כיום הטכנולוגיה מפותחת שאפשר גם לפענח פשעים חמורים דרך בדיקות של די אן אי. אז ככה בנידון שלנו הרופא הוא למעשה השליח של הבעל, ומפרה את הביצית כדי להזריק לרחם, ויש כאן כוונה ברורה של הבעל.

העולה מן המאמר להלכה, במקרה ואדם לא יכול להביא ילדים בדרך כל הארץ, יכול להביא ילדים גם בדרך של הפריה חוץ גופית, וגם בזה נחשב שהוא קיים את מצוות פריה ורביה. חשוב להזכיר שבזכות מצות "פריה ורביה", אנחנו מקרבים את המשיח, וכל מי שלא עוסק במצוות פריה ורביה, הרי זה שופך דמים ומבטל את הדמות, כמו שכתוב {בראשית פרק ט פסוק ו}, "כי בצלם אלוהים עשה את האדם". ואין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף, שיש אוצר של נשמות שנקרא גוף, וכל נשמה שיורדת לעולם מקרבת את

הגאולה. חשוב לדעת שבמקרה של פונדקאית אין לנו ידיעה מי האמא האמיתית, האם זו בעלת הביצית או הפונדקאית? בעזרת ה" נדון בזה בהמשך.

בעניין פונדקאית ובעלת הביצית. מי היא האמא האמיתית?

יש מקום באמת להסתפק האם בעלת הביצית היא האם האמיתית שהרי היא האם הגנטית, והילד שלה מקבל את התכונות שלה ויהיה גם דומה לה, ואילו האם הפונדקאית היא נחשבת כעין אינקובטור, או שסוף סוף בכל שלבי ההתפתחות האם הפונדקאית היא שמעניקה את החיות לעובר, ואילו בעלת הביצית משמשת רק כמסייעת ליצירת הוולד. השאלה היא במקרה שבעלת הביצית לא יהודיה, אז מה נגיד האם התינוק צריך לעבור גיור או לא? **העולה מן המאמר להלכה**, שתינוק שנולד מביצית של גויה, והיולדת היא יהודיה, התינוק לא צריך לעבור גיור אפילו לחומרא, והוא נחשב יהודי לכל דבר, משום שההריון נעשה ברחמה של בת ישראל, והביצית מתבטלת בגוף של האם היולדת, וממילא היא גם מקבלת שם חדש, וגם על פי מה שלמדנו "עובר ירך אמו", שהולכים אחר הצער של האימה בלידה, כמו שכתוב בתורה {בראשית פרק ג פסוק טז} "הרבה הרבה עצבונך והרונוך בעצב תלדי בנים" וכולי. שלומדים מכאן שמי שעובר את ההריון והלידה היא האמא, ומכל מקום אם הביצית של היהודיה והיולדת היא גויה, יש להצריך את התינוק לעבור גיור לחומרא לאחר שיוולד, שזה נחשב ספק מילת יהודי וספק מילת גר, ולכן צריך שיהיו שלושה רבנים במעמד ברית המילה, ולאחר שיתרפא התינוק צריך להטביל אותו בנוכחות שלושת הרבנים. "וצור ישראל יצילנו משגיאות וניסיונות", ונתבשר בבניין ירושלים אמן.

בעניין לבדוק את מין העובר באולטרסאונד.

כתוב בקהלת [פרק יא פסוק ה], "כאשר אינך יודע מה דרך הרוח, כעצמים בבטן המלאה, ככה לא תדע את מעשה האלהים אשר יעשה את הכל". ובתרגום שם כתב כעצמים בבטן המלאה, שלא תדע אם זה זכר או נקבה עד זמן שיוולד. ונאמר על זה במדרש בראשית רבה [פרשת תולדות פרשה ס"ה], שבעה דברים מכוסים מבני האדם וכולי וביניהם " ואין אדם יודע מה בעיבורה של אישה". ואילו בגמרא פסחים [דף נד עמוד ב], מובא שבעה דברים, ובמקום, "מה בעיבורה של אישה", נאמר, "ומלכות בית דוד מתי תחזור", ונראה שהסוד במכנה המשותף ביניהם הוא אחד, על פי שלמדנו בגמרא [מסכת נידה דף יג עמוד ב], מהפסוק ישעיה [פרק נז פסוק טז], "כי רוח מלפני יעטוף ונשמות אני עשיתי", שאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות מהגוף. "ומעוברת" שעוברת "חבלי לידה", מרמז גם על הזמן של "חבלי משיח", לפני שיבא בן דוד גואלינו.

העולה מן המאמר להלכה, שבני תורה עדיף שימנעו מללכת כדי לברר את הזהות של העובר לפני שנולד, וילכו כמו שמקובל, רק לצורך רפואי או למעקב הריון. וכל שכן שלא נכון לספר את תוצאות הבדיקה לאחרים, שיש גם כאן חיסרון במידת הצניעות. עוד חשוב

לדעת, שברוב המקרים שעושים סקירת מערכות וכדומה, אינם רואים בדיוק ולצערנו הם מגלים מומים שאינם קיימים, לכן במיוחד יש להחמיר בזה לאשת כהן כמו שלמדנו בהרחבה [משום טומאת בית החולים וכולי]. עלינו לדעת, שהדבר הזה מכוסה מידיעת האדם בכוונה אלוהית, כמו שכתוב בפרשת תנחומא [פרשת עקב סימן ב], על דרך משל שאילו גילה בעל הפרדס את שכר נטיעותיו, נמצאת מלאכת הפרדס לא מתקיימת במלואה וכולי. ועוד שלגבי הרשעים הם יבקשו תחבולה לעשות הפלה, היות ומין העובר הוא נגד רצונם, ואילו הצדיקים יכולים להתפלל כדי לשנות, כמו שלמדנו במסכת ברכות [דף ס עמוד א]. על כן בשביל שתוכל האישה לקבל שכר על חבלי הלידה, כי כך גזרה חכמת רצונו יתברך, שהדבר צריך להיות בהסתר, [מעשה של ילדי ירושלים מדרש איכה פרשה א]. צריך להזכיר, בהרבה מהמקרים שאישה בזמן שלפני הבדיקות נהיית יותר לחוצה, וכל שכן שהיא במתח על מין העובר, לכן עדיף להימנע מבדיקות של אולטראסאונד, וטוב גם שלא תדע זאת, כי זה יכול רק לסכן את בריאות האישה. ועלינו לדעת שהשמחה האמיתית באה רק בהפתעה. אבל כמובן שאין איסור בדבר לדעת לפני כן, כמו שלמדנו איך שבירר פרעה על פי סימנים, אם זה בן שפניו למטה, או בת שפניה למעלה [מסכת סוטה דף יא עמוד ב], ומהגמרא נידה [דף לא עמוד א], לומדים מהפסוק [ויקרא פרק יב פסוק ב], "אשה כי תזריע וילדה זכר", שזה תלוי במי מזריע תחילה וכולי, שפעמים שהיא מרגישה שהיא מזריעה תחילה. ולמדנו מהגמרא שבת [דף קיח עמוד ב], על רבי יוסי חמש בעילות בעלתי וכולי. וגם עירובין [דף ק עמוד ב], מביאה הגמרא עצה, יבעל וישנה כדי לעשות בנים זכרים. ומסתבר שבאמת אין לעולם לדעת בזמן ההזרעה אם זה בן או בת, וזה המכוסה מהאדם. מכל מקום שלא יודעים דברים נסתרים, מקבלים יותר סייעתא דשמיא, מבחינת של נס נסתר ממש. **למדנו בראשית רבה [פרשת ויחי פרשה צח],** שיעקב אבינו ידע את הקץ כמו שנאמר [בראשית פרק מט פסוק א], "את אשר יקרא אתכם באחרית הימים", וגם דניאל ידע את הקץ, כמו שכתוב [דניאל פרק יב פסוק ד], "ואתה דניאל סתום את הדברים וחתום" וכולי. וגם בגמרא [כתובות דף קיא עמוד א], מוזכר שם הפסוק בשיר השירים [פרק ב פסוק ז], "השבעתי אתכם בנות ירושלים", שאחד השבועות שהשביע הקדוש ברוך הוא, שלא יגלו את הקץ, ולמדנו במסכת שבת [דף ל עמוד א], דוד המלך בקש לדעת את יום המיתה, "הודיעני ה' קציו" וכולי [תהילים פרק לט פסוק ה], ולמדנו משם על יום המיתה, שהוא גם מהדברים המכוסים. בעזרת ה' בזכות דוד המלך, יתגלה הכיסוי, ויהיה לנו גילוי פנים, ונתבשר בביאת בן דוד בבניין ירושלים אמן.

בעניין של אישה בהריון, ומתי נעשית אישה נידה, וזירוז בלידה?
אם הגיע שעת וסתה בימי עיבורה, אין צריך לפרוש ממנה סמוך לוסתה וכן לאחר הוסת מותרת אף על פי שלא בדקה, שנחשבת מסולקת דמים [מסכת נידה דף ט עמוד א].

מסכת שבת {דף קכט עמוד א}, מאימתי פתיחת הקבר מזמן שתשב על המשבר וכולי, משום שאי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם, וכל זה רק בזמן שלא יכולה ללכת ברגליה, ובסוף גם לידה, שרק אז היא מוחזקת לטמאה {משנה אהלות פרק ז משנה ד}. דעת הרמב"ם [פירוש המשניות הוריות פרק ב משנה ד], לגבי מי שבא על אשתו והיא פירשה נידה, שאסור לו לפרוש ממנה והוא בקישוי, במזיד חייב כרת, אלא צריך לנעוץ את ציפורניו בקרקע עד שימות האיבר, ואם הוציא שכבת זרע אין בכך כלום וכולי.

העולה מן המאמר להלכה, אישה יולדת, בזמן שהיא זקוקה לכיסא גלגלים, וכבר יושבת על המשבר בחדר לידה, ואינה יכולה ללכת עוד בכוחות עצמה, שהיא נחשבת לטמאה, שחוששים שמא ראתה טיפת דם. יהיה מותר לבעלה להסיע את כיסא הגלגלים, אם אין מישהי אחרת שתוכל להסיעה. ומי שמחמיר בזה הוא חסיד שוטה, שהרי אפילו הגויים מרחיקין את הנידה, וכל שכן ישראל הקדושים, וכאן היא גם נידה וגם חולה. ולכן לרווחת אשתו החולה יכול להגביה לה את המיטה אפילו ביד. [הרמ"א בהגהותיו יורה דעה סימן קצה סעיף טז]. אבל כשיש לאישה רק צירים, אפילו שהרופאים מאשרים שהיה פתיחה של שנים או שלוש אצבעות, והיה גם ירידת מים אבל ללא דם, היא עדיין נחשבת לטהורה כל זמן שיכולה ללכת בכוחות עצמה. וכן אדם שהוא חולה ואשתו נידה אם אין מי שישמשו מותרת היא לשמשו, וכל שכן אם הוא בסכנה, כמו שלמדנו בגמרא [מסכת סוטה דף כא עמוד ב], איזה חסיד שוטה? הרואה אשת חברו טובע בנהר ואינה מצילה.

אישה שבחודש התשיעי צריכים לעשות לה פעולות זירוז לידה [סטריפינג], שהרופא או המיילדת מחדיר אצבע לצוואר הרחם, להפריד בינו לבין קרומי השק העוברי וכולי, הפעולה הזאת גורמת להופעת צירים, ואם נגרם לה בעקבות זה דימום מעט, אמנם האישה עדיין מותרת לבעלה, כי הזירוז של הלידה כרוך בהבשלה של צוואר הרחם וכולי, ולכן יש לתלות שזה בא משם, וגם יש כאן ספק שמא פתיחת הקבר בלא דם, זה רק בזמן כשנפתח הקבר מאליו מבפנים, וספק שני שמא האצבע של הרופא לא מגיעה כל כך עמוק עד למקום של פתיחת הקבר. מכל מקום כל מהותה של הפעולה הזו היא כדי לעורר את הגוף לפתח לידה, לכן אין הדבר פשוט כדי להקל בו, כמו שלמדנו במשנה [מסכת שבת דף לא עמוד ב].

טוב שאישה לא תלך לבית הקברות כלל, כי שם מתדבקין הקליפות מאוד, והרבה צרות נגרם מיזה, וכל שכן בזמן שהיא בהריון, או בזמן שהיא נידה, ורק במקום צורך של אבלות על אחד משבעת הקרובים, אם זה יגרום צער, תעלה לקבר בזמן השבעה והשלושים, ותעמוד מרחוק מהקברים ותשתדל לצאת משם מיד. כך תנהג גם בזמן שהיא מוכרחה לעלות לקברות הצדיקים, ועוברת גם דרך קברים אחרים. "וצור ישראל יצילנו משגיאות ומתורתו נראה נפלאות".

טוב שהאיש יהיה ליד אשתו בחדר לידה בחוויה הקשה הזו, כדי שתתישב עליה דעתה, וכל שכן אם דורשת האישה את נוכחותו של בעלה, וגם מושיטה לו יד לצורך עזרה, לא יתעלם ממנה, וטוב שיעמוד לצד ראשה, ובזמן שישמע את המיילדת מוציאה את התינוק

יכוון על "ראשית חכמה יראת ה'" {תהילים פרק קיא פסוק י'}, שזה בחינת "איזהו חכם הרואה את הנולד" {תמיד דף לב עמוד א'}, ורק יזהר שלא להסתכל במקומות המכוסים. "וצור ישראל יצילנו משגיאות", מזל טוב ומבורך.

חשוב להזכיר לגבי דין של מעוברת, ומניקה שהיא תוך עשרים וארבע חודשים לאחר הלידה, הדין הוא שהיא לא חייבת לצום ככל שהיא מרגישה חלשה. וכל שכן לגבי צום תענית אסתר שהוא תענית של שמחה, והוא הצום הקל ביותר [הרמ"א בהגהותיו שולחן ערוך אורח חיים סימן תרפ"ו סעיף ב].

בעניין שמירת מרחק בעונה בינונית, והיוצא לדרך, והמעלה שיש בריחוק.

מותר לכל אדם לגעת באשתו ואין צורך לנהוג בהרחקות, כל זמן שלא קיבלה וסת, וגם טבלה במקווה והיא טהורה. אבל בזמן שהיא נידה, התורה אסרה באיסור מוחלט כל נגיעה לשם חיבה באשתו כמו שכתוב {ויקרא פרק יח פסוק יט}, "ואל אישה בנידת טומאתה לא תקרב", ולמדנו גם בגמרא מסכת נדרים [דף כ עמוד א'], את החומרה של אדם שרק צופה בנשים, וכל שכן שאסור לגעת בכל אישה בין אם היא רווקה וכל שכן נשואה, בין אם היא מקבלת ווסת, ובין אם היא זקנה, אבל לא לגבי דיני הרחקות כלפי שאר הנשים, אלא רק כלפי אשתו בזמן שהיא נידה {הרשב"א}, [שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ה]. שהיות וליבו גס בה בזמן שהיא נידה, אמנם התירו לו להתייחד איתה, ורק משום הרגל עבירה החמירו שלא יושיט מידו לידה, ובשאר עריות התירו, [בית יוסף אבן העזר סוף סימן כא]. אבל מותר בעת הצורך להרים עגלה יחד, כי זה לא גרע ממה שכתב הבית יוסף להתיר לבעל ואשתו לישוב על כיסא מתנדנד, לכן מותר גם לישון במיטת קומותיים מחוברת גם בזמן נידותה, שעל כל פנים זה מותר לבני ספרד לכתחילה [שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ה סעיף ב], צריך להזכיר שלהרים חפץ ביחד, זה לא נחשב דרך חיבה וקרבה אלא דרך עבדות. רבנו הרמב"ם פסק [הלכות ביאה פרק כא הלכה ד], שאין איסור הסתכלות במקומות המכוסים באשתו נדה, אלא במקום התורף בלבד. וכל שכן אם לא מסתכל לשם הנאה. **העולה מן המאמר להלכה**, מותר לאדם שהוא רופא לבדוק את אשתו לאחר לידה, ולכן אם צריך, יכול לתת לה גם זריקה, בפרט כאשר האישה רוצה שבעלה יעשה לה את זה, [הרמ"א בהגהותיו סימן קצ"ה סעיפים טז, יז], ואפילו במקום שאין חשש לפיקוח נפש, וכמובן שאין להחמיר במקום הצורך לגעת בה על ידי דבר אחר. כתב הבית יוסף [טור יורה דעה סימן קפ"ד], בשם הרשב"א ורש"י, שהחמירו חכמים וגזרו בשעת וסתה רק בתשמיש, שזה גורם לחימום ויש חשש שתראה דם, ולכן בכרת החמירו. ואילו בשאר קרבות, כמו חיבוק ונישוק, יהיה מותר אפילו לישון במיטה אחת בקירוב בשר, [חוץ מליל תשעה באב], וכך פסק מרן בשולחן ערוך [יורה דעה סימן קפד סעיף ב]. ומי שמכיר את עצמו שהוא בעל מזג חם יחמיר על עצמו גם בנישוק וחיבוק [בן איש חי שנה שניה פרשת צו אות ב]. לכן העצה היא שאדם ילמד תורה הרבה כדי שליבו לא יהיה פנוי

לשאר הרהורים, כי אין מחשבת עריות מתגברת רק בלב שהוא פנוי מחכמה, [הרמב"ם הלכות ביאה פרק כב], [שולחן ערוך אבן העזר סימן כ סעיף א]. **ולהלכה שלא כמו אחינו האשכנזים**, יהיה מותר לאיש לישון במיטה אחת עם אשתו בעונת הווסת, אפילו בעונה בינונית, וכל שכן שלא צריך להרחיק את המיטות. וגם למדנו בגמרא עירובין, שאישה משתוקקת לבעלה בשעה שיוצא לדרך, לכן היוצא לדרך צריך לפקוד את אשתו, אפילו אם זה יוצא סמוך לוסתה, כך דעת רש"י והרשב"א, [מסכת יבמות דף סב עמוד ב]. חשוב לדעת כשם שקבעו חכמים סייגי הרחקה, [הרמב"ם הלכות ביאה פרק כא הלכה א], וכן גם בדינים שונים כמו איסור "מוקצה" בשבת וכדומה, כך גם קבעו מספר הרחקות שתכליתן להזכיר לאיש וגם לאשתו כדי שיתרחקו מאיסור. למרות שנראה שיש קושי בשמירת "הטהרה", בפרט אם יש אהבה בין בני הזוג, צריך לדעת שהקב"ה יודע היטב את הטבע של הבריות שלו, שטבע האדם לאהוב את החדש, ולמאוס בכל מה שמצוי ורגיל אצלו, ולכן בתורה נאמר על האישה [בראשית פרק ג פסוק טז], "ואל אישך תשוקתך והוא ימשול בך", זו התחייבות גדולה שהיא מוטלת על האישה תמיד לרצות וגם לפרגן לבעלה כל הזמן, ולדאוג לו "להתחדשות" כדי שלא תתגנה עליו, ושלא יאבד את התשוקה אליה, שכל החיוב של האישה נובע מגזרת הכתוב "והוא ימשול בך". כתוב בישעיהו [פרק כט פסוק ח] "ונפשו שוקקה", שכידוע האיש מקבל חיות בזמן שהוא רואה שהגבריות שלו משתקפת, בדרך של הערצה מאשתו, ואת זה האיש מרגיש באמת מה בליבה של רעייתו, וזה למעשה שבחה של אישה שנותנת לבעלה להרגיש שהיא מעריכה אותו, וזו כוונת הגמרא [עירובין דף ק עמוד ב], "והוא ימשול בך", מלמד שהאשה תובעת בלב, שהכוונה שהיא נותנת לבעלה להרגיש טוב בלב שהיא מעריצה אותו, מבלי לומר את זה בפה, וזו הכוונה מידה יפה בנשים. וגם למדנו בגמרא על המעלה שיש בריחוק בזמן שהאישה בנידה [נידה דף לא עמוד ב], היה רבי מאיר אומר מפני מה אמרה תורה נדה לשבעה, מפני שרגיל בה וקץ בה, אמרה תורה תהא טמאה שבעה ימים, כדי שתהא חביבה על בעלה כשעת כניסתה לחופה וכולי. צריך לזכור שאיש ואשתו שעמדו בהצלחה בהרחקות כמו שהתוו לנו רבותינו, אהבתם אחד לשני רק תלך ותגבר. ומי שמעמיד את עצמו בדרך הזו, יזכה שהשכינה תשרה במעונו לעולמים. "וצור ישראל יצילנו משגיאות ומתורתו נראה נפלאות".

בעניין האם מותר לשאול בשלום אשה, והצניעות שדרוש במהלך החתונה. כתוב במשנה פרקי אבות [פרק א משנה ה], ואל תרבה שיחה עם האישה, באשתו אמרו, קל וחומר באשת חברו וכולי. וכך למדנו בגמרא עירובין [דף נג עמוד ב], ברוריה למדה את רבי יוסי הגלילי, שבזמן שמדברים עם אשה צריך לדבר בלשון קצרה. אומרת הגמרא במסכת קידושין [דף ע עמוד ב], ואמר שמואל אין שואלין בשלום אשה כלל. ורש"י מסביר, שאפילו על ידי שליח אסור, שלא יהיו רגילים זה עם זה ויבואו לידי חיבה. ולמה באמת

המלאכים שאלו בשלום שרה, "איה שרה אשתך"? [בראשית פרק יח פסוק ט], מכאן נלמד שמותר לשאול בשלום אשה משום דרך ארץ, וכמו שלמדנו בגמרא בדעת שמואל "הכל לשם שמים" [קידושין דף פב עמוד א]. אבל לשלוח שליח שימסור לה דרישת שלום אסור. וכך פסק הרמב"ם [הלכות ביאה פרק כא הלכה ה]. יש איסור לא לתת לגבר לצלם או להסריט נשים במהלך החתונה, ואין לומר שטרוד בעבודתו ולא יבוא לידי התבוננות. **העולה מן המאמר להלכה**, שנכון יותר לדבר עם אשה בלשון של רבים, כמו "ברוכים הבאים", וגם מותר לומר לאישה בלשון של ברכה, "מזל טוב", או "בוקר טוב" [שולחן ערוך אבן העזר סימן כ"א סעיפים א, ה, ו]. מכל מקום לגבי תשעה באב לא אומרים שלום וכדומה. ולעניין שלום שנאסר לאבל, מותר לברך אותו בברכת "מזל טוב", שזה אינו בכלל שאילת שלום. **מותר להושיט דבר מידו לידה, ואפילו אם זה אשת איש**, כי האיסור של הרגל עבירה זה רק אם ליבו גס בה, כמו שלמדנו בגמרא [ברכות דף סא עמוד א], שרק אם מרצה מעות לאשה מידו לידה כדי להסתכל בה עונשו חמור, כמו שכתוב במשלי [פרק יא פסוק כא]. מכל מקום אשריו של מי שנוהג במידת חסידות ונזהר בדיוק כמו שנהג בזמן שאשתו נידה [שולחן ערוך סימן קצה סעיף ג]. חשוב לדעת, שתמיד זה מחזק ומביא עידוד, לברך את אחיותינו בנות ישראל, כמו שכתוב ילקוט שמעוני [רות, תר"ו], אמר רבי יוחנן, לעולם אל ימנע אדם עצמו מלילך אצל הזקן שיברכו, שהרי רות בת ארבעים שנה היתה ולא נפקדה, עד שבירכה בועז שהיה צדיק, שנאמר [רות פרק ג פסוק י] "ברוכה את לה" בתי" וכולי. **אסור לקחת צלם כדי שקודם החתונה** לוקח את הכלה למקומות של נופ, ומצלם אותה מכל מיני זוויות, שיש לחוש לאיסור תורה "לפני עור לא תתן מכשול", בפרט שיש "דרכא אחרינא", שיש נשים שגם עובדות בתחום הזה. וכמו כן אין לקחת צלם שיבוא לחתונה כדי להסריט גם את הנשים, כשיש גם כאלה שאינם לבושות בצניעות, וגם רוקדות, גם אם זה לא באותו חומרת האיסור של "ולא תתורו", [במדבר פרק טו פסוק לט], היות והוא טרוד בעבודתו מכל מקום זה דבר מכוער, ויש לחוש משום שכתוב [דברים פרק כג פסוק י] "ונשמרת מכל דבר רע", לכן צריך לקחת אישה שעובדת בתחום הזה. שהקב"ה יצילנו משגיאות וינחם אותנו בביאת בן דוד, ובבנין ירושלים אמן.

בעניין קיום יחסי אישות עם אשה פנויה, או עם קטנה, וההיתר של טיפול בקשישים. בתורה פרשת דברים [פרק כב פסוק כט], "ונתן האיש השוכב עימה לאבי הנערה חמישים כסף" וכולי. מבואר על האונס את הבתולה חייב לישא אותה, וכך נפסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן קע"ז סעיף ג], לכן כיום שיש מנהג מגונה של "חבר וחברה", שזה הרעיון של דרך רצון או פיתוי, ויש כאן ביטול מצות עשה, והאמת שיש גם "קנס", רק שכידוע בימינו לא דנים דיני קנסות, אבל משמים מענישים את אותו אדם שמזלזל בבנות ישראל בדרכים אחרות. מכל מקום גם אם קבלה האשה מתנה מחבר שלה אין לחוש לזה, כל זמן שלא

אמר לה בלשון של קידושין, וגם זה לא היה במעמד של עדים, לכן על פי התורה יש איסור לקיים יחסי אישות עם כל אישה, בין אם היא גדולה או קטנה, אם זה ללא נישואין כדת משה וישראל, ואפילו שבא עליה לשם אישות, אינו כלום, וכופין אותו להוציאה [שולחן ערוך אבן העזר סימן כו סעיף א]. ולגבי יחסי מין עם קטנה, אם היא מתחת לגיל שלוש, ואדם אנס אותה, היא לא נחשבת כאישה שאינה בתולה, הואיל והבתולים חוזרים, "כנותן אצבע בעין" שהדמעה חוזרת [מסכת נידה דף מה עמוד א]. ואם היא פחות מגיל שנים עשרה שנים, רק בזמן הקדמון, היה האב מקדש את בתו כשהיא קטנה, והיה תוקף לנישואין האלה, היות וניתנה רשות לאב לקדש את בתו כשהיא קטנה על ידי התורה. להלכה כיום אומרת הגמרא [במסכת קידושין דף מא עמוד א] שאין לאב לעשות כן לבתו, ולכן צריך להמתין עד שתגדל ותבחר למי היא רוצה להינשא, [מסכת יבמות דף סא עמוד ב], [הרמב"ם הלכות ביאה פרק א הלכות יג, יד], וכך פסק מרן בשולחן ערוך [אבן העזר סימן לז סעיפים א, ח]. **במקום של חולי וזקנה יש להתיר**, להיעזר בעובדת גויה לטפל באיש קשיש שצריך לתמוך אותו ולעזור לו, הוא הדין אם המקרה הוא הפוך, כמו שלמדנו בגמרא את דעת שמואל שאמר שהכל לשם שמים [קידושין דף פא עמוד ב], וגם הבית יוסף בנידון הזה יודה בזה, שמותר להשתמש אם זה דרך שפחות ועבדות [אבן העזר סימן כא]. וכן דעת הרמ"א [אבן העזר סימן כא סעיף ה], ויש להתיר יותר בשעת צורך באישה שתשמש את האיש, [שולחן ערוך יורה דעה סימן של"ה סעיף י']. וגם עדיף יותר שגוי יטפל באישה, כמו שהתירו לרופא לבדוק אישה, משום שאינו עושה בדרך של תאוה וחובה, [ש"ך יורה דעה סימן קצה ס"ק כ].

עוזרת בית וכל שכן חדרנית בבית מלון, יכולות במשך היום, ואפילו בשבת לסדר את המיטות להחליף סדינים ומצעים אפילו בפני האיש, היות ועושים כך כדי שהחדר יראה מסודר. ואין להקפיד לישון כשרגליו מכוונות כנגד הפתח, מהטעם שמוציאים את הנפטר מהבית שרגליו מכוונות כנגד הפתח, שאין לחוש לזה כלל. על כל פנים טוב להקפיד רק לישון שראש המיטה למזרח ומרגלותיה למערב, [הזוהר הקדוש פרשת במדבר דף קיח עמוד ב]. **כתוב בפסוק תהילים [פרק פא פסוק י]**, "לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר", איזהו אל זר שיש בגופו של אדם, הוי אומר זה יצר הרע, שמזה למדה הגמרא במסכת שבת [דף קה עמוד ב], "כך אומנותו של יצר הרע, היום אומר לו עשה כך ולמחר אומר לו עשה כך, עד שאומר לו לעבוד עבודה זרה" וכולי. **העולה מן המאמר להלכה**, כמו שכתב הרמב"ם [הלכות אישות פרק א הלכה א], קודם מתן תורה היה אדם פוגע אשה בשוק וכולי, שניתנה התורה נאסרה הקדשה, ובוועל רק עם קידושין, כמו שכתוב [דברים פרק כב פסוק יג] "כי יקח איש אשה ובא אליה" וכולי. וכך נפסק בשולחן ערוך כמו שאמרנו לעיל [אהע"ז כו, א]. לכן כל נגיעה או חיבוק ונישוק, אסורה בהחלט אפילו באישה פנויה, כי יכול להביא לגילוי עריות, וגם כל אישה שלא טבלה באיסור נידה. ועליה הזהירה התורה [ויקרא פרק יח פסוק ו] "לא תקרבו לגלות ערווה", וכך נפסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן כא סעיף ה]. מספרת הגמרא [סנהדרין דף עה עמוד א], שאדם

שנתן עיניו באישה וכולי, ואמרו חכמים ימות ואל תבעל לו, ואפילו שהיתה פנויה, כדי שלא יהיו בנות ישראל פרוצות בעריות. וכך לומדים מדברי הרמב"ם [הלכות ביאה פרק כא הלכה א], שפסק שבאיסור נגיעה העובר עליו, הוא באיסור לאו, ולוקה מן התורה. ולגבי הדין של אדם שבא על קטנה, שהיא פחות משנים עשרה שנה, זה אסור בהחלט, היות שאין לה דעת, ואינה יכולה להינשא. לכן פיתוי קטנה מוגדר בהלכה "אונס" [תוספות כתובות דף ט עמוד א]. על כן צריך הרבה להתחזק ולשמור על הילדים מכל משמר, כי לצערנו עולם החושך המתירני של היום, גורם כבר לילדות קטנות להתנסות בעבירות, ה"ירחם ויציל". מכל מקום אישה שעושה תשובה, יכולה להתחתן עם כל בחור שתרצה אפילו כהן, רק שצריכה להודיע לו וגם לרב מסדר הקידושין, שהיא לא בתולה, כדי שלא יהיה מקח טעות [שולחן ערוך אבן העזר סימן ס"ח סעיפים ח, ט]. בעזרת ה"נברך את אחינו הטועים שיחזרו בתשובה, וגם ימצאו את זיווגם, ויכוונו הפעם לקדש את החומר בכוונה נכונה, באופן של קדושה וצניעות, שזה קשר שהוא פנימי ואמיתי, לכן הם צריכים להתחתן בהקדם האפשרי "ויפה שעה אחת קודם", ובזכות זה יהיה להם שמחה ואושר, ובזה יכופר להם עוונם "והוא רחום יכפר עוון". "וצור ישראל יצילנו משגיאות ומתורתו נראה נפלאות" אמן כן יהי רצון.

בעניין היתר לשאת אישה שניה, ודין "פילגש", והדין לגרש אישה בעל כורחה.
על פי דין תורה לא קיים איסור לשאת אישה שניה, אבל כיום בזמנינו אדם שנשוי לאישה כדת משה וישראל, אסור לו להתחתן עם אישה נוספת, שכל אישה מסכימה להינשא לגבר רק על דעת שהבעל לא יתחתן עם אישה נוספת, שלזה למעשה מתחייב הבעל בעת הנישואין. וכך נוהגים הספרדים, למרות שאינם נוהגים בחרם דרבנו גרשום, שלכשעצמו כבר לא נוהג היום, אבל האיסור כן נשאר, גם מטעם של דינא דמלכותא של חוק הביגמיה, לכן אנו משביעים את החתן כשקוראים את הכתובה, שלא ישא אשה אחרת על אשתו, ואל תשים קטטה בביתך, עיין על שלמדנו, {מסכת יבמות דפים ס"ה ומ"ד}. {שו"ע אבן העזר סימן א סעיפים ט, י}. **העולה מן המאמר להלכה,** במקרה שהבעל עבר ונשא אשה אחרת או שחי עם אשה אחרת, זכותה לבקש ממנו גט. ואם אותו אדם הוא מפוקפק זה לא יועיל גם אם תרצה האישה למחול. ואם יש עדות שראו אותו עם מנאפים, ואשתו קובלת עליו כופין אותו להוציא, מדין "ורועה זונות יאבד הון" {משלי כט, ג}, {הרמ"א בהגהותיו לשולחן ערוך אבן העזר סימן קנד סעיף א}. ויש מקרים שאדם מקבל היתר לשאת אישה שניה, אם אשתו סרבנית גט, או שהיא ברחה, או שהיא שוטה, או שהיא מסכימה לבעלה לישא אישה נוספת על פניה. הרמ"א כתב בהגהותיו לשולחן ערוך {אבן העזר סימן כו סעיף א}, שאם מיוחד לו אישה וטובלת אליו, והיא פילגש האמורה בתורה, מכל מקום אסור לאדם לייחד אישה נוספת על אשתו בין אם לא מקיימים יחסי אישות ביניהם, וכ"ש אם זה רק לקיום יחסי אישות משום "לא תהיה קדשה" {דברים כג, יח}, וגם

כמו שכתב הרמ"א שיכול להיגרם מכשול שהאישה תתביש ללכת לטבול. וכך פסקו גם הרי"ף המאירי והרמב"ם. עוד דבר חשוב להזכיר מרן בשולחן ערוך פסק [אבן העזר סימן קיט סעיף ו], שיכול לגרשה שלא מדעתה, כי אין החרם של רבנו גרשום חל על בני ספרד. ובשולחן ערוך [אבן העזר סימן א, ט], שפסק מרן שלא לישא אשה על אשתו, אין האיסור הוא בגלל חרם דרבנו גרשום, אלא משום מנהג המקום, ועוד כמה טעמים. "וצור ישראל יצילנו משגיאות", "לא ימנע טוב להולכים בתמים", וגם "חן וכבוד יתן ה'". בבנין ירושלים אמן.

בענין נישואין לאישה שאמה התגיירה גיור רפורמי.

צריך לזכור את הכלל ביהדות שהיא נקבעת על פי האם, { משנה קידושין דף 10 עמוד ב }, וכך נפסק בשולחן ערוך {אבן העזר סימן ד סעיף ה}, ומהגמרא {יבמות דף 10 עמוד ב}, לומדים שהואיל "ומשפט" כתיב ביה, צריך שיהיה הגיור בבית דין בפני שלושה דיינים. לצערנו בדורות שלנו כיום שאין שליטה של ההורים על הילדים, הבן כבר מציב עובדה על בחורה מסוימת שהיא "בחירת ליבו", ובהרבה מקרים מגלים ההורים קשיים, איך להתמודד בזמן שאמא של הכלה המיועדת, התגיירה גיור רפורמי או קונסרבטיבי, צריך לזכור גיור כזה שנעשה על ידי אפיקורסים מחללי שבתות, שעושים טקס כאילו הדת היהודית היא רק סמלית ללא התחייבות של קיום התורה והמצוות, כמו שמפורש ברמב"ם {הלכות עדות פרק יא הלכה י}, שאותם מורדים ואפיקורסים לא רק שהם פסולים לעדות, עד כדי כך שהם גם נחשבים פחותים מן הגויים וכולי.

העולה מן המאמר להלכה, שהגיור הזה אין לו כל תוקף על פי ההלכה היהודית, היות ולא נעשה בפני בית דין כשר, ואותו "גר" בוודאי שלא קבל על עצמו את מצוות התורה שזה מעכב אם לא נעשה ביום וגם בפני שלושה דיינים, משא"כ מילה וטבילה שלא מעכב בדיעבד, {שולחן ערוך יורה דעה סימן רס"ח סעיף ג}. לכן בשביל שגיור יהיה כשר על פי ההלכה היהודית, והכלה באמת מעוניינת לשמור את המצוות ואת חוקי ה' יתברך, שזה גם מופיע ברמב"ם ובשולחן ערוך, ולא את חוקי הרישום שמופיע בתעודת זהות, בשביל זה צריך לעבור גיור בבית דין אורתודוקסי, צריך להזכיר שבמקרה כזה שהכלה הייתה סבורה עד כה שהיא יהודיה, יש יותר מקום להאמין לה ולכן צריך לפנות לרב שמכיר את הזוג כדי שיפעל לזרז את תהליך הגיור. אומרת הגמרא על הפסוק {יחזקאל פרק לו פסוק כה} "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם", שעתיד הקב"ה לטהר את עם ישראל מן הטומאות וגם מן הממזרים [מסכת קידושין דף ע"ב, עמוד ב] בעז"ה נאחל לחתן וכלה שתזכו להקים בית לתפארת ויראו נחת של שמחה מכל צאצאיהם, בבנין ירושלים אמן.

חזקת הכשרות של ייחוס משפחה בישראל.

עלינו לזכור שבדרך כלל ישנו רישום ברבנות על פסולי יוחסין, אם זה ממזרים וודאים או מספק. אבל בדרך כלל לכל משפחה מעם ישראל יש חזקת הכשרות, ואין לחשוש שמא יש

בה פסול ממזרות חלילה, [מסכת קידושין דף עא עמוד א], [שולחן ערוך אבן העזר סימן ב סעיפים ב, ה]. לכן גם כאשר יוצא קול על חשש של עירוב ממזר, אם אין לזה עדות חזקה, וזו סתם רכילות אין לפרסם את הדבר, והמשפחה בחזקת כשרה. רק שצריך לבדוק בשידוכים אחר המשודך, שאין חשש של עירוב ממזר ודאי, שרק אם יש שני עדים המעידים עדות גמורה, זה דבר חמור ויסודי, שמחייב לבדוק אחר המשפחה הזאת [מסכת קידושין דף עו עמוד ב]. **העולה מן המאמר להלכה**, שהלכה כדעת הרמב"ם [הלכות מלכים פרק יב הלכה ג] שאם יצא קול שנתערב ודאי ממזר, אין איסור ומותר לישראל לישא ממשפחה זו. רק אם יש שני עדים המעידים שנתערב ודאי ממזר, אז אסור לישראל לישא ממשפחה זו. לכן משפחה שנתערב בה פסול ואינו ידוע לרבים, כיוון שנטמעה נטמעה, ויניחו את אותה משפחה בחזקת כשרות, ואפילו מי שידוע פסולה אינו רשאי לגלותה, היות ושכל המשפחות שנטמעו בישראל יהיו כשרים לעתיד לבא. אנחנו תפילה שיתקיים בנו דברי הגמרא בקידושין [דף עב עמוד ב], ממזרים ונתינים יהיו טהורים לעתיד לבא, כמו שכתוב ביחזקאל [פרק לו פסוק כה], "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם", אפילו מן הממזרות. שנתבשר עם משיח בן דוד בבנין ירושלים אמן.

בעניין להשתמש בכתובה כשרה בחתונה שהיא רפורמית.

בזוהר הקדוש {פרשת תרומה דף קס"ט} מבואר, שצריך "להתקין חופה נאה ליקרא "דכלה עילאה" שבאה שם לראות בשמחת הכלה", לכן צריך "לתקן" "לכלה למטה" חופה לכסותה בהינומא". עוד מבואר בתיקוני הזוהר [תיקון י'], על הפסוק "ועשית את הקרשים למשכן עצי שיטים עומדים" [שמות פרק כו פסוק טו], אלו הקרשים עומדים בתיקוני כלה שסובבים סביב החופה, וכתוב בישעיה {פרק ו פסוק ב}, "שרפים עומדים", לכן שמברכים ברכת חתנים בעשרה צריך לעמוד מפני כבוד השכינה שמתגלה בזמן החופה, שהחתן גם עומד מעוטף בטלית. אבל בטקס של נישואין שהוא רפורמי, אין את המעמד הרוחני שעליו מתאר הזוהר, כי השכינה לא שורה שם, בגלל שזה לא כדת משה וישראל, על כן בני הזוג לא נחשבים כנשואים על פי התורה, והילדים שיוולדו לזוג הזה כאילו נולדו ללא חופה וקידושין {מסכת כתובות דף י עמוד א}. וגם למדנו בגמרא על תקנת שמעון בן שטח {מסכת כתובות דף פב עמוד ב}. לכן מרן בשולחן ערוך אבן העזר {סימן סו סעיף א} פסק, שאסור להתייחד עם הכלה לפני שיכתוב לה כתובה.

העולה מן המאמר להלכה, אין ספק שגם במעמד מפוקפק כזה של טקס רפורמי, שלא נעשה בייחוד עדים כשרים בזמן מסירת הטבעת וכולי, לכל הפחות זה מבורך וראוי להשתמש בכתובה אורתודוקסית, כי אסור לבני זוג לחיות בלי כתובה, והטעם אומרת הגמרא כדי שלא יהיה קל בעיני בעלה להוציאה {מסכת יבמות דף פט עמוד א}. אמנם נחלקו שם בגמרא אם כתובת בתולה היא מן התורה או לא?, מכל מקום כתובה של אשה

שאינה בתולה הוא מדרבנן. בעז"ה בזכות הכתובה שהיא ברמז "כתב ו,ה", הקב"ה יחזיר אותם בתשובה שלמה. "והוא רחום יכפר עוון ויציל אותנו משגיאיות".

בעניין ילד שנולד מתרומת ביצית, איך לכתוב את שם אביו בגט או בכתובה?

מעיקר הדין כתיבת שם האב או האם של האיש או של האישה, לא מעכב בדיעבד בכתיבת הגט, וכל שכן שלא מעכב כלל בכתיבת הכתובה, {שולחן ערוך אבן העזר סימן קכט סעיף ט}, לכן באופן שלא ברור ויש חשש לתקלה, מספיק לכתוב בכתובה את שם "החתן" למשפחת פלוני, ושם "הכלה" למשפחת פלוני, ומי שאמו יהודייה ואביו גוי יכתוב את השם של משפחת אמו. וטוב לנהוג כך בכתובה ובתנאים שהם קלים יותר, שהרי הם שטרי התחייבות ממוני ומספיק, רק מן הדין שיש עידי מסירה.

העולה מן המאמר להלכה, במקרה שיש חשש לתקלה, צריך לכתוב רק את שם האיש ומשפחתו, או את שם האישה ומשפחתה, בפרט בכתובה ובתנאים שהם קלים יותר, כי לצערנו בזמנים שלנו כיום, מה נעשה במקרה שאמא של הכלה עושה שינוי מין ונקראת בשם של בן? אז לכן משום שלא יבואו ללמוד בטעות לגבי גט שזה חמור מאוד שיכול לגרום לתקלה, אז כותבים רק את שם האיש או את שם האישה ושם המשפחה. שתוקי ואסופי כותבים רק את שמותיהם, ובגר כותבים "בן של אברהם אבינו".

כולם יודעים מהמעשה המפורסם הנורא שקרה ביום שמחת תורה, בדרומה של ארץ ישראל, נכנס אויב אכזרי ומרושע מעזה, ועשה דברים שממש לא נתפסים, כמו שכתוב בהושע {ד, ב} "ודמים בדמים נגעו". אחת השאלות שנגעו לאותם מעשים אכזרים, שאחת השבויות שעונו ונאנסו התעברה, והשאלה היא, האם מותר להפיל את העובר הזה או לא? ובכן צריך לחקור קודם כל, האם יש במעשה ההפלה הזה דיני נפשות של איסור תורה, או שהאיסור הוא רק מדרבנן? המקורות של הדין במשנה באהלות {פרק ז, ו}, האשה שהיא מקשה לילד מחתכין את הולד במעיה ומוציאין אותו אברים אברים, מפני שחיייה קודמים לחיו. יצא רובו אין נוגעין בו, שאין דוחים נפש מפני נפש. משמע מכאן שיש איסור לבצע הפלה, אלא אם כן מדובר במצב שהוא מוגדר "פיקוח נפש" על חיייה של האישה. חשוב להזכיר, שיסוד האיסור של האונס אם הוא ישראל, הוא כמו הדין של החובל בחברו שהוא איסור תורה, שהעובר על כך ופוגע בגופו של איש או אישה מישראל, עובר על כמה לאוין חמורים, וכמובן שעובר גם על מצוות עשה של "ואהבת לרעך כמוך". צריך גם להזכיר שכיום כל הנשים בחזקת נידה, ואסורות על כל איש באיסור כרת, בנוסף על חומרת האיסור שהוסיפה התורה, שיש חיוב קנס ממון על האונס, של "חמישים כסף טהור", כבר כתב הרמב"ם [הלכות נערה בתולה פרק ב הלכה א], שהתשלום הזה רק עבור הנאת שכיבה בלבד, אולם חייב האונס לשלם גם בושת פגם וצער, שאנוסה יש לה גם צער כמו שכתוב "תחת אשר עינה", בדיוק כמו שלמדנו מן החובל שהוא חייב בחמישה דברים. ואם האישה מעוניינת, יהיה חייב האונס לישא את אנוסתו לאשה, ובשביל

להמחיש עד כמה שהמעשה הזה חמור מדין תורה, עד כדי כך שיהיה מותר לפגוע, ואפילו להרוג את הרודף אחר האישה לאונסה. וכל שכן אם זה גוי שצריך לדון אותו למיתה. התורה משווה אונס של נערה המאורסה לרוצח נפש ממש, כמו שכתוב "כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש כן הדבר הזה" {דברים פרק כב, פסוקים כו, כח, כט}, [משנה מסכת סנהדרין דף עג עמוד א]. אז אם כתוצאה מהאונס נוצר הריון, שזה נחשב מבחינת האשה לאונס מתמשך, זה ממש כמו "מנחת זכרון מזכרת עון" [במדבר ה, טו], והעוול הזה, יהיה כבד מאוד על האישה הזאת להשתקם ולבנות בית חדש. קודם כל צריך לדעת, שזה קל יותר, אם זה באופן שהנאנסת טופלה בשלב מוקדם של ההיריון, אבל אם השאלה נוגעת בשלב יותר מתקדם של ההריון, המצב יותר רגיש מורכב ומסובך. נסביר את הדברים יותר בהרחבה, במסכת מנחות {דף צט עמוד ב}, אומרת הגמרא שתוך ארבעים יום עובר נקרא מיא בעלמא, {שלגבי כמה הלכות שבתורה הוא לא נידון כעובר} ובמקביל האשה גם לא נחשבת כיולדת. אבל אם זה יותר מארבעים ואחת יום, ויותר מזה אפילו לאחר שלושה חודשים שהעובר כבר ניכר, האם יש בהפלת העובר איסור תורה? המקורות של הדין הזה, במסכת סנהדרין {דף נז עמוד ב}, {וגם במסכת ערכין דף ז עמוד א} שנדון על זה בהמשך. מכל מקום אומרת הגמרא בסנהדרין בשם רבי ישמעאל, בן נח נהרג אפילו על העוברין, שכך הוא למד מהפסוק {בראשית פרק ט פסוק ו} "שופך דם האדם באדם דמו ישפך", איזהו אדם שהוא באדם, הוי אומר זה עובר שבמעי אימו. ועל עוברין נהרג רק בן נח, ואילו ישראל יהיה חייב בדיני נפשות, רק אם הרג נפש מישראל, כמו תינוק שהוא בן יומו חי, שכמובן זה רק אם היו שני עדים והתראה, ורק בהרכב של עשרים ושלוש דינים וכולי. על זה מסביר המהרש"א {סנהדרין דף נ"ז, עמוד ב}, שלכן צוה פרעה למילדות העבריות להמית את הילדים לפני צאתם לאויר העולם [שמות פרק א פסוק טז], כיוון שהם לא מצוות על העוברין, אבל בני נח כן מצווים. אמנם לא ידע פרעה, כמו שלמדנו במסכת סנהדרין {דף נט עמוד א}, וגם מסכת חולין {דף לג עמוד א}, לדעת תוספות שם על דברי הגמרא, ליכא מידי דלישראל שרי ולבן נוח אסור, שהרי יש כאן קל וחומר, מכאן מסיק תוספות, שאפילו אם ישראל פטור, שהוא לא נהרג על העוברין, ואין בו מיתת בי"ד משום שזה לא נשנה בסיני, מכל מקום זה לא שרי מן התורה. [למדנו אם זה מטעם חצי שיעור?]. **צריך להזכיר שעל דברי תוספות אין סתירה** על מה שלמדנו בגמרא במסכת יומא {דף פה עמוד ב}, "אמרה תורה חלל עליו שבת אחת, כדי שישמור שבתות הרבה", שהרי תוספות מסביר שם [מסכת נידה דף מד עמוד ב] אפילו שמותר להרוג עובר, אף על פי כן יהיה מותר לחלל שבת כדי להצילו. הר"ן כתב על דפי הרי"ף {חולין דף יט עמוד א}, לבאר את מה שלמדנו {ערכין דף ז עמוד א} שהיוצאת,, אין ממתינים לה עד שתלד, שזה לא מטעם "עובר ירך אמו", אלא משום שאין מעניין את דינה בשביל חיי העובר, כיוון שלא יצא עדיין לאוויר העולם, שהרי דין המוות שחל עליה, חל גם על העובר, בגלל שהוא נחשב ירך אמו. שואל הר"ן אם נחליט כמאן דאמר עובר לאו ירך אמו, איך מותר בכלל להרוג גם את העובר? על זה ענתה הגמרא, כדי שלא לענות את

הדין, לכן לא מחכים, כי לא חוששים לחיי העובר. מכל מקום לומדים מכאן, שלהרוג עוברים זה לא נחשב ממש לרציחה, כי העובדה שאין איסור תורה להרוג את העוברים, כי אם זה היה ממש כמו רציחה, איך יהיה מותר להרוג עובר בשביל עינוי דין.

אז מה נגיד, איך באמת התיר יהודה להוציא את כלתו בעודה מעוברת, שהרי לגבי בן נח צריך להמתין עד שתלד. אלא כמו שהסברנו שם בפרשת השבוע, שיש כח לבית דין להכות ולהעניש וכולי, אם רואים שהשעה צריכה לכך אפילו שזה לא מן הדין.

חשוב לזכור, שזה מחלוקת תנאים ואמוראים, דעת רבי שסובר, עובר ירך אמו, ודעת רבי יוחנן שסובר, שעובר אינו ירך אמו, ויש בזה גם נפקא מינה לדברים אחרים, אם עובר ירך אמו או לא? במסכת יבמות {דף עח עמוד א} אמר רבא מעוברת שהתגיירה, בנה אין צריך טבילה, שואלת הגמרא למאן דאמר עובר לאו ירך אמו, איך עלה לה טבילה והוא נטהר, הרי יש כאן חציצה, עונה הגמרא שאני עובר דהיינו רביתיה, כך היא דרך גדילתו של האדם במים, לכן זה לא נחשב חציצה. ממלא מלים אותו מילת גרים, והברכה היא "על מילת גרים". ואם הוא ירך אמו שכך ההלכה, הברכה היא כמו שמברכים על ישראל, "על המילה".

כתב רבנו הרמב"ם הלכות שמירת הנפש {פרק א הלכות ט, י}, אף זו מצות לא תעשה שלא לחוס על נפש הנרדף וכולי. שזה נלמד "בנה אב" מהדין של נערה מאורסה שבא ללמד ונמצא למד, שהאונס נחשב לרוצח נפש, כמו שנאמר "כי יקום איש על רעהו" וכולי. מכאן שאם אין דרך אחרת להציל את חיה של הנאנסת, יהיה מוכרח להרוג את הרודף, "לא תחוס עינך עליו" מזהירה אותנו התורה, אפילו אם הוא ישראל צריך לנטרל אותו. וכמו שלמדנו במשנה {אהלות ז, ו}. צריך להזכיר, שכמו בימינו, גם בזמן התלמוד היו בקיאים בכל מיני סוגי ניתוחים של יוצאי דופן. חשוב לדעת, שחכמי המשנה למדו שכל מקום שנאמר "אדם" בתורה, אין העובר בכלל. מכל מקום למדנו מדברי הרמב"ם, שכדי להתיר להרוג את העובר, צריך להגיע לדין של רודף, "לא תחוס עינך עליו", אז יוצא שכן יש איסור תורה בהריגת העובר. רק מה נגיד באמת, שזה לא מוכרח, כי הרמב"ם מדבר על עובר שעומד להיוולד, כמו שלמדנו שלפי כמה פוסקים הוא נחשב כבר לילוד, לגבי כמה דברים, כמו לגבי ירושה, וטומאת מת וכולי. ומה גם שהעובר לא נידון כרודף גמור, כי הוא לא מתכוון באמת להרוג הוא רק רוצה לצאת.

עוד מקור לדין הזה נלמד מהפסוק, "וכי ינצו אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענש כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפלילים". שמשם לומדים שעל הולדות אין הוא חייב מיתה, משום שהוא לא נקרא רוצח, כי אין בהפלת העובר איבוד נפש, רק מה, מעריכים בכסף כמה היא שווה בזמן שהיא מעוברת, וכמה היא שווה לאחר שהפילה, וההפרש שיהיה, זהו דמי הולדות.

חשוב להזכיר שמעיקר הדין מותר לתרום את השלייה, כי יש להסתפק במצוות קבורה רק על אבר מן החי, שיש בו בשר וגידים ועצמות, אבל שלייה כליה וטחול, שאין בהם עצם

זה יהיה מותר. [מסכת חולין דף קכט], מכל מקום עדיף לתרום, כדי שאולי המדע יכול לספק מזה תועלת לאנשים שצריכים לרפואה.

אז ככה, מכל מקום למדנו, שאם העובר נעקר מהרחם לצאת, הוא לא נחשב כבר ירך אמו, הוא נחשב לנפש בפני עצמו, ואם החיים של אמו בסכנה, יש לו דין רודף, ובלעדי זה אין להתיר להרוג את העובר, אפילו גם אם זה בשלבים המוקדמים של ההריון [בתוך ארבעים יום].

מעניין ללמוד מהמעשה על רבקה אמנו, כמו שכתוב "ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנוכי ותלך לדרוש את ה'" [בראשית כה, כב], נראה לפרש, שרבקה שידעה ברוח קודשה על המאבק בין עשו ליעקב ברחמה, שעשיו אמר ליעקב, שאם יתחכם ויצא הראשון הוא יהרוג את אמו על ידי ציפורניו ושיניו, הבינה רבקה שהתהליך של ההריון שהיא עוברת, הוא לא כדרך הטבע, דרכו של עולם שהעובר הוא לא אויב, הוא נחשב ירך אמו, לכן רצתה רבקה לקבל הסברים, כמו שכתוב "ותלך לדרוש את ה'", ועל זה ענה לה ה', "שני גאים בבטן ושני לאומים ממעריך יפרדו", שההריון הזה לא כדרך הטבע. מכאן נלמד שבדרך הטבע "עובר ירך אמו".

מין בשולחן ערוך {חושן משפט סימן תכה סעיף ב} פסק כדעת הרמב"ם שיש איסור תורה להרוג את העובר. {כמובן שאין היתר כלל להרוג עובר בלי סיבה מוצדקת}. עלינו לדעת מבחינת ההלכה, טיפול דרך הורמונים למניעת הריון, כמו תרופה שגורמת להפלה דרך צירים וכולי, {כך עושים גם במקרה שהעובר מת בבטן} זה לא נחשב לקריטריונים החמורים של פגיעה בעובר, כמו שהורגים אותו בידיים, ולכן במקום שיש ספק סכנה לאמא, מיכון שנפסק עובר ירך אמו, הדין הוא שמותר להרוג את העובר, כי האיסור נעשה בדרך של גרמא, וזה מדרבנן. כי חשוב לזכור, כמו שמותר לכרות את הרגל של האמא, בזמן שיש לה נמק, כדי שלא תסתכן, כך יהיה מותר להרוג את עוברת הנחשב חלק מגופה, כדי שלא תסתכן. למדנו בשיעורים קודמים, את הסוגיה בגמרא {יבמות מב, א}, לא ישא אדם מעוברת חברו ומינקת חברו וכולי, ולמדנו משם שיהיה מותר להפיל את העובר דרך גרמא של סם וכולי, בשביל להציל את התינוק כדי שיהיה לו חלב, מיכון שזה איסור דרבנן ויש כאן ספק סכנה.

אז ככה, כמו שלמדנו עד ארבעים יום להריון, אפשר להקל לעשות את ההפלה בדרך של גרמא, משום שאין כאן הריגת עובר, אלא מניעת הריון בלבד. ואם ההריון עבר כבר את הארבעים ואחד יום, ואין בכוחה הנפשי של האם לטפל בו, אם זה מסיבות כלכליות, או מסיבות של בושה, יהיה אסור להפיל את העובר כשידוע שהוא בריא ושלם. אלא תמסור אותו לאימוץ, וברוך ה' כיום יש הרבה אנשים טובים שהם שומרי תורה ומצוות, שמעוניינים לאמץ תינוקות, וכך אותו תינוק יוכל להשלים את תכלית ייעודו בעולם הזה, אפילו שהגיע לעולם בדרך קשה של ביזיון, שלא בדרך של קדושה, "בהדי כבשי דרחמנא למה לך", אין אנחנו יודעים ומבינים בחשבונות שמים. לצערנו אנשים וגם תלמידי חכמים, משתפים את הרגש והשכל ומפרשים בטעות את המילה "רחמים",

ומחברים אותה למה שכתוב במשלי {ג, יז} "דרכיה דרכי נועם" וכולי. עליהם לדעת שהבטחת התורה "ונתן לך רחמים והרבך" {דברים יג, יח} הברכה הזו נאמרה למי שמתעלה מעל הרגש והשכל, שעליו להבין שבעולם התיקון שלנו, צריך לפעול בניגוד לשכל, כמו שהסברנו את הפסוק בתורה, {דברים פרק יז פסוק ח} "כי יפלא ממך דבר למשפט, בין דם לדם, בין דין לדין וכולי. שזה מלמד על "דברי ריבות בשעריך", ושאדם זוכה לכוון לאמת, מתקיים עליו המשך הפסוק, "וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלוהיך בו". חשוב לדעת שהנשמה ניתנת לאדם כבר, מרגע שנקלט עוברת של האישה ברחם, ומתו זמן נקבע לה יעוד, כמו שלמדנו מהמעשה של רבי יהודה והקיסר, {סנהדרין דף צא עמוד ב} שהודה לדברי הקיסר, וסייע גם את דבריו מהפסוק "ופקודתך שמרה רוחי" [איוב פרק י פסוק יב], על כל פנים הסברנו כבר בשיעורים קודמים, איך זה מתיישב עם דברי הגמרא שאומרת, שהנשמה ניתנת לאדם רק לאחר ארבעים יום, מסכת מנחות {דף צט עמוד ב}, וגם מסכת נידה {דף לא עמוד א}. הסביר בקצרה, שיש תוספת של לבוש רוחנית שעוטפת את העובר, בזמן היותו בן ארבעים יום, וגם בזמן היותו בן שלושה חודשים. **העולה מן המאמר להלכה, אישה רווקה שנכנסה להריון לא מתוכנן,** אסור לה להפיל את עוברת, וכאשר ההריון עלול לגרום לקשיים נפשיים, וכמובן שאין לדמות את הקשיים האלו לעינוי דין, ששם זה יסורים באמת גדולים על מה שעומד להיות, ואילו כאן הקשיים הנפשיים האלה כבר שייכים לעבר, לכן כמו שאמרנו תמסור את הילד לאימוץ וכולי. חשוב להזכיר, שהיהדות נקבעת אך ורק לפי האמא, ולא לפי בדיקת די אן אי. בעזרת ה' יתברך יצילנו משגיאות ומתורתו יראנו נפלאות, ויתקיים עלינו הפסוק, "וקמת ועלית אל המקום" ותחזור סנהדרין אל מקומה, "ודרשת והגידו לך את דבר המשפט" {דברים יז, ט}, וננהג על פי הנאמר במשנה סנהדרין {ד, א}. "ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה" המלוכה" {עובדיה א, כא}, "כי פדה ה' את יעקב וגאלו מיד חזק ממנו" {ירמיהו לא, י}. ונזכה "ופדויי ה' ישובו ובאו ציון ברינה" וכולי {ישעיה נא, יא}. ונראה בנחמת ירושלים אמן כן יהי רצון.

בעניין אישה שנחטפה וחזרה מהשבי, האם מותרת לכהן, ומה הדין של כהן חלל? מסכת כתובות {דף כו עמוד ב}, מחלקת שם המשנה באשת כהן שנשבתה בידי עכו"ם, אם זה על ידי ממון, חזקה שאותם שבאים לא יבעלו את האישה, כדי שיוכלו לקבל כופר גבוה, לכן היא מותרת לבעלה, ואם זה על ידי נפשות שאין לשבאי מה להפסיד ומן הסתם יבעל את האישה, פסקה שם המשנה שהיא אסורה לבעלה [סוטה דף כח ע"א]. ולגבי אשת ישראל דעת הרמב"ם וסיעתו שהאישה מותרת לבעלה ישראל [משנה יבמות פרק ג משנה י]. **העולה מן המאמר להלכה,** אישה שנחטפה לעזה מותרת לחזור לבעלה, ואינו צריך לגרשה, שגם אם פגעו בה הרשעים הארורים האלה הם עשו זאת בעל כורחה [משנה יבמות ג, י]. "וגם אם "התרתה" שעשתה זאת בשביל להציל את עצמה, זה נחשב

"תחילתה באונס וסופה ברצון", ועלינו לזכור שלהיות בתנאים שהייתה נמצאת, בוודאי שאין דעתה היתה מיושבת עליה, על כן זה לא נחשב "בסופו לרצון" ממש, ולכן היא מותרת לבעלה אפילו אם הוא כהן [שולחן ערוך אבן העזר סימן ו סעיף יג]. עלינו לדעת, כהן שמתחתן עם יהודיה שנבעלה לגוי והוא ידע זאת, אז הילד שנולד נחשב "כהן חלל" הפסול לכהונה, ומימלא יהיה מותר לאותו בן לישא אשה שנבעלה לגוי, וכמובן שאין לו לעלות ראשון לתורה, וגם לא לישא כפים. ואם הכהן לא ידע בזמן שנשא את אשתו, ושמע את זה רק ממנה, והיא גם לא הוחזקה בכך, הילד אינו חלל, ואסור לו לישא אשה שנבעלה לגוי [שולחן ערוך אבן העזר סימן ד סעיף כט]. צריך לציין שכיום משתמשים באמצעי מניעה על איבר הגבר, אפילו שזה דרך ביאה, מסתבר שאפשר שלא להחשיב את זה לביאה האוסרת. מכל מקום למדנו בגמרא מסכת יבמות [דף מה עמוד א], [קידושין דף עה עמוד ב, וגם דף סח עמוד ב], וכך גם דעת הרמב"ם [הלכות ביאה פרק יח הלכה ב, ופרק יט הלכה י], שולחן ערוך [אבן העזר סימן ו סעיף ח]. וכך פסק מרן, שבת ישראל שנבעלה באיסור היא נפסלה לכהונה, והיא אסורה לכהן [שו"ע אבן העזר הלכות אישות סימן ז סעיף יב]. למדנו בגמרא בבא בתרא [דף קכז עמוד ב], על הפסוק בתורה [דברים פרק כא פסוק יז] "יכיר לתת לו פי שנים", שאדם נאמן לומר זה בני בכור, ואילו אישה אינה נאמנת לפסול את הבן שלה כדין "חלל", ואפילו שאין אדם משים את עצמו רשע. וכמובן שאותו הילד הוא כהן כשר, ויהיה אסור לו לשאת אישה שנבעלה לגוי. **ולגבי "יהודי משייח" שהוריו יהודים כשרים, ואביו הוא כהן**, והוא נפל ברשת של כת של יהודים משייחים, שידוע שצריך להיזהר מהם מאוד, שנראה שהם מציגים את עצמם כיהודים שומרי מסורת, כמי שאוכלים כשר וקובעים מזוזה ומניחים תפילין, והם למעשה מאמינים באותו האיש יש"ו ה" ירחם, אותו "כהן" אמנם לא נתחלל, אבל חכמים קנסו אותו ופסלו אותו, שהוא נחשב לכופר מומר, שאסור לצרפו למניין, ואינו יכול להיות עד כשר, שחיטתו פסולה, והיין שלו יין נסך, ואסור לו לישא את כפיו, ולא יעלה לתורה ראשון, [שולחן ערוך אבן העזר סימן ז סעיף יג] עד שיקבל על עצמו לעזוב את אותה כת, וגם את אשתו הגויה, ועל ידי זה יחזור בתשובה, לשורשיו ולאמונתו שזה דת האמת [שולחן ערוך אורח חיים סימן קכח סעיף מ]. וה" יתברך ינקום נקמתינו ויכלה את אויבנו, ונראה בנחמת ירושלים אמר.

בעניין האיסור לישא אישה על דעת לגרשה.

כתוב משלי [פרק ג פסוק כט], "אל תחרוש על רעך רעה והוא יושב לבטח איתך". במסכת יבמות [דף לז עמוד ב], אמר רבי אליעזר בן יעקב, לא ישא אדם אישתו ודעתו לגרשה. לכן אסור לאדם לישא אשה על דעת לגרשה, שעובר על איסור גניבת דעת, שהוא לאו מן התורה, כפי שפסק הרמב"ם [הלכות איסורי ביאה פרק כא הלכה כח], הטור והשולחן ערוך [אבן העזר סימן ב סעיף י], [אבן העזר סימן קיט סעיף א], אלא אם כן

נישאו זה לזה מתחילה על דעת כך, שכך למדנו בגמרא שם שחכמי הגמרא רב, ורב נחמן, שהיו יוצאים לדרכם למקום רחוק, היו נושאים אישה אפילו לכמה ימים, והיות והיו מודיעים מראש שהיו נושאים את האישה רק לכמה ימים על דעת לגרשה, ובאופן כזה שזה נעשה בהסכמה ובדעתו לגרשה רק לזמן מוגבל, ממילא אין לחוש בני גרושת הלב, והדבר הזה מותר. חשוב להזכיר את המקור של הדין, במסכת נדרים [דף כ עמוד ב], למדה הגמרא מהפסוק ביחזקאל [פרק כ פסוק כח], על שיש עשרה מקרים של יחסי אישות שהם נחשבים מגונים, שהם, בני אימה בני אנוסה, בני שנואה, בני נידוי, בני תמורה, בני מריבה, בני שכרות, בני גרושת הלב, בני ערבוביה, בני חצופה, בני ישנה. מכל מקום, לגבי הדין של יבמה שהיא זקוקה ליבום ואותו יבם אינו כשיר לחליצה, התיירו לשאת את היבמה על דעת לגרשה לאחר היבום, בתנאי שיודיע לה שדעתו לגרשה כאמור. וצור ישראל יצילנו משגיאות, וגם יהפוך לנו את הזדונות לזכויות.

בעניין נישואין של כהן לבתולה או אלמנה, ואם גילה שאמא של חמיו לא יהודיה?
כתוב בתורה {ויקרא פרק כא פסוק ז} "אישה זונה וחללה לא יקחו ואשה גרושה מאישה לא יקחו" וכולי, במסכת קידושין [דף עז עמוד א], אומרת הגמרא בעניין "כהן גדול" שנשא אלמנה שלאחר מכן נעשתה גרושה, וחללה, וזונה, חייב ארבעה מלקות. לכן אישה שהתגרשה מנישואין ראשונים, היא אסורה לכהן. צריך להזכיר שלדעת חכמים אין זונה אלא גיורת ומשוחררת, וכל בעילת זנות שלא תופסים בו קידושין [משנה יבמות דף ס"א עמוד א]. {שולחן ערוך אבן העזר סימן ו סעיף ח}. **ולגבי כהן שגילה שאמו של חמיו אינה יהודיה**, שזה אומר שגם חמיו לא יהודי, אין חלילה להטיל בה דופי על אשתו, היות שלמעשה הלאום נקבע לפי האם, אז בוודאי שאשתו של אותו כהן היא יהודיה, [משנה קידושין דף סו עמוד ב]. וכך נפסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן ד סעיף ה]. **העולה מן המאמר להלכה**, מותר לכהן שאינו גדול, להתחתן עם אישה יהודיה רווקה אפילו שאינה בתולה, רק שנבעלה קודם ליהודי. אבל אם נבעלה לגוי, בין באונס בין ברצון, או שהיא גרושה, או שנבעלה לאדם שהוא קרוב משפחה שהוא פסול לה, הדין הוא שהיא נפסלת לכהונה ואסור לכהן לשאת אותה {שולחן ערוך אבן העזר סימן ו סעיפים א, ח, ט}. מותר גם לכהן שאינו גדול להתחתן עם אלמנה, כל זמן שהיא לא גרושה אפילו מנישואין קודמים, כי האיסור הוא רק על כהן גדול {ויקרא פרק כא פסוק י}. ועוד נפסק בשולחן ערוך שאם היא אלמנה שעברה גיור בעצמה, אסור לכהן לישא אותה לאשה, ואפילו אם נתגיירה בת פחות משלוש שנים. חשוב לדעת אם כהן רוצה להתחתן עם גרושה הם נחשבים לפסולי חיתון שאסור לחתן אותם, ולמרות שהקידושין תופסים, הוא עובר על איסור מהתורה, ונהיה "חלל" שהוא פסול לכהונה, וגם צאצאיו שהם מאותה אישה, לא יהיו כהנים יותר. **ולגבי כהן שגילה שאבא של אשתו לא יהודי**, כמובן שאם כבר נישאו הדין הוא שלא תצא, והילדים שלהם נחשבים כשרים. מכל מקום חמיו של אותו כהן צריך

להתגייר כדת וכדין. וגם בדין של גוי הבא על בת ישראל וילדה בת ונישאת לכהן, הדין הוא שלא תצא, [שולחן ערוך אבן העזר סימן ד סעיף יט]. עלינו לדעת שכל כהני זמנינו יש בהם ספיקות, ואם ככה יש לנו כאן למעשה ספק ספיקא, ספק אם בת ישראל שאביה גוי כשר לכהונה או פגום לכהונה, ואם תמצא לומר שהוא פגום לכהונה, שמא הלכה כמו אלה הפוסקים המכשירים בת ישראלית שנבעלה לגוי אף לכהונה, וגם ספק שמא בכלל הוא לא כהן. צריך להזכיר שכך היא גם דעת הרמב"ם [הלכות ביאה פרק ט"ו הלכה ג], על פי מסקנת הגמרא [מסכת יבמות דף מה עמוד ב]. ועל כן הבת הזו כשרה לכהן אפילו לכתחילה, וכמו כן הוא הדין גם אם אותה בת נולדה מתרומת זרעו של הגוי, שיש להיתיר להינשא לכהן בחופה וקידושין. הכהן לא יתייחס ויתפלל לסייעתא דשמיא, וה"י יתברך ימציא לו את המותרת לו שהיא משורש נשמתו. וצור ישראל יצילנו משגיאות אמן.

בעניין כתיבת כתובה לאישה שהיא אלמנה וגרושה.

בכתובת אישה שהיא אלמנה וגרושה, ניתן לכתוב רק "הגרושה" או "מתרכתא", כי צריך לדעת שבכל האיסורים שאסורה אלמנה אסורה גם הגרושה. למדנו שאלמנה אסורה רק לכהן גדול, ומותרת לכהן רגיל [ויקרא פרק כא פסוקים יג, טו], [שולחן ערוך אבן העזר סימן ו סעיף א]. ואותה אישה אלמנה שכבר התגרשה מבעלה השני אסורה לכל כהן הואיל וגרושה אסורה לכהן, אלא אם כן היא תוכיח על מקח טעות בנישואין, והבעל הוא גם סרבן גט. לעניין אבלות על בעלה הראשון, איננה מתאבלת עליו כלל, כי הנישואין השניים מפקיעים את הקירבה לבעל הראשון. מכל מקום כיום אדם שרוצה להתחתן עם גרושה, צריך להביא אישור שהוא אינו כהן. "וצור ישראל יצילנו משגיאות אמן."

בעניין להתפלל על זמן הלידה שלא יחול בשבת, ומתי היולדת נמצאת כבר בסכנה?

מסכת שבת [דף קנו עמוד א], אומרת הגמרא מי שנולד בשבת ימות בשבת מפני שחילולו עליו את יום השבת. וכבר ביאר המהרש"א שטעם הקפידה על חילול שבת בלידה, משום שהחסידיים היו מכוונים לשמש ברביעי בשבת וכולי, שהמקור שלהם ממה שכתוב על רות [פרק ד פסוק יג], "ויתן ה' לה הריון" [מסכת נידה דף לח עמוד א]. צריך להבין למה מי שנולד בשבת נחשב לו לעוון, והלא כל מעשה הלידה נעשית בשבת בהיתר גמור, ולמה חטאה היולדת והתינוק עצמו שנולד בשבת, שהרי הדבר הזה לא נעשה בבחירתם. וגם למדנו, שאסור להתמהמה בחילול שבת לחולה שיש בו סכנה כמו שכתוב [ויקרא פרק י"ח פסוק ה] "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", ויותר מזה כשעושים את הדברים האלה אין עושין אותם על ידי גויים או קטנים, או עבדים ונשים, כדי שלא שתהיה שבת קלה בעיניהם, אלא על ידי גדולי ישראל וחכמיהם. כמו שלמדנו בגמרא [מסכת יומא דף פד עמוד ב], וכך דעת הרמב"ם [הלכות שבת פרק ב הלכה ג], וכן נפסק בשולחן ערוך [אורח

חיים סימן שכח סעיף יב]. עלינו לדעת שאלו המינים שאומרים שזה חילול שבת ואסור, שעליהם נאמר [יחזקאל פרק כ פסוק כה], "וגם אני נתתי להם חוקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם". ואנחנו ברוך ה' זכינו שאין משפטי התורה שלנו נקמה בעולם, אלא רחמים וחסד ושלום בעולם. למדנו בגמרא [שבת דף קנו עמוד א], אמר רבא בר רב שילא על המעלה במי שנולד בשבת, שיהיה "קדוש" כמו שכתוב [שמות פרק כ פסוק י], "על כן ברוך ה' את יום השבת ויקדשהו". ורק צדיק קדוש שנולד בשבת ימות בה, היות והקדוש ברוך הוא ממלא שנותיהם של צדיקים, שיתקדש שבת על ידו, שעל תינוק בן יומו חי מחללין את השבת, ועל דוד מלך ישראל מת אין מחללין את השבת [מסכת שבת דף קנ"א עמוד ב, וגם דף ל עמוד ב]. ועל כן בשביל שלא למנוע חלילה מאנשים אחרים שרוצים להתנדב בשביל הצלת חיים, וכדי שלא להכשיל אותם לעתיד לבא, שהם ימנעו לחלל שבת במקום של פיקוח נפש. לכן צריך להסביר להם, שכיוון שסוף דבר התירה התורה לחלל שבת בשביל היולדת, אז לא רק שאין בזה סרך של איסור, וכמובן שאינו צריך כפרה, הוא גם קיים מצוות "עשה" גדולה של הצלת נפשות. ואפילו למאן דאמר שבת דחוויה אצל פיקוח נפש, זה רק בשעת מעשה אם אפשר לעשות בנקל וכולי, [שולחן ערוך אורח חיים סימן שכח סעיף טו]. אבל ביולדת אדרבה הזריז לחלל שבת במקום פיקוח נפש הרי זה משובח. ואותם נשים שהן מדליקות נר בשביל היולדת, קיימו מצוה גדולה, וכמובן שאין להם על מה להתענות בשביל כך, "ויש להם שכר טוב מאת ה'". כי כמו שנאמר שהמוהל צריך לעשות כפרה על שחילל שבת, שזה בוודאי לא יעלה על הדעת. מכל מקום מהגמרא משמע שיש קפידא רק על התינוק שנולד בשבת, ומסתבר שהכוונה לדורות הקודמים, שכבר אז הייתה לתינוק דעת בבטן אמו, וזה קשור לתיקון שלו בגלגול הקודם, כמו שמובא במדרש בראשית רבה [פרשת נח ל"ו], על אנשי דור המבול שהייתה אישה יולדת, ובו ביום היתה אומרת לתינוק לך והבא לי וכולי. וגם על יעקב ועשו [בראשית פרק כה], וגם על המעשה עם מעוברת שהריחה וכולי [במסכת יומא דף פב עמוד ב], וגם המעשה של עלי עם שמואל שהיה בן שתי שנים ולא היה בן עונשין, ואף על פי כן חייב אותו עלי מיתה, היות ושמואל שכבר בהיותו בן שנתיים היה בר דעת [מסכת ברכות דף לא עמוד ב]. ועוד צריך להזכיר שכל זה גם רק ממידת חסידות, אבל למעשה השבת מתקדשת ומתעלית על ידו של אותו תינוק שנולד. **העולה מן המאמר להלכה**, שזה לא נכון ולא ראוי להתפלל על היולדת שכבר מלאו ימיה ללדת, שלא תלד בשבת, שזה למעשה גזירת הבורא כמו שכתוב [קהלת פרק ג פסוקים א, ב] "לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים", "עת ללדת" וכולי", ויוצא שאם הזמן של הלידה היה בשבת דווקא, בוודאי שזה גם מזל טוב יותר בשביל הנולד, בדרך לתכלית תיקונו, "ובהדי כבשי דרחמנא למה לך", וגם מי לנו גדול כמו "יוסף הצדיק", "משה רבנו", "דוד המלך", שנולדו בשבת קודש וגם נפטרו בשבת [זוהר הקדוש תרומה קנו, א], [טור אורח חיים סימן רצ"ב]. **ולגבי הזמן שהיולדת נחשבת למסוכנת**, האמת שאין חילוק בין עד שעת הלידה, לבין הזמן של הלידה עצמה, שגם אז היא נחשבת למסוכנת, כי האמת שבדורות שלנו ירדה חולשה לעולם, ולכן מאותו

זמן כבר לפני שעת הלידה, יש ליולדת דין של חולה שיש בה סכנה, כמו שלמדנו שכל שלושת הימים שמזמן הלידה, יש ליולדת דין של מסוכנת, שצריך לחלל עליה את השבת אפילו במלאכות שהם מן התורה, ואפילו אמרה איני צריכה, מחללין עליה את השבת, [שולחן ערוך אורח חיים סימן ש"ל סעיף א]. וכמו שאמרנו אשריו של מי שעוסק במצווה החשובה, של פיקוח נפש, עלינו לזכור העיקר והחשוב זה להתפלל על הנוולד, שיגדל לתורה וחופה ויראת שמיים. "וצור ישראל יצילנו משגיאות ומתורתו נראה נפלאות", בביאת בן דוד ובניין ירושלים אמן.

בעניין של הימנעות מהריון.

מסכת יבמות [דף סה עמוד ב], מספרת הגמרא, רבי חייא היו לו שני בנים תאומים יהודה וחזקיה, וגם שתי בנות תאומות פזי וטוי, צריך להבין שזה רבי חייא הגדול שעליו אמר אליהו הנביא לרבינו יהודה הנשיא, שהתפילות שלו ושל הילדים שלו שקולים כנגד התפילות של האבות. הגמרא מספרת שאשתו של רבי חייא יהודית היה לה צער גדול בלידה, התקיים עליה ממש מאמר הפסוק [בראשית פרק ג פסוק טז] "בעצב תלדי בנים". יום אחד התחפשה ובאה לפני בעלה רבי חייא, אמרה לו שיש לה כבר ילדים והיא לא יכולה ללדת עוד ילדים, האים היא מחויבת במצוות פריה ורביה או לא?, ענה לה רבי חייא שאת לא מחויבת, הלכה ושתתה כוס של עקרון, ורבי חייא שלא ידע שזו אשתו, משום שלא רצתה לצער אותו. לאחר שידע מזה רבי חייא, אמר מי יתן שלא שתית והית יולדת לי עוד שני בנים תאומים כמו יהודה וחזקיה. חשוב להזכיר שהגרסה של כוס של "עיקרין" או "עקרון", זה אותה משמעות, שעיקרין משמעו מלשון עיקר, שזה שורש של צמחים המונע ביוץ, וגם כוס של עקרון זה מלשון עקר, שלא יכולה להוליד יותר. מכל מקום לעשות מעשה בידיים באיש, כדי להשחית את זרעו זה נחשב לאיסור תורה, כמו שכתוב [ויקרא פרק כב פסוק כד] "ומעוך וכתות,,, ובארצכם לא תעשו". ולשתות כוס של עקרון הדין שזה פטור אבל אסור, וגם לסרס את האישה בידיים כמו לקשור לה את החצוצרות זה עדין איסור דרבנן, וזה מותר רק במקום של סכנה, וגם במקרה של מגבלה שכלית, או במצב נפשי קשה, זה גם כן מותר, מכל מקום כל דבר לגופו, וברוך ה' כולם יודעים את מספר הטלפון שלנו, בשביל לשאול על כל סוגי השאלות שצריכים. **העולה מן המאמר להלכה**, היות וכל השיטות למניעת הריון פועלות באשה, היא יכולה לבחור ולהחליט שלא להוליד יותר, ויהיה מותר לה לשתות כוס של עקרון אפילו במקום שאין לה צער [שולחן ערוך אבן העזר סימן ה סעיף יב], צריך לדעת שהאיסור של סירוס בתורה נאמר רק על איברי ההולדה של הזכר [ויקרא פרק כב פסוק כד], והוא נחשב כפסול חיתון, שאסור לו לבוא בקהל [דברים פרק כג פסוק ב], וגם אם הוא כהן הוא יורד מקדושתו, מכל מקום "פצוע דכא" מותר בגיורת, שפחה משוחררת, ונתינה, וגם בממזרת ודאית {הרשב"א והראב"ד}.

בעניין לשתות "כוס של עקרי" כדי להתרפאת מחולי.

מסכת שבת {דף קי, ב}, דנה הגמרא על כוס של עקרי ששותים אותו בשביל להירפא מחולי של ירקונה, מקשה הגמרא שם וכי מותר אפילו ביום חול לשתות רפואה שיכולה לגרום לעקר את האדם? והתניא מנין לסירוס באדם שהוא אסור תלמוד לומר "ובארצכם לא תעשו" {ויקרא כב, כד}, דרשו רבותינו בכם לא תעשו, שאל תעשו עצמכם עקרים. חשוב לדעת כל דבר שהוא חובת הגוף נהג בארץ וגם בחוץ לארץ, ואיסור סירוס כולל גם בהמה וחיה. הגמרא מתדיינת בהמשך ומחלקת אם התכוון או לא. מ"מ התורה אסרה לעשות מעשה בידים, כמו שכתוב "ומעוך וכתות" וכולי. וכאן ששותה כוס של עקרי הסירוס נעשה ממילא שהאיסור הוא רק מדרבנן. במסכת סנהדרין {דף נו, ב}, מביאה הגמרא את דעת תנא דבי מנשה שהוא סובר, על שבע מצוות בני נח "מפיק דך ועייל סך", הוא מוציא מכלל שבע מצוות בני נח, את מצוות "דינים" "וברכת ה'", ובמקום זה הוא מכניס "סירוס" "וכלאים" וכולל אותם בשבע מצוות בני נח, טוב איך באמת פוסקים בעניין הזה? רבנו הרמב"ם נתון להבנות, המגיד משנה הבין בדעת הרמב"ם שבן נח אינו מצווה על הסירוס, רק שאסור לבקש מגוי לעשות סירוס. כי גוי יכול לעשות סירוס אם זה לתועלת עצמו, למשל יכול לסרס את הסוס שלו כדי שיהיה לו נוח לרכב עליו, או יכול לסרס את השור שלו כדי שיוכל להשתמש בו לחרישה, או בשביל שיהיה לו בשר משובח. אבל ישראל שעושה סירוס על עצמו, עובר על איסור תורה חוץ ממקרה של סכנה, מ"מ הוא מוגדר כפסול חיתון ואסור לו לבוא בקהל, כך פסק מרן בשו"ע {אבן העזר סימן ה סעיף יא}.

בעניין היתר להינשא בערב חג.

מקור הדין, "ויעש שלמה בעת ההיא את החג" וכולי, {מלכים א פרק ח פסוק סה}, ובגמרא דרשו מן הייתור בפסוק, שהשמחה על בנין הבית היתה לחוד והשמחה על החג היתה לחוד, והטעם משום שאין מערבים שמחה בשמחה {מסכת מועד קטן דף ט עמוד א}. במשנה מועד קטן {דף ח עמוד ב}, אין נושאים נשים במועד וכולי. מפני ששמחה היא לו. שואלת הגמרא וכי שמחה היא לו מאי הוי? לפי שאין מערבים שמחה בשמחה. {שולחן ערוך סימן תקמ"ו סעיף ג}. **העולה מן המאמר להלכה**, שאסור להתחתן בחגים אם זה בחול המועד פסח או בחול המועד סוכות, אבל בערב הרגל מותר להינשא ולעשות סעודה ברגל, בין בתולות ובין אלמנות. כי עיקר השמחה היא יום אחד, ומאחר שעבר יום אחד של שמחת הנישואין, זה כבר לא נחשב לעירוב של שמחה בשמחה, למרות שהשמחה של השבע ברכות ממשיכה לתוך המועד. ואין לחשוש אפילו אם גם יוצא שאת הסעודה הראשונה הוא עושה בליל החג. חשוב להזכיר שעל פי ההלכה יש עניין שלא לאחר את

זמן החתונה, שככל שיש אפשרות להקדים את החתונה, מומלץ מאוד לעשות כך. ברכות ואיחולים לחתן ולכלה היקרים, בבניין ירושלים אמן.

בעניין נישואין אזרחיים של גוי עם אישה יהודיה, מה המעמד של הילדים?

מקור הדין בגמרא {מסכת קידושין דף סח עמוד ב}, שם דרשה הגמרא את הפסוק {דברים פרק כא פסוק טו}, "כי תהיין לאיש", "וילדו לו", כל היכא דקרינן ביה "כי תהיינה", זאת אומרת שתופסים הקידושין, קרינן ביה "וילדו לו", וכל היכא דלא קרינן ביה "כי תהיינה", בגלל שלא תופסים קידושין ממילא לא קרינן ביה "וילדו לו". מכאן נלמד שכל ולד שלא מתייחס אחר אביו, ממילא הוא מתייחס אחר אמו {משנה קידושין דף ס"ט עמוד א}.
העולה מן המאמר להלכה, שנישואין כאלה בין גוי ליהודיה או בין יהודי לגויה לא תופסים, ומימלא אין כאן גם כתובה, {קידושין דף סח עמוד ב}, ולדעת הרמב"ם זה איסור תורה, {הלכות ביאה פרק יב, הלכה א}, {שולחן ערוך אבן העזר סימן מ"ד סעיף ח}. לכן זה לא אמור להשפיע על האפשרות הנישואין של הילדים, שהם מקבלים את מעמד האם, והבן נחשב יהודי לכל דבר, היות שהוא מתייחס אחר אמו {משנה קידושין דף סו עמוד ב}, והוא כמובן יכול להתחתן רק עם יהודיה, ולכן הזוג הזה יכולים ללכת להירשם במזל טוב ובשעה טובה ומוצלחת לנישואין, בפני הגורמים המוסמכים, ויזכו לכל ברכות התורה להצלחה בנישואים, אמן.

בעניין קידושין בטבעת עם חריטה, קידוש על דעת שזה זהב לבן, אבדה הטבעת.

חשוב לזכור שמעיקר הדין ניתן לקדש בכל דבר שהוא שווה פרוטה, אבל כיום המנהג לקדש בטבעת, כמו שכתב הרמ"א {אבן העזר סימן כז סעיף א} שיש לזה טעם בתיקוני הזהר {נ"ה, יט}, שהטבעת היא בצורת עיגול שמסמל כח האין סוף, וגם מלשון "טבע" שהאור האלוקי הפנימי שממלא את כל העולמות, ומתגלה על ידי הנישואין.
 כתב הבן איש חי {שופטים שנה א, אות ח}, יש רמז נכון בטבעת, שהיא מוקפת על האצבע באור המקיף, ועל ידי הקדושין שהאדם מקדש את אשתו נמשך אליה חד רוחא, והוא מבחינת "אור מקיף מן רוחא דילה" וכולי, "וכסף" מרמז על מדת חסד ורחמים, "וזהב" רומז על מידת דין, וכן אותיות זהב הולכות ויורדות, ואילו אותיות כסף הולכות ועולות, רומז על בני הזוג שיעלו ויצליחו בבניין ביתם, וגם אפשר להוסיף "זהב" זה מלשון "הב" שזה לקבל, שהאיש צריך לתת לאשתו, שהיא המקבלת והוא הנותן, שאז זוכה, "מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מה", ולכן כדי שהנישואין יצליחו הם תמיד צריכים להיות על בסיס של נתינה. מכל מקום מי שמעוניין לנהוג על פי הקבלה, יש עניין שטבעת הקידושין תהיה מכסף, שחרוט עליה האות ה" שמשמלת את הנוקבא, וגם אין חשש לקדש בטבעת שיש בה חריטה, שאין זה דומה לדין של המקדש בטבעת שיש בה אבן, ששם החשש שמא האישה תחשוב שהטבעת שווה יותר מהשווי שלה, כי יש אבנים שהם יקרות וחשובות מאוד, ויש שטובות רק מעט שיכולים לטעות בשווים, {תוספות קידושין ט,

א, {שו"ע אבן העזר סימן לא, סעיף ב}, אבל טבעת מזהב ומכסף שיש בה רק תוספת של חריטה, העלות של החריטה היא מוערכת כמעט, ולכן אין חשש שתחשוב האישה שהיא שווה הרבה בגלל זה. **העולה מן המאמר להלכה**, שהמנהג כיום לקדש בטבעת זהב, ויש שקונים מזהב לבן שדומה לכסף, רק שתהיה חלקה בלי אבן עליה, "משום שרוב בני אדם אינם בקיאים בשומא", וכמובן שיקנה את הטבעת שלא בנוכחותה, ושהיא תדע את השווי של הטבעת, וטוב גם שיכוון במחשבה את הכוונות שהזכרנו. ועוד חשוב לדעת, שטבעת עשויה מזהב מזכירה את "בית המקדש", שכמה מכליו היו מזהב, כשהאיש והאישה בונים בית בישראל הם בונים כמעין "בית המקדש", וזוכים שהקב"ה נמצא איתם מבחינת "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" [שמות פרק כה פסוק ח], לכן כמו שהזכרנו טבעת הקידושין צריכה להיות עגולה, משום שהטבעת מסמלת את האור המקיף שהאשה מקבלת מהבעל על ידי הקידושין, והנישואין בין האיש והאישה יש דבקות אין סופית, שאין הבדל בין גשמיות לרוחניות. וגם צריך לדעת שחתן שיש עליו קעקוע עוד לפני שחזר בתשובה, אפילו שהאיסור הוא בעשיית קעקוע, ולא בעצם המציאות של קעקוע על הגוף, הוא צריך לדעת שמעמד החופה הוא מעמד קדוש ומרומם, לכן לא ראוי שהחתן יחשוף את הקעקוע בעת החופה. צריך גם להזכיר שהרעיון לענוד את טבעת הנישואין לאחר החתונה הוא רק כדי לסמל את העובדה שאותה אישה היא כבר נשואה, ולהזכיר לה תמיד את חיוביה כלפי בעלה. ובאמת התפשט גם המנהג לקדש בטבעת, שטבעת הנישואין הוא רק מבטא את השווי של נתינת הכסף, המשמש בעצם ככסף קידושין, על כל פנים סוג הטבעת תלוי במנהג וברצון של החתן והכלה. **ועוד דבר חשוב לדעת, שאפילו אם הבעל חשב שהטבעת שקנה היא מזהב לבן**, והתקלף הציפוי העליון והתגלה שזה זהב צהוב, כמובן שאין לערער את עצם הקידושין, שהרי הבעל נשאל בשעת הקידושין אם "טבעת זו שווה פרוטה", וכמו שכתב הבית יוסף [אבן העזר סימן לא], בשם אורחות חיים, שנהגו העולם לומר לעדים של הקידושין בשעת הקידושין בפני האישה, שטבעת זו שווה פרוטה ולכן זה גם לא משנה אם התגלה בסוף שהטבעת היא של נחושת, מיכון שלא היה אכפת לאישה להתקדש אפילו בפחות משה פרוטה. כל שכן כאן שהטבעת היא עדין של זהב. וגם שנהגו בנות ישראל הצנועות שהם מכסות פניהם בשעת הקידושין ואין מדקדקות אם בפרוטה. כי באמת האיש והאישה מתכונים להתקדש בטבעת זו אפילו שאינה שווה באמת, הרמ"א בשם הרשב"א, בהגהותיו על שולחן ערוך [אבן העזר סימן לא סעיף ב]. וגם אנן סהדי שרוצים לזכות בה בכל אופן וניחא להם בכך, שאין הם רוצים שהקידושין יתבטלו מצד שינוי של סוג הזהב, או של משהו אחר. וגם אם היתה להם קפידה מצד סגולה על טבעת זהב לבן בדוקא, זה באמת היה בזמן הקידושין, ולכן אשתו נחשבת מקודשת לו כראוי, שאפילו אם נאמר שלא מקודשת מצד קבלת הטבעת, על כל פנים יש כאן שלושה צירופי היתר, שאפשר לסמוך על זה לכתחילה, היות שהיא מקודשת מצד משכון, או קידושי שטר, וקידושי ביאה שאין אדם עושה את בעילתו בעילת זנות, [מסכת גיטין דף פא עמוד ב]. **ואם אבדה הטבעת**, רוכשים טבעת נישואין חדשה שדומה לטבעת

הנישואין המקורית, וכמובן שאין צורך לעשות בטבעת זו מעשה קידושין חדש. בעזרת ה" שבזכות היסוד של הבית היהודי, יהיה יחוד בין כנסת ישראל לקדוש ברוך הוא, ונזכה עם בן דוד לבנין ירושלים במהרה אמן.

בעניין קידושין בטבעת שאולה, והאם זו סיבה בשביל להתיר אשת איש?

מסדר הקידושין צריך לברר מתחילה לשאול את החתן אם הטבעת היא שלו, ואפילו אם לא בירר זאת, ואבי הכלה התכוון להשאיל את הטבעת לחתנו על מנת שיקדש בה את כלתו, ולאחר מכן יחזירה לו, אין להטיל ספק בקידושין, כי בודאי נתנה לו באופן שיועיל לו למטרת הקידושין. מעשה שהיה אישה שהתגרשה ונישאה לאיש שני, וכעת היא מבקשת להפקיע את הקידושין ולחזור לבעלה הראשון, בטענה שהקידושין של הבעל השני נעשו בטבעת השייכת לאביו, ולא ביקש ממנו רשות קודם הקידושין, ובכן התשובה היא שאפילו אם הבעל מעיד שקידש בטבעת שאולה הוא לא נאמן, שכך למדנו בגמרא שאין אדם משים את עצמו רשע וכל שכן להתיר אשת איש [מסכת סנהדרין דף ט עמוד ב], וכך פסק הרמב"ם [הלכות עדות פרק יב הלכה ב, וגם הלכות סנהדרין פרק יח הלכה ו], וגם נפסק בשולחן ערוך [חושן משפט סימן לד]. לכן לא ניתן להפקיע את הקידושין, ואסורה האישה לחזור לבעלה הראשון. **העולה מן המאמר להלכה**, שגם אם אמו של החתן נתנה לו טבעת שיקדש בה את כלתו, ואפילו אם זה הטבעת של הכלה, אין צריך לקדשה בשנית. וכל שכן אם קנה אבי הכלה את הטבעת ונתנה לחתנו, על מנת שיקדש בה את האישה, הדין הוא שהיא מקודשת [מסכת קידושין דף נב עמוד ב], [שולחן ערוך אבן העזר סימן כח סעיף יז], כתב הרא"ש נהגו באשכנז לקדש בטבעת שאולה, שאם השאילו לו את הטבעת לזמן ידוע, ונתנו לו רשות והשאילה לאחר לקדש בה את האישה, ומסרו לה מקודשת, באותה הנאה של שימוש וקישוט עד זמן פלוני, שאם יש באותה הנאת שימוש וקישוט שווה פרוטה היא מקודשת {הרא"ש פ"ק דקידושין סימן כ}, וכך פסק מרן בשולחן ערוך [אבן העזר סימן כח סעיף יט].

בעניין של נישואין עם רווקה שאינה בתולה, ומה הדין בכתם, ועל חופת נידה?

ידוע ומפורסם השבח והמעלה שצריכה האשה להכנס לחופתה שהיא בתולה, כמו שכתוב בנוסח הכתובה "להדא בתולתא", כתוב בזוהר פרשת משפטים, שהבעל נותן באשתו בחינת רוח, שעל ידי זה נעשית כלי להוליד וכולי. וזה הרעיון של המצווה של כהן גדול שצריך לשאת דווקא בתולה. אומרת הגמרא {סנהדרין דף כב פסוק ב}, "אין אשה כורתת ברית אלא למי שעשאה כלי", כמו שכתוב "כי בועליך עושיך" וכולי [ישעיהו פרק נד פסוק ה]. חשוב לזכור שבני הזוג מוצאים חן זה בעיני זה, ורוצים להקים בית על בסיס של שותפות של נתינה ואהבה, מה שהכי חשוב שתהיה האישה בעלת מידות טובות, אפילו

שהיא לא בתולה, ואפילו שהיא בת נידה, היא עדיפה יותר מאישה בתולה שהיא עם מידות רעות, "אשת חיל" בגימטריה {749}, שווה למנין "אמרי להבין ולהשכיל", לכן מנהג נכון ומשובח שבפתיחה לקריאת הכתובה, מזכירים את הפסוק, "בית והון נחלת אבות ומה" אשה משכלת" {משלי פרק יט פסוק יד}, שזה העיקר שאישה תהיה בעלת מידות טובות. חוץ מכהן שהוא אסור מן התורה באשה גרושה, זונה וחללה, ואסור בחלוצה מדרבנן {שולחן ערוך אבן העזר סימן ו סעיף א}. מכל מקום כמו שהזכרנו ישראל יכול לשאת אישה גרושה וכולי, וטוב שיתפלל לסיעתא דשמיא לקבל אישה שהיא עם מידות טובות. ואם קרה שהאישה נידה, כמובן שהחתונה מתקיימת כרגיל, וכמו כן נתינת הטבעת, והכי חשוב זה להיות בשמחה כי זה רצון הבורא יתברך, וכל עכבה לטובה, רק שיש לעדכן את הרב מסדר הקידושין, [שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ב סעיף ד]. **העולה מן המאמר להלכה**, שכונת הגמרא "אין אשה כורתת ברית" וכולי, נאמר על הזיווג האמיתי של האדם שהוא בדרך כלל "הזיווג הראשון", אבל פעמים בדרך התיקון של האדם, הזיווג האמיתי מגיע רק "בזיווג שני", בפרט בדורות שלנו האחרונים, שאין אנו יודעים חשבונות שמיים. ואישה שהיא בחזקת בתולה והיא אינה כזו, חייבת לספר על כך לפני הנישואין, שאם לא סיפרה, וכשנודע לבעל הוא כן הקפיד, הרי יש בזה ספק אם הקידושין תפסו או לא, ולכן חייבים לקדש שנית כדי שיהיו מותרים זה לזה. אבל אם הבעל טען, שגם אילו היה יודע מראש לא היה מקפיד, בוודאי מותר לקיימה [הרמב"ם הלכות אישות פרק יא הלכה טז], [אבן העזר סימן ס"ח סעיפים ח, ט]. וכמובן שאותה כלה שאינה בתולה, אם זה שהרופאה הסירה את בתוליה במכוון, או מחמת מכה וכדומה [מסכת כתובות דף יא עמוד ב], אינה צריכה לפרוש מבעלה לאחר ביאה ראשונה והיא נחשבת טהורה, כל זמן שלא ראתה דם. כי רק כלה בתולה, או שהיא בוגרת שנשרו בתוליה, צריכה לפרוש לאחר ביאה ראשונה, גם אם לא ראתה דם, היות וחוששים שאי אפשר לחבורה בלא דם, וגם רוב נשים יש להם בתולים [שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ג]. **כלה שסופרת שבעה נקיים קודם כניסתה לחופה**, וראתה כתם פחות מכגריס [עגול בקוטר של תשע עשרה מילימטר], או יותר, על בגד צבעוני, [שבאמת מומלץ שאישה תלבש בגדים תחתונים צבעונים בימי טהרתה, שבכך היא מקטינה את הסיכוי להיאסר בשל כתם], או שראתה בעד ויש לתלות בפצע או בדם בתולים, דינה לעניין ראייה בשבעה נקיים כשאר הנשים וכל הקולות והתליות של הכתמים נאמרו גם בה, [משנה נידה פרק ח משניות א, ב], [שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ סעיפים א, ה, י], היות ובכתם האישה לא חשה הרגשה הלכתית, כך למדנו בגמרא [מסכת נידה דף נז עמוד ב], וגם בנידון דידן מסכת נידה [דף סו עמוד א], תבעו להינשא צריכה לישב שבעה נקיים, ופירש רש"י, שהטעם מחמת התאוה של חימוד ראתה דם, והרשב"א כתב [תורת הבית בית שביעי שער ב], שאם לא הרגישה בדם בתוך שבעה, "נקיים" קרינן להו, ומסתבר שהיא לא צריכה שבעה נקיים ולא הפסק טהרה, ולא בדיקה לא בתחילה ולא בסוף. מרן פסק בשולחן ערוך [יורה דעה סימן קצב סעיפים א, ב], תבעו לינשא ונתפייסה צריכה שבעה

נקיים וכולי, ואינה צריכה הפסק טהרה, אבל צריכה בדיקה תוך שבעה, רואים שמרן לא הצריך אותה בדיקה בכל יום, וכמו שכתב ברואה לקמן [יורה דעה סימן קצ"ו סעיף ד].

אבל אישה בבדיקה של שבעה נקיים, שלא נכנסה לעומק הנרתיק בעזרת האצבע, רק שקינחה חיצונית בטישו, וראתה כתם קטן זה לא מטמא, היות והכתם לא הופיע על בגד מקבל טומאה בכמות שעולה על גריס. חשוב להזכיר שלא שייך לומר את כל זה, על אישה שמקבלת מחזור, שהרי היא בוודאי נטמאת, שכך הוא דרך ראייתה.

חשוב לדעת שבגד שהוא ארוג בחוט צמר או פשתן וכדומה מקבל טומאה, ואילו בגדים העשויים מחומר סינטטי, ניילון ופולסטיק, [כמו בגד ים], אינם מקבלים טומאת כתמים, ואפילו אם רק רוב הבגד עשוי מהחומר הזה, ואפילו אם ראתה עליהם כתמים יותר מכגריס, טהורה. רש"י בפירוש על המשנה [מסכת סוכה דף יא עמוד א]. [הרמב"ם הלכות כלים פרק א הלכות א, ג, יא]. הבן איש חי [שנה שניה פרשת צו אות י], ותלבש בשבעה נקיים בגדים לבנים כאלה שלא מקבלים טומאה. ואישה שיש לה כתמים תניח "פד" לבן שאינו מקבל טומאה.

ולגבי "חופת נידה", הוא ישן בין האנשים והיא ישנה בין הנשים [מסכת כתובות דף ד עמוד ב], [שולחן ערוך יורה דעה סימן קצב סעיף ד]. וכאן זה חמור יותר משום שהיא כבר אשתו, ופרסה נידה לפני בעילת מצווה, והיצר מקטרג עליו. משאין כן בייחוד של אשת איש שהיא יכולה להתייחד עם שני אנשים כשרים, [הרמ"א שולחן ערוך אבן העזר סימן כב סעיף ה], מכל מקום העיקר כדברי הרמ"א, שאין היתר להתייחד בבית, אלא על ידי שומר קטן בגיל שש עד תשע. [הרמ"א יורה דעה סימן קצב סעיף ד], [וגם יורה דעה סימן שמב], ואין היתר של נגיעה מיד אל יד בזמן הצילומים. שגם לפי מנהג האשכנזים שהם הולכים לחדר יחוד אחר החופה, אסור להם לנעול את החדר. "וצור ישראל יצילנו משגיאות ומתורתו יראנו נפלאות", בבניין ירושלים אמן.

בעניין הזיווג של אדם יהודי או "גר", שנקבע לו גם לפי מזלו קודם שנולד.

מבואר בדברי הזהור הקדוש {פרשת לך לך דף צ"א}, שנשמה מזרע ישראל יורדת לעולם, היא מתפצלת חציה זכרי וחציה נקבי, ובזמן הנישואים מתחברים שורשי הנשמה בחזרה. לכן לא שייך זיווג משורש נשמה בין יהודי לגוי, או הפוך, ונישואים כאלה לא תופסים בכלל. אבל בזיווג בין גר או גיורת לישראל, זה גם מוכרז כבר קודם יצירת הולד, ויש פעמים שזה בכלל הזיווג שנקבע לאדם לפי מעשיו. והראיה במסכת שבת {דף קמ"ו עמוד א} שם נלמד מהפסוק {דברים פרק כט פסוק יד}, "כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלוהינו, ואת אשר איננו פה עמנו היום", מכאן דרשה הגמרא שכל נשמות ישראל היו במעמד הר סיני, שזה כולל גם את כל נשמות הגרים בעם ישראל.

מסכת סוטה {דף ב עמוד א}, הגמרא מחלקת בין זיווג ראשון שנקבע קודם יצירת הולד, לזיווג שני שהוא לפי מעשיו של האדם, שזה למעשה תלוי בדרך של התיקון של האדם

בעולם, שזה רמוז בדברי הגמרא "קודם יצירת הולד", בזמן שלנשמה אין חובות מגלגולים קודמים, ואדם זוכה ומקבל את זיווגו האמיתי. אבל כיום שיש הרבה תיקונים של גלגולים קודמים, שהרי כל הנשמות שיצאו מאדם הראשון עד סוף כל הדורות נבראו בששת ימי בראשית וירדו כבר לעולם, וכל נשמה עוברת עכשיו את המסלול של התיקון שלה, לכן קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף, שזה גורם שמתאחרת לאדם הזיווג שלו, כי צריך להבין את כוונת הגמרא {מועד קטן דף יח עמוד ב}, שאומרת "מותר לארס אישה בחול המועד כדי שלא יקדמנו אחר ברחמים", שמשמע מדברי הגמרא שאין הזיווג גזירה משמים, אלא נתון לשינויים? אלא צריך להסביר כך, שכוונת הגמרא שאומרת "שלא יקדמנו אחר ברחמים" "אחר" מתייחס לחיצונים ולקליפות, שנבראו ממעשים של אותו אדם שגרמו לו שלקחו את זיווגו, ועכשיו יצטרך לחכות לזיווג השני שהוא האמיתי, וגם לגבי אותו אדם שהקדים אותו "ברחמים", ולקח את זיווגו, האדם הזה התעקש והתפלל ובקש "רחמים", ונתנו לו את מה שהוא בקש, והוא לא ידע שזה מעשה של החיצוניים, שלא טוב וראוי בשבילו, כי היא לא האשה המיועדת לו, ובסופו של דבר משמים יסובבו שהיא תחזור למיועד לה, ובכך שניהם השלימו את התיקון שלהם.

בעניין של יהודי שרוצה להתחתן עם גויה, לאחר שהיא בהריון, ירחם ה'.

נאמר בתורה {ויקרא פרק יח פסוק ה}, "ושמרתם את חוקותי ואת משפטי, אשר יעשה אותם האדם וחי בהם", מכאן דרשו רבותינו שבכל מקום שיש חשש פיקוח נפש בקיומם, יעבור ואל יהרג, חוץ משלושה עברות שהן עבודה זרה, שפיכות דמים, וגילוי עריות. לכן צריך למסור נפש בשביל להימנע מביאה על גויה, וכל שכן נישואין עם גויה בפרהסיה, {בית יוסף חושן משפט סימן תכה}, והרמב"ם [הלכות ביאה פרק י"ב הלכה ד] כתב הבעל ארמית קנאים פוגעים בו, שהראיה ממעשה פנחס בזמרי {במדבר כה ו, ח}. ואם קרה בעוונותינו הרבים שאדם כבר בא על גויה ונתעברה ממנו, ועכשיו הוא מצטער ממש ורוצה לחזור לשורשים שלו, צריך קודם כל לומר לה, שעל פי דת ישראל, הוא לא יכול לשאת אותה לאישה כל זמן שהיא לא מתגיירת, ולכן חיי העובר תלויים בהחלטה שלה, שהיא תחליט מה שהיא רוצה, ועדיף שלא להתערב בהחלטה שלה אם להמשיך את ההריון או לא, רק שאותו אדם צריך לקחת אחריות ולפצות אותה, בין אם היא תחליט להמשיך את ההריון וללדת, או שישלם לה על ההוצאות של הפסקת הריון, שהעיקר הוא כדעת המגן אברהם, שאין איסור מסייע לדבר עבירה לגוי, [אורח חיים סימן שמ"ז ס"ק ד]. מה נגיד הרי "בן נח" נהרג על ההפלה של העובר, אבל צריך לזכור שהאיסור הוא אצל הגוי ולא אצל היהודי, ואין איסור של "לפני עור לא תתן מכשול" על היהודי בזמן שהוא מכשיל את הגוי {ויקרא פרק יט פסוק יד}. וכל שכן בנידון דידן שהוא לא מסייע ממש לדבר עבירה, כי הוא משאיר לגויה את ההחלטה לכאן ולכאן, וכמובן שהוא צריך לשלם לה את כל מה שתתבע ממנו. מכל מקום אם תרצה באמת ובתמים להתגייר כבר במהלך ההריון

הנה מה טוב, והעובר כשיוולד לא יצטרך לעבור שום תהליך של גיור [שולחן ערוך יורה דעה סימן רסח סעיף ו]. לכן אותו יהודי יתפלל לסיעתא דשמיא שיוכל לתקן את כל מה שפגם בזה. חשוב להזכיר שהקב"ה הבטיח לעם ישראל את ארץ ישראל, "ונתתי לך ולזרעך אחריו את ארץ מגוריו" (בראשית יז, ח), שזה בתנאי שלא נשאו נשים נכריות [ב"ר מו, ט]. אוי לנו עד כמה ההתבוללות חמורה, אומר שלמה המלך {משלי ה, כ}, "ולמה תשגה בני בזרה ותחבק חק נכריה", וגם נאמר במלאכי {פרק ב, יא} "ובעל בת אל נכר", שעל זה דרשה הגמרא {סנהדרין פ"ב, א}, מכאן שהבא על הנכריה כאילו התחתן עם עבודה זרה, וגזרו עליה משום נידה, שפחה גויה, ואשת איש, עד כדי כך ירחם ה', והגויה הזאת קשורה בו ככלב {סוטה ג, ב}, והאר"י הקדוש אומר {תיקון כ} שהוא גם מתגלגל בכלב, אז מה נגיד "חופה" כזאת בוודאי שאין השכינה שורה ואף אחד לא ירצה להיות נוכח, במקום שמצער את בורא עולם שמתערבים בגויים ולומדים ממעשיהם, שזה גורם שכל "ילדיו" יהיו גויים ויצאו מזרע ישראל. "וצור ישראל יחזיר את עמו ישראל בתשובה אמן".

בעניין אישה שעשתה מעשה ניאוף.

על פי התורה אישה צריכה להיות מיוחדת ונשואה רק לבעלה, ואם היא קיימה יחסי אישות עם גבר אחר היא נאסרת על בעלה ועליו לגרש אותה, כמו שכתוב {במדבר פרק ה פסוקים יג, כט}, "ושכב איש אותה" וכולי, "והיא נטמאה", מהמילה "ונטמאה" דרשו חז"ל שהיא נאסרת על בעלה. ובמשנה {סוטה דף כז עמוד ב}, למדו מזה רבותינו מזה שכתוב פעמיים "נטמאה", "ונטמאה", שכשם שנאסרה על בעלה כך נאסרת על בועל, {שולחן ערוך אבן העזר סימן קעח סעיף יז}. ואם אין מידע ברור שהאישה קיימה יחסי אישות עם גבר אחר, והאישה גם מכחישה את זה, וככל הנראה היה רק ביניהם מעשה של כיעור של ניאוף בלי שכיבה, היא לא נאסרת על בעלה משום כך. מכל מקום לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה דבר ערוה {משנה גיטין ט, י}, כמו שכתוב {דברים פרק כד פסוק א}. וצריכה האישה לשוב בתשובה שלמה על החשדות החמורים האלה, וגם תתענה ותבכה, לה" יתברך, "והוא רחום יכפר עוון".

איך לדעת לבחור את האישה המתאימה?

כדי לדעת איך למצוא בת זוג שאיתה ניתן לחיות חיי נישואין אוהבים ומאושרים לאורך ימים, ראשית צריך לדעת לא לחפש את התענוג והאהבה של עכשיו, אלא את השאיפה לחיות חיי נישואין מאושרים לאורך זמן, שאת האהבה האמיתית מקבלים רק לאחר הנישואין, כמו שכתוב [בראשית פרק כד פסוק סז], "ויביאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאישה ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו". וחשוב להזכיר שבשביל זה

אברהם אבינו שלח את אליעזר לחפש שידוך ליצחק, שהוא באמת יבדוק אחר המידות של רבקה. ולמדנו מהמעשה בגמרא {תענית דף כג עמוד ב}, שאדם לא צריך לצפות מאשתו לשלמות, מספיק שיהיה לה רק אחת מהדברים הבאים, אהבת תורה, או לב טוב, או מידות טובות, או מידת ההסתפקות, ועל שאר הדברים האיש והאישה צריכים לעבוד ביחד אחר הנישואין כדי להגיע לשלמות. ולכן צריך לבדוק רק דרך השכל, ולחפש באישה את אחד מן המידות הטובות האלה וכולי, ולא דרך הרגש שתמיד נתון לשינויים, ואז מקבלים סייעתא דשמיא, ומובילים אותך להחלטה של בחירה נכונה של בת הזוג. מי שזוכה להשכיל ללכת בדרך הזו, יזכה להקים בית של אהבה ואושר לאורך ימים ושנים. "וצור ישראל יצילנו משגיאות" אמן.

בעניין שינוי השם בכתובה בתאריך מאוחר, כתובה דאירכסא, דאשתכח בה טעותא.

צריך לזכור קודם כל בדיני "אישות" בין האיש והאישה, שהם נוצרים בזמן החופה והקידושין. ובשטר הכתובה שהחתן כותב לכלה, הוא מתחייב לדאוג לכלתו למזון ביגוד מדור וכדומה, בנוסף לתוספת שמוסיף על הכתובה, ולכן האישה צריכה להיות נאמנה לבעלה, שאם חס ושלום התעברה מגבר אחר הולד הוא ממזר [שולחן ערוך אבן העזר סימן ד סעיף יג]. וגם לאיש אסור לו לשאת אישה אחרת מבלעדיה [שולחן ערוך אבן העזר סימן א סעיף ט]. חשוב לדעת שאם שטר הכתובה אבד על הבעל לדאוג לערוך שטר כתובה שנית שלא להשהות את אשתו ללא כתובה, שיסוד התקנה של "כתובה" היא כדי שלא תהיה קלה בעיניו להוציאה [מסכת כתובות דף לט עמוד ב], [מסכת יבמות דף פט עמוד א]. אדם ששינה את שמו לאחר הנישואין מחמת חולי או סיבה אחרת, מעיקר הדין אינו צריך לעשות כתובה חדשה, שזה לא נחשב כתובה דאשתכח בה טעותא, הואיל והשם שהיה רשום בכתובה בזמן הנישואין הוא אכן היה שמו, והשם החדש עוד לא מצוי בפי הרוב, ומכל מקום הכתובה הראשונה כשרה. לכן עדיף להוסיף על שטר הכתובה הראשונה ולכתוב את התאריך של השינוי. ומי שמקפיד ורוצה לעשות כתובה חדשה, שכמובן צריך להזכיר את תאריך הנישואין המקורי בתוך נוסח הכתובה, ואם לא הזכיר, הכתובה הזאת כשרה, היות והדין הוא, שכתובה בתאריך מאוחר היא כשרה [שולחן ערוך חושן משפט סימן מ"ג סעיף יב]. ואם הכתובה הראשונה נקרעה, או אבדה או יש בה טעות, לכתחילה טוב לבקש מהרב שסידר את הקידושין, והוא יכתוב בכתובה את תאריך החתונה המקורי, וכמובן שיציין כל שינוי, אם זה השם וכדומה, ואת התאריך שבו נכתבה הכתובה עכשיו, שהוא שונה מתאריך החתונה המקורי.

העולה מן המאמר להלכה, שצריך להסביר לחתן שידע מה הם חיובי הכתובה, ועל מה חותמים העדים, שחשוב קודם לדעת, שכתובה אינה בעצם חלות הקניין של התחייבות הבעל, כי ההתחייבות הזאת חלה כבר על ידי קנין סודר שהוא עושה. אלא עניין הכתובה כדי שיהיה לאישה שטר ראיה כדי לגבות את החוב בכתובתה. עוד דבר צריך לדעת,

באמירת "וקנינא", יכול המסדר קידושין לקחת אפילו מפית ששייכת לאולם השמחות, או עט, שזה לא דומה למה שלמדנו בשולחן ערוך [חושן משפט סימן קצה סעיף א], ששם צריך קניין סודר של הקונה או של העדים, משאין כן כאן, שכל הקניין בסידור הקידושין אינו חיוב כלל, שהן הן הדברים הנקנים באמירה, כמו שכתב השולחן ערוך [אבן העזר סימן סו סעיף ח]. וגם תוך כדי אמירת "וגם נשבע שבועה" וכולי, יושיט ידו לחתן לשבועה, ותקיעת כף. **צריך לזכור שבכתובה ישנם מרכיבים חשובים** שמחברים בין האיש והאישה הגורמים להצלחת הנישואין, הסוד של "כתובה" נגזר מהמילים "כתב", "ו" ה", לכן צריך לתת לרב מוסמך לסדר את הקידושין, שיודע בדקדוק איך למלאת את הכתובה. על כן אם הכתובה נקרעה או דאירכסא, וגם במקרה שהאישה מחלה על כתובתה, שנמחל רק שיעור תוספת של הכתובה, צריך לעשות כתובה חדשה [מסכת כתובות דף נ"ד עמוד ב, וגם דף פ"ב עמוד ב], {שולחן ערוך אבן העזר סימן ס"ו סעיפים א, ג}, כיום ישנו גם העתק של הכתובה ברבנות. מכל מקום אם הכתובה הקודמת קיימת, הראוי לעשות, שכל שינוי שיש, יחתמו עדים בנוכחות רב שהוא מוסמך, שיוסיף על השטר של הכתובה הראשונה, בתאריך כך וכך שינה החתן את שמו, וכולי. **במקרה שהכתובה אבדה קודם החופה**, ואין להשיג כתובה, אין לעכב בשביל זה את השמחה, והרב צריך לערוך את החופה, וכמובן שיקפיד שלא יתייחדו החתן והכלה, עד שהכתובה תהיה כתובה וחתומה, [הרמב"ם הלכות אישות פרק י הלכה ז]. ואם לא ניתן להשיג כתובה במשך החתונה, יתפיס לה החתן מטלטלים שלו, כגון שעון יקר וכדומה, ששוויו מאה עשרים גרם כסף טהור לבני ספרד, ולבני אשכנז תשע מאות שישים גרם כסף. ואם אין לו סכום זה, יתן לה כסף או צק על שווי הסכום הנ"ל, ואם אין לו מעות או מטלטלין, יתחייב לה סך עיקר הכתובה בקניין גמור בפני שני עדים. וכך צריך לנהוג בזמן שאבדה הכתובה, שאז רשאי להתייחד וגם לבא עליה, ולא יסמוך על העתק הכתובה שנמצא אצל הרב מסדר הקידושין, ומיד למחרת יכתוב כתובה כדת וכדין. "וצור ישראל יצילנו משגיאות ומתורתו נחזה נפלאות".

בעניין שבע ברכות לבתולה, ולא למנה יום אחד

מסכת כתובות {דף ז עמוד ב}, מברכין לבתולה שבעה ולא למנה יום אחד. כתב הבית יוסף [אבן העזר סימן סב], שמקור הדין בגמרא סוכה [דף כה עמוד ב] שאין מברכים ברכת חתנים אלא במקום חופה ששם יש שמחה. חשוב להזכיר, התנאי שמברכים שבע ברכות כל שבעת ימי המשתה, זה באופן שהחתן בחור או שהכלה בתולה, או אם החתן בחור והכלה גרושה, או במקרה שהחתן אלמן והכלה בתולה, שהדין שמברכים שבע ברכות בכל שבעת ימי המשתה, אבל במקרה שהחתן אלמן והכלה בעולה, הדין הוא שיש להם רק יום אחד לברכה שזה היום הראשון, ושלושה ימים לשמחה, כך פסק מרן בשולחן ערוך [אבן העזר סימן ס"ב סעיפים ב, ו], חשוב לדעת, שעל פי הסוד אדם לפני שנשא אישה אלמנה,

יעשה את תיקון הרש"ש, בפרט אם נושא אותה בתוך השנים עשרה חודש [האריז"ל בשער הפסוקים], מכל מקום כיום אין אנו בקיאים בדבר הזה, והנסתרות לה אלוקינו, שאין אנו יודעים חשבונות שמים בנושא של הגלגולים, "והוא רחום יכפר עוון". **החתן והכלה היקרים שמתחתנים ביום חמישי לפני השקיעה**, זוכים להשפעה של החוט המשולש של הימים "חמישי שישי שבת", שהרי הדגים נבראו ביום חמישי, לכן הם יזכו לברכה של "וידגו לרוב", שלא תשלוט עליהם עין הרע. וגם זוכים לברכה שבירך הקב"ה את אדם הראשון ביום שישי "פרו ורבו" [בראשית פרק א פסוק כח]. ואחרון חביב זו "ברכת השבת" [שמות פרק לא פסוק יז]. כמו שלמדנו אלמן שנשא בעולה מברך שבע ברכות רק יום אחד. ובשבת חתן לא מברכים את שבע ברכות, מברכים רק ברכה אחת, שהיא הברכה האחרונה "אשר ברא". **העולה מן המאמר להלכה**, שהכלל הוא כזה, כדי לברך את כל "שבע ברכות", צריך להיות שלושה תנאים, תנאי ראשון צריך שיהיו עשרה אנשים. תנאי שני, שהוא נתון להבנות, שהסעודה תהיה בבית חתנים שכך פסק מרן {בסעיף ה}, מכל מקום כיום אפשר לסמוך, שבכל מקום שעושים את שבע הברכות אם זה בבית ההורים, או בית חברים, או במסעדה, שכל המקומות האלה נקראים "בית חתנים", מאחר ויש כאן ספק ספיקא, שמא הלכה כדעת הראשונים שלא מצריכים בית חופה לשבע ברכות, ואם תרצה לומר שהלכה כמו השולחן ערוך שהלכה כדברי המצריכין בית חופה לשבע ברכות, שמא הלכה כדעת הט"ז, שאפילו השולחן ערוך יודה שבזמן הזה מברכים שבע ברכות אפילו שלא בבית חתנים, אז יוצא שאפשר לברך את כל שבע הברכות בכל מקום. תנאי שלישי, שיהיו שני פנים חדשות. על כל פנים אם אין עשרה מברכים רק את הברכה האחרונה "אשר ברא", כך פסק מרן {בסעיף ד}. מזל טוב וחודש טוב ומבורך.

בעניין ייחוד של ילדים מעל גיל שלוש עשרה עם בחורה רווקה ששומרת בייביסיטר. המקור של דין "הייחוד" למדנו במסכת קידושין [דף פ עמוד ב], שם למדה הגמרא את איסור ייחוד עם אשת איש או עריות, מן הפסוק בתורה "כי יסיתך אחיך בן אמך" {דברים פרק יג פסוק ז}, וכי בן אם מסית ובן אב אינו מסית? אלא לומר לך בן מתייחד עם אמו, ואסור לו להתייחד עם כל שאר העריות שבתורה. קידושין [דף פב עמוד א], דעת הרמב"ם שאסור להתייחד אפילו עם הרבה נשים, {הלכות ביאה פרק כב הלכה ח}. מרן השו"ע סתם כמותו {שולחן ערוך אבן העזר סימן כב סעיף ה}. אבל העיקר להלכה כדעת רש"י וסיעתו הסוברים, שאסור לאדם להתייחד עם שתי נשים, אבל עם הרבה נשים מותר. **העולה מן המאמר להלכה**, שרוב הפוסקים סוברים שרק ייחוד עם אשה נשואה הוא איסור מן התורה, אבל אחרי מעשה של אמנון ותמר, דוד ובית דינו גזרו גם על ייחוד עם פנויה. ולמדנו גם על החומרה באיסור עריות מהמעשה בגמרא {סנהדרין עה, א}. אז לכן אם זה לא נדון של איש ואישה לבד, ויש בבית גם כמה ילדים, ביניהם בנים שהם פחות מגיל שלוש עשרה, שמדי פעם נכנסים ויוצאים, אז הייחוד הוא מדרבנן ולא מן התורה,

שהרי הם מתירים את היחוד, מכל מקום צריך שיהיה פתח פתוח לרשות הרבים, שזה אומר להשאיר את הדלת הראשית סגורה, ולא נעולה במשך היום. וזה בתנאי שאינו בגדר של גס בה, מכיוון שחכמים קבעו שאין אפוטרופוס לעריות, ואל תאמין בעצמך עד יום מותך. ואם בבית מותקנות מצלמות, דשייך בזה גם מירתת, שזה אפילו עדיף יותר מסתם פתח פתוח לרשות הרבים, הדין הוא שזה מותר.

בעניין ייחוד במסגרת עבודה, או עם אח ואחות עם עוד אישה בנסיעה בלילה.

יש לאישה להימנע מכל וכל לנסוע לבד עם גבר זר בכבישים, ואין חילוק בין כבישים עירוניים ללא עירוניים, וזה משום, להתרחק מן הכיעור והדומה לו, הרמב"ם פוסק להלכה שעומק התשובה עד שיעיד עליו יודע תעלומות, שבלי זה הוא נחשב "טובל ושרץ בידו", אז מי באמת יכול להגיע לדרגה הזאת. לכן רק במקרה שיש צורך מיוחד בנסיעה, וגם צריך לקחת בחשבון שישנה בעיה של ייחוד ברכב, רק במקרה שלא ניתן לראות דרך החלונות, או אם הכביש שומם שעובר רכב שם רק כל חמש דקות. אבל אם יש מכוניות כל הזמן, אין בזה איסור ייחוד. ומיכיון שהגבר הוא אח של אחת הנשים, שהם אח ואחות, אז היא נחשבת שומרת, כי לא נחשד איש שהוא מזרע ישראל, שיש לו בושה לזנות עם אישה בפני אמו ובתו וגם אחותו, ולכן אחותו מתירה את הייחוד, וממילא אין בעיה של ייחוד. צריך לדעת בגמרא לא מוזכר איסור של ייחוד בין אח ואחות, רק שלא יגורו בקביעות. **העולה מן המאמר להלכה**, מרן בשולחן ערוך {אבן העזר סימן כב סעיף א}, מזכיר שמותר לאדם להתייחד רק עם אמו או בתו בקביעות, או אשתו נידה. וגם למדנו את דעת הרמב"ם {איסורי ביאה פרק כב הלכה ב}, שאין הייחוד אסור אלא מדברי קבלה, כמו שמוכיח לשון הגמרא בקידושין {דף פ עמוד ב}, "רמז לייחוד מן התורה", שמשם מוכיח שאין זה מקור האיסור. מכל מקום מדין צניעות גם שאין איסור ייחוד, ראוי שאישה הנוסעת עם גבר תשב תמיד מאחור, וגם כמובן שלא תיסע איתו בקביעות. ואם צריכה ללון בבית מלון במסגרת העבודה, אז אם נמצאים בחדרים אחרים, שיכולה לנעול את חדרה, או בקומות נפרדות, וגם להקפיד שלא יהיה שחוק וקלות ראש ובעזרת ה" לא תצא תקלה ומכשול תחת ידיכם. בשולחן ערוך [יורה דעה סימן קצב סעיף ד], מרן פסק שחתן שפירסה כלתו נידה קודם שבא עליה, לא יתייחד עימה, אלא היא ישנה בין הנשים והוא ישן בין האנשים.

אין לאיש לטפל אצל רופאה, וכן אשה לא תטפל אצל רופא, למדנו על הפסוק שכתוב [ויקרא פרק יח פסוק ו], "לא תקרבו לגלות ערווה", וכך דעת הרמב"ם [הלכות ביאה פרק כא הלכה א], וכן פסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן כ סעיף א], לכן שכיום ברוך ה" שמצוי רופאות ורופאים רבים, בכל התחומים, ויכול כל איש ללכת לרופא, וגם אישה יכולה ללכת לרופאה, גם בזמן שהיא צריכה לעשות בדיקות ומעקבי הריון. ורק בתנאים של רפואה דחופה, שהיא מצריכה רופא מומחה שמטפל בבעיה הזאת יש להקל.

חשוב להזכיר שיש חובה הלכתית שלא תהיה גישה לאינטרנט שלא מסונן גם לאישה, שאסור להם להרהר באנשים אחרים חוץ מהבעלים שלהם, איסור "לא תתורו" [במדבר פרק טו פסוק לט], נוהג בכל מקום ובכל זמן בזכרים וגם בנקבות [החינוך מצוה שפ"ז]. וגם שבנות ישראל צריכות להקפיד ללבוש חצאית עד הקרסול, מכל מקום מי שמקלה בזה יש לה על מה לסמוך, אבל שילבשו גרביים שאינם שקופות. "וצור ישראל יצילנו משגיאות וניסיונות" ונראה בנחמת ירושלים אמן.

בעניין נישואין עם דודה של אשתו, או דוד ואחיינית, או עם אח ואחות חורגים. בתורה כתוב בספר ויקרא [פרק יח פסוקים ו, יז, יח, יט], "איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה" וכולי, "ערוה" אשה ובתה לא תגלה את בת בנה" וכולי. חשוב לדעת שבכלל איסורי הקורבה ישנם שני חלקים עיקריים, האחד קרובות משפחתו של כל אדם, שהם אמו, אם חורגת, אחותו, בתו, אשת אביו, אשת אחיו, ואשת דודו, דודותיו, כלתו, ונכדותיו. מעניין לדעת למה נישואין של דוד ואחיינית, שהם נחשבים מצווה, שכך למדנו בתורה שצריך אדם לישא אשה מבנות משפחתו, שהרי אברהם אבינו ציווה את אליעזר לקחת אשה לבנו רק ממשפחתו [בראשית פרק כד פסוק ד], וכמו שכתוב גם [שמות פרק ב פסוק א], "וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי". וכך היא גם לשון הרמב"ם [הלכות ביאה פרק ב הלכה יד], שזה מצוות חכמים שישא אדם בת אחותו או בת אחיו כמו שכתוב בישעיהו [פרק נח פסוקים ז, ט] "ומבשרך לא תתעלם". ועל זה אומרת הגמרא [סנהדרין דף עו עמוד ב], שהנושא בת אחותו וכולי, עליו נאמר "אז תקרא וה" יענה". [הרמ"א אבן העזר סימן ב סעיף ו, וגם סימן ט"ו סעיף כ"ה]. ואילו על נישואין של דודה ואחיין זה אסור מהתורה מצד גילוי עריות [שולחן ערוך אבן העזר סימן ט"ו סעיפים טז, יח]. קודם כל צריך להבין שהדברים הם עמוקים וגבוהים יותר, על כל פנים נסביר בדרך של "פשט" את הרעיון של המצווה בנישואין של דוד ואחיינית, שהיות והאיש הוא למעשה המוביל במשפחה, וליבו קרוב ביותר על בת אחותו או בת אחיו, והרגשות שלו לאחר החתונה מתעצמים אליה יותר, משום כך כביכול הקרבה שקדמה לנישואין כבר אין לה משמעות. ואילו לגבי דודה שזה לא מסתדר להסביר בדרך הזו, אז מימלא הקרבה תמיד נשארת. צריך להזכיר גם האיסור לשאת דודה, יוצא מאיסור של קרבת "אחות" שנקראת "ערוות אב"ך", שקרבת אחות לאחיה, גדולה יותר מקרבת האח לאחיו. הסוג השני של איסור עריות מתחיל בזמן שאדם מתחתן, שאז נאסר בקרובות משפחת אשתו, שהם אימה, סבותיה מצד אמה ואביה, בתה והנכדות שלה מצד בנותיה ובניה, וכל הנשים הללו אסורות עליו לעולם, שגם לאחר פטירת אשתו יהיה אסור לו לשאתן. ואילו אחותה של אשתו היא אסורה עליו רק בזמן שאשתו בחיים, ואם נתאלמן, מותר לו לשאתה לאשה. המשנה בסנהדרין [פרק ט משנה א], על הפסוק שכתוב "ערוה" אשה ובתה לא תגלה", שיש בכלל אשה ובתה, בתו, ובת בנו, ובת אשתו, ובת בתה, ובת בנה, הוא

הדין למעלה אמה, ואם אמה, ואם חמיו דרך אביה ודרך ואמה. כך נפסק השולחן ערוך [אבן העזר סימן ט"ו סעיפים יג, טו]. **העולה מן המאמר להלכה**, שכל איסורי הקרובות של אשתו חלים גם אם הנישואין שיצרו את הזיקה כבר אינם בתוקף, כמו שהזכרנו חוץ מאחות של אשתו שהתורה התירה לו, אבל לא במקרה שרק גירש את אשתו, רק אם מתה אשתו. צריך להזכיר שאדם מגרש את אשתו אפילו שזה מחמת קול בעלמא הוא נאסר בקרובותיה. אבל דודה של אשתו היא לא בכלל איסורי קרובות אשתו, ויהיה מותר לו לשאת אותה בחופה וקידושין רק לאחר שגירש את אשתו. **לגבי נישואין עם בת אחותו** היות והגמרא אומרת שיש מצוה בדבר, כמובן שאין לחוש לכלום ומה שהזהיר רבי יהודה החסיד זה רק לזרעו בלבד. **מותר לנכד גדול לנשק את פני סבתו**, וכן לנכדה לנשק את סבה ואפילו היא נשואה, והוא הדין בנך ונינה, ובין ילדי בניו, ובין ילדי בנותיו, [מסכת קידושין דף פא עמוד ב], וכן נפסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן כא סעיף ז], מותר לאב לנשק לבתו וכולי. ואין לחלק בדבר בין בת בנו לבת בתו, שהרי מותר לאבא להתייחד עם בת בנו, ודין אחד להם. חשוב לדעת שאדם צריך לנהוג בדרך של צניעות באחיניות או גיסות שהם מגיל שמונה ומעלה, שלא להרים לנשק ולחבק, אפילו שאין איסור בדבר, היות ואינו עושה דרך תאוה של אישות, [שולחן ערוך אבן העזר סימן כ סעיף א]. וכמו שלמדנו במסכת סנהדרין [דף סד עמוד א], שביטלו את היצר הרע בקרובותיו כמו אמו ואחותו וכדומה, לכן אין לחוש לשם תאוה וחיבת אישות, שזה רק לשם חיבת קרובה בלבד, ומטעם זה אמר תוספות שאפשר לסמוך על דעת שמואל שאמר "הכל לשם שמים", אם אין כוונת נגיעה, [מסכת קידושין דף פב עמוד א], וגם כתב הבן איש חי [שנה ראשונה פרשת שופטים אות כב], שמטעם זה מותר לאישה לנשק ידי החכם, כיוון שכונתה לנישוק לשם שמים, כמו נישוק של ספר תורה, מכל מקום כוונת הבן איש חי באמת, רק על צדיקים שהם יראים ושלמים, וכמובן שבדור שלנו צריך להימנע מזה כל שכן לנשים נשואות. על כל פנים לגבי הנידון שלנו יש גנאי בדבר, בפרט בזמן שניכר שהילדה גדולה כבר יותר מגיל שמונה, כמו שלמדנו בגמרא שבת [דף יג עמוד א], לך לך אמרי נזירא סחור סחור וכולי, וכן פסק הרמב"ם [הלכות ביאה פרק כא הלכה ו], והשולחן ערוך [אבן העזר סימן כא סעיף ז], ואפשר להראות אהבה וחיבה בדרכים אחרות, לפי שאין בינו אדם שנקי מהרהור, חוץ מרבותינו בזמן התלמוד שנהגו לרקוד עם הכלה, [מסכת כתובות דף יז עמוד א], וכך נפסק בשולחן ערוך [סימן סה סעיף א]. **לגבי נישואין עם אח ואחות חורגים**, צריך לדעת שאסור להתחתן אפילו עם אח למחצה, כי האיסור הוא מן התורה, בין אם זו אחותו מאביו או שהיא אחותו מאמו, כמו שכתוב בתורה [ויקרא פרק כ פסוק יז], וכך למדה הגמרא מסכת מכות [דף ה עמוד ב], וכן נפסק בשו"ע [אבן העזר סימן טו סעיף י]. אבל מותר לאח להתחתן עם אחותו החורגת, שנולדה לאשתו של אביו מבעל אחר, עוד לפני שהתחתנה עם אביו, או אם הורים אימצו ילד וילדה שהם מהורים שונים, יהיה מותר לילד והילדה, להינשא זה לזו כשיגיע הזמן, היות והיא לא נחשבת בכלל העריות שאסרה התורה, כי היא לא נחשבת בעלת קרבה משפחתית לאח שלה

החורג בכלל, ואפילו לא בכלל איסורי שניות מדרבנן, ובמסכת סוטה [דף מג עמוד ב], למסקנא קבעה הגמרא שאין לחוש אפילו משום מראית עין, ולכן אין להחמיר בדבר הזה כלל, רק כמובן שצריכים להקפיד יותר על הלכות צניעות, וכך נפסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן טו סעיף כג]. "וה" יצילנו משגיאות ומתורתו נראה נפלאות, אמן.

בעניין בדיקת "דור ישרים מבורך", וגם גדר ההשתדלות.

כדאי לדעת, לאור ריבוי המחלות התורשתיות, מומלץ לעשות את הבדיקה של "דור ישרים" גם לספרדים, כדי לקבל תשובת התאמה גנטית לבני הזוג המיועדים, לפני שהופכים לזוג נשוי, וזאת במטרה למנוע את הבעיה לפני שהיא נוצרת, במיוחד לאנשים שיש להם מחלות תורשתיות, וכמובן שאין זה דומה לחקירה על עתידות, כי אין כאן "בהדי כבשי דרחמנא", משום שהבדיקה לא נעשית על ידי רוח הקודש, אלא נעשית על ידי בדיקות טבעיות. על כל פנים אם הצד השני אינו חפץ לערוך בדיקה זו, ואין בעיה גם של מחלה תורשתית, אז הוא אינו מחוייב לעשות כי זה רק חשש רחוק, וגם חשוב להזכיר שבדרך כלל כל ריבויי ההשתדלויות לא משנה שום דבר, כמו שלמדנו על הפסוק במשלי [פרק כא פסוק ל], "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה'", שאין ערך לחכמה האנושית, ואין ערך לתבונה האנושית, ואין ערך לעצה האנושית, בזמן שמהשמים מחליטים אחרת. לכן אדם שרוצה לשמוע באמת את דבר ה', הוא צריך לשים בצד את הקולות הפנימיים שמטעין אותו, כמו שכתוב בספר תהילים [פרק קטז פסוק ו], שומר פתאים ה', ומכאן רואים, על אדם כזה שהולך בתמימות, לא רק שהוא ניצול מכל צרה, אלא גם מקבל שמירה מיוחדת, ואין לו מה לדאוג, שכבר בזמן שהוא יגיע לפרק "האיש מקדש", הוא כבר יקבל "סייעתא דשמיא מיוחדת" למצוא את בת זיווגו, ולכן טוב תמיד להיות מבחינת, "תמים תהיה עם ה' אלוקיך", [דברים פרק יח פסוק יג], כמו שפירש אונקלוס "שלים תהא בדחלתא דה' אלהיך". ומה שלמדנו בגמרא קידושין דף ב עמוד ב], מפני מה אמרה תורה "כי יקח איש אישה" [דברים פרק כד פסוק א], ולא כי תלקח אשה לאיש, מפני שדרכו של האיש לחזר אחרי אישה, ואין דרכה של אשה לחזר על איש. ומהגמרא כתובות [דף נב עמוד ב], וגם בגמרא בפסחים [דף מט עמוד ב], שכל דברי הגמרא האלה, הם רק עצות לאדם איך לנהוג מבחינת דרך ארץ. ומה שלמדנו במשנה מסכת נדרים [דף סו עמוד א], שרבי ישמעאל היה טורח ליפות את בנות ישראל וכולי, שלמד את זה מהקינה שבכה דוד המלך על שאול, "בנות ישראל אל שאול בכינה המלבישכם שני", וכולי, [שמואל ב פרק א פסוק כד]. מכאן נלמד איזה חסד גדול עשה שאול עם בנות ישראל, שעשה להם שמח בלב, והעלה אותם מעניות הרוח שבו היו נמצאות. כך גם אדם צריך לנהוג כבוד לגבי בניו ובנותיו, על ידי שהוא מראה להם שהוא עושה השתדלות בשידוכים שלהם, ומלביש אותם בגדים נאים וכולי, שכל זה רק בשביל להקנות להם ביטחון ולשמח אותם, [אבן העזר סימן ב סעיפים ו, ז], לעולם ישתדל אדם וכולי. מכל מקום צריך לזכור, שיש מצווה בהשתדלות

רק על שמירת בריאות הגוף, באכילה והתעמלות, ושינה [הרמב"ם הלכות דעות פרק ד]. הזיווג הוא בגזירה מה" יתברך, כמו שלמדנו במסכת ברכות [דף לג עמוד ב], "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים". ועוד שפעמים יכול הזיווג להשתנות, משום שמא יקדמנו אחר ברחמים, וגם זה גזירה מאיתנו יתברך [מסכת מועד קטן דף יח עמוד ב], [מסכת סוטה דף ב עמוד א]. וכמו שנלמד בירושלמי [קידושין פרק ג הלכה יג], אפילו ממזר אחד בסוף העולם וממזרת אחת בסוף העולם, הקדוש ברוך הוא מביא אותם ומזווגן זה לזה. רואים שגם על זה ה" גוזר ומצווה, ולבסוף גם לעתיד לבא ה" יטהר את כולם.

ונזכיר שוב את מה שלמדנו, שעל פי התורה קיום יחסי אישות ללא חופה וקידושין הוא אסור בהחלט, אם זה משום איסור כרת של נידה, [ויקרא פרק יח פסוק יט], וגם מצד איסור של "לא תהיה קדשה" [דברים פרק כג פסוק יח], כפי שכתב הרמב"ם וכן נפסק להלכה בשולחן ערוך [אבן העזר סימן כו סעיף א]. והראב"ד שחולק מכל מקום מסכים שהאיסור הוא מדרבנן. ברכות ואיחולים "לחתן ולכלה", והצלחה רבה להקמת בית נאמן לתפארת בישראל. "וצור ישראל יצילנו משגיאות", בביאת בן דוד ובבנין ירושלים אמן.

בעניין שנכשלה באיסור אשת איש, וגם הכשילה בנידה, וכעת חזרה בתשובה. במשנה נדרים [דף צ עמוד ב], בראשונה היו אומרים שלוש נשים יוצאות ונוטלות כתובה וכולי, ומפורש שאשה לא נאמנת לומר לבעלה שהיא נטמאה, מחשש שנתנה עיניה באחר ועכשיו מחפשת אמתלא לצאת מבעלה, עד כדי כך שאפילו אם נשואה לכהן, יכולה עדיין לאכול בתרומה. ושאלו רבותינו הראשונים למה באמת האשה לא נאמנת לומר שהיא טמאה ואסורה לבעלה, הרי שזו אנפשיה חתיכה דאיסורה, וכי מאכילים לאדם דבר האסור לו? והתשובה היא משום שראו חכמים קלקול הדורות שנתנו הנשים עיניהם באחר, ולא רצו לפרסם זאת, בגלל זה הם שיקרו, אז לכן אפילו שהיא מודה, זה לא נחשב שהיא "שוויה לנפשה חתיכה דאיסורא", כי היא לא נאמנה לטעון את זה, משום שהיא משקרת, וזה תנאי בית דין כדי שלא יהיו בנות ישראל פרוצות ומפקיעות את עצמם בידי בעליהם [הרשב"א מסכת נדרים דף צ עמוד ב]. וכך פירש הרמב"ן שנביא רשאי לעקור דבר מן התורה אף לצורך דורות, למיגדר מילתא [יבמות דף צ עמוד ב], והסברנו שם לפי הרשב"א, שחכמים יכולים לעקור אפילו בקום ועשה, והר"ן שם חולק ולא סובר כך. מכל מקום צריך לדעת שהאיסור והאזהרה בעיקר חלים על הבעל יותר מהאישה, כי בזמן שהבעל לא מוזהר, האישה גם לא מוזהרת, וזה נאמר לא רק לגבי קדושת כהונה, זה נאמר גם לגבי איסור סוטה, שהבעל בעיקר הוא שמוזהר. לפי זה, לגבי השאלה הכואבת של אותה אישה שחזרה בתשובה, שעכשיו לאחר שהיא יודעת את החומרה של אשת איש שהיא נאסרת על בעלה, האם היא חייבת לגלות לבעלה? ובכן אם תספר האישה לבעל והוא האמין לה היא תאסר עליו, וכל זמן שהוא לא יודע לא חל עצמו איסור, שכמו שסובר הנודע ביהודה, שבין איסור כהונה ובין איסור סוטה, זה חל בעיקר על הבעל ולא

חל על האישה, לכן היא אינה צריכה לספר לו כלום. וגם לגבי אדם אחר שיודע הוא לא חייב לספר לבעל, שהמקורות של הדין למדנו במסכת ברכות [דף יט עמוד ב], המוצא כלאים בשוק פושטן אפילו בשוק, מאי טעמא "אין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה" [משלי פרק כא פסוק ל], מבואר בגמרא שם כבוד הבריות דוחה איסור תורה בשב ואל תעשה, או דוחה איסור דרבנן בקום ועשה, אבל "לבישת כלאים" שאסורה מן התורה בקום ועשה, אינה נדחית מפני כבוד הבריות. ואם אותו אדם לא יודע שהוא לבוש בכלאים, האם הרואה חייב להוכיח אותו שיוריד את בגד כלאים מעליו? הרמב"ם פוסק [הלכות כלאים פרק י הלכה כט], שחייב הרואה אותו להודיע לו להוריד את הבגד, ואפילו קופץ לו וקורעו עליו, ואין להתחשב בכבוד הבריות, והטור [יורה דעה סימן שג] הביא בשם אביו הרא"ש [הלכות כלאי בגדים פרק ט הלכה א] שסובר שהיות והלובש הוא אנוס שאינו יודע שהוא לבוש כלאים, הרואה לא חייב, משום שהוא בשב ואל תעשה. והשולחן ערוך [יורה דעה סימן שג סעיף א] פסק כדעת הרמב"ם, והרמ"א הכריע כמו שיטת הרא"ש. **העולה מן המאמר להלכה**, שגם לשיטת הרמב"ם אין חובה להודיע לבעל, שהרי כל מה שדיבר הרמב"ם, זה רק על איסורים שהם מפורשים בתורה, והרי כאן לגבי בגד שעטנז יש גם מקצת פשיעה, משום שהיה צריך אותו אדם לבדוק את הבגד לפני שלובש אותו, והחיוב שחל על הרואה להוכיחו, זה משום שהוא רואה את מעשה האיסור בעינים. אבל כאן בנידון דידן אין שום חובה על הבעל לחקור ולדרוש את אשתו האם היא אסורה עליו. מה גם שזה דינים שלא מפורשים בתורה, ואין כאן עדים, והם נדחים מפני כבוד הבריות אפילו בקום ועשה [רש"י מסכת מנחות דף לח עמוד א]. לכן כאן בנידון שלנו אין הבעל חייב להודיע לבעל שאסר על אשתו, אפילו שהוא זה שגרם לבעל לחטא בשגגה, משום שלגבי מצוות תוכחה, זה נחשב לשב ואל תעשה, לכן צריך לסתום את הפה משום כבוד הבריות, ושרק יבכה לה" יתברך שיחוס ויחמול על נשמתו, ויורה לו דרך של תיקון. וגם לאישה אין חיוב להפסיד את חיי הנישואין שלה כדי לקיים כביכול מצות עשה, כמו שמבואר בשולחן ערוך [סימן שלד סעיף מח], שאדם לא מצווה להוציא ממון כדי לקיים מצות תוכחה. **כמו כן לגבי אישה שהטעתה את בעלה**, ולא היתה טובלת, וכעת היא טוענת שחזרה בתשובה, ויותר לא תכשיל את בעלה, אז אם היא חזרה בתשובה גם בשאר התחומים כמו שבת וכדומה, בעלה יכול להאמין לה גם לעניין טהרת המשפחה, אפילו שהייתה חשודה על דבר חמור, כמו שלמדנו במסכת כתובות [דף עב עמוד א], על תנאי של היתר לקיים אישה שעברה על דת, אם הוא אמר שיזהר בה מכאן ואילך שלא תכשילו, שזה כמובן רק באיסורים שהבעל יכול להיזהר בהם, [הרמב"ם הלכות אישות פרק כד הלכות יא, טז], וכך פסק מרן בשולחן ערוך. ויש לחקור שאולי אומרת האישה שחזרה בתשובה, כדי שבעלה לא יגרשנה, וכמו במעשה של ההוא טבחא [סנהדרין דף כה עמוד א], שצריך אותו טבח להוכיח שחזר בתשובה וכן נפסק בשולחן ערוך [יורה דעה סימן קיט סעיף טו], ולכן גם כאן בנידון שלנו, אותה אישה מעשיה מוכיחים עליה שחזרה בתשובה, והיא הודתה שעברה על דת, והפה שאסר הוא הפה שהתיר, וגם בעלה מאשר זאת, על כן יש לה

תקנה על ידי שעשתה תשובה. כמו כן לגבי אותה אישה שהסתירה מבעלה את חטאי העבר של הניאוף החמורים, צריך לדעת שגם כאן אנחנו מדברים על אישה שחזרה בתשובה שלמה, וגם בוכה על כל החטאים שהיא עשתה בעבר, וברוך ה' שהם זכו שהבנים והבנות שלהם לומדים במקומות של תורה, ואם ידיעה כזאת תתפרסם תביא לנפילה קשה מדרך התשובה, ובוודאי שתגרום לפרק את כל המשפחה, שזה פיקוח נפש גשמי ורוחני, ולכן אותה אישה תשים לפיה מחסום שחם ושלוט לא תגלה לבעלה על חטאי העבר, "הנסתרות לה" אלוקינו", והוא יתברך ימחול ויסלח "והוא רחום יכפר עוון", ויזכו לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה, "וצור ישראל יצילנו משגיאות ומתורתו נראה נפלאות". עם משיח בן דוד בבניין ירושלים אמן.

בעניין מניעת ההתבוללות על ידי הסגולה הכי בדוקה שהיא "הצניעות".

שהמלאכים שאלו את אברהם אבינו "איה שרה אשתך", ענה להם "הנה באוהל", {בראשית פרק יח פסוק ט}, נתנו לו המלאכים להבין שבזכות שרה שהיא מקיימת "כל כבודה בת מלך פנימה" {תהלים מה, יד}, לכן תזכה להוליד את יצחק על אף שהייתה עקרה. ויצחק אבינו בחן את רבקה אשתו על ידי מידת הצניעות, כמו שכתוב {בראשית פרק כד פסוק סז}, "ויביאה יצחק האהלה שרה אמו", שעל ידי זה חזרו הברכות ושרו באוהל, שהנר היה דלוק מערב שבת לערב שבת, והברכה הייתה מצויה בעיסה, ואחרון חביב שהענן היה קשור על האוהל, שזה מסמל על שמירת הטהרה והצניעות, שבזכות זה זוכים לכל הברכות כולם. כתוב בתורה "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריו" {דברים פרק כג פסוק טו}, ודרשה הגמרא בסוטה {דף ג עמוד ב} בשם רב חיסדא, שכאשר השכינה מסתלקת מאיתנו אין הגנה מפני הצרות. ועם ישראל נגאלו בזכות מידת הצניעות שהיתה בהם כמו שכתוב {שמות פרק ג פסוק כב}, "ושאלה אשה" וכולי "ושמתם על בניכם ועל בנותיכם", מכאן לומדים שהבגדים של המצרים שהיו קצרים ופרוצים, התאימו רק למידות של הילדים של עם ישראל. וגם "שם" זכה לכבוד בטלית, "ויפת" זכה לכסות נאה, וכל זה בזכות שכיסו את אביהם {מדרש רבה בראשית ט, כג}. וגם כתוב {שמות פרק כח פסוק ב} על בגדי כהונה "לכבוד ולתפארת". ומסופר גם שנדב ואביהוא בזמן שיצאה אש לא נשרפו בגדיהם {ויקרא י, א, ב}. וגם על חילו של סנחריב שהיה מבני בניו של יפת, שנכנס המלאך לשרוף אותם, לא שרף את בגדיהם, כמו שכתוב [ישעיה י, טז] "ותחת כבודו יקד יקוד כיקוד אש". ועשו שהחליף את בגדיו לשם כבוד לפני שנכנס לאביו, וכתוב [ויקרא ו, ד] "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים" {מסכת שבת דף קי"ד עמוד א}. וגם למדנו במשנה שבת {פרק ו, א} "במה אשה יוצאה", איך נהגו הנשים ללבוש ולענוד, שהכל היה בצניעות, שאפילו שענדו אביזר שנקרא "קטלא", והיו קושרות אותו בדוחק, זה רק היה בשביל להיראות שהיא בעלת בשר, ושהיא לא עניה. והזהר הקדוש {פרשת נשא דף קכ"ו ע"א}, משבח את הצניעות של האישה שכל בני הבית זוכים לכל הברכות, כמו

שכתוב [תהילים פרק קכח פסוק ג] "אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך", ואז בניך כשתילי זיתים סביב לשולחנך", וזה מה שיביא את השלום בבית, כמו שכתוב במשנה בסוף עוקצין, "שאין כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום", וכשיש נחת ורואים שלום בבית, זה המפתח לכל הברכות.

העולה מן המאמר להלכה, שתמיד קודם כל, צריך לנהוג בתמימות, כי אין אדם יודע שלפעמים הצרות והיסורים קשורים גם לגלגולים קודמים. אבל תמיד זה מבורך וטוב, לחפש יותר כדי להתחזק, שאפילו שמעיקר הדין אין איסור לאשה ללכת בגילוי ראש כשאין אנשים זרים בבית חוץ מאנשי הבית, {שולחן ערוך אבן העזר סימן קט"ו סעיף ד}, ולכן אישה יכולה להקל ללכת בגילוי ראש בבית ובחצר שלה, אם יש לה פצעים על הראש, ויש לה מזה צער גדול. מכל מקום כדאי להחמיר כדעת הזוהר הקדוש {פרשת נשא עמוד קלט}, כדי להראות דוגמה טובה לילדים, ולראות מהם נחת, כי באמת כולם מחפשים אחר ישועה בגשמיות וברוחניות כדי להינצל מהרבה צרות, צריכים קודם כל "נחפשה דרכינו" {איכה ג, מ}, כשאדם רואה שיסורין באים עליו יפשפש במעשיו {ברכות דף ה עמוד א}, כי לא יודעים שענייני הצניעות הם שייכים לספירת היסוד, ודרך הצינור הזה עוברים כל ההשפעות, ואם יש חסימה בצינור ממילא יש חיסרון בכל התחומים, אם זה בפרנסה או בבריאות וכולי, כמו שלמדנו שהיסוד שהוא כנגד "יוסף הצדיק" ששמר את קדושת "היסוד" שזה עניין הצניעות, ובזכות זה לא שלט בו עין הרע, וניצל מכל המקטרגים שיש בשמים. דוד המלך אמר לשאול על שזכה להינצל ממות, בזכות מידת הצניעות שהיתה בו, וגם איזו התרגשות לקרוא את "הקינה" שבה בכה דוד המלך על שאול לאחר מותו, וכל זה בגלל שדאג לבנות ישראל בענייני הצניעות, כמו שכתוב {שמואל ב פרק א פסוק כד}, "בנות ישראל אל שאול בכינה המלבישכם שני עם עדנים, המעלה עדי זהב, על לבושכן". על כן כמה יש לנו לבכות על אחיותינו ה" ירחם שהם עוברות על איסור בתורה {דברים פרק ז פסוק ג}, "ולא תתחתן בם בתך לא תתן לבנו, ובתו לא תקח לבנך", וכך פסק הרמב"ם הלכות ביאה [פרק יב הלכה א]. לכן צריך להתחזק ממה שלמדנו על אותו מעשה בגמרא על קמחית {מסכת יומא דף מז עמוד א}. והרמב"ם פסק ההלכה בהלכות אישות [פרק כד הלכה יב], "ואיזו היא דת יהודית, הוא מנהג הצניעות שנהגו בנות ישראל". צריך לזכור שהיסוד משפיע למלכות, ודרך המלכות יורד השפע, לכן כל אישה תנהג עם בגדיה ודרכיה בצניעות כדי שלא תמשוך עין, ובזכות זה תזכה היא ומשפחתה, לראות ולחיות בשמחות ובישועות בכל התחומים.

"וצור ישראל יצילנו משגיאות בבנין ירושלים" אמן.

בעניין שינוי הטבעים המשועבד לחכמים, וגם המשהה את נקביו, משום צניעות. עלינו לדעת שהטבע משועבד לחכמים, כמו שכתוב בפסוק בתורה [ויקרא פרק כג פסוק ד], "אלה מועדי ה'" מקראי קודש אשר תקראו אתם במועדם", שכתוב בתורה "אתם", מכאן

שנתן הקדוש ברוך הוא כוח בידי חכמים, לשנות את הטבע שבבריאה. וכמו שלמדנו בירושלמי [כתובות וגם סנהדרין פרק א הלכה ב], אמר רבי אבין על הפסוק בתהילים [פרק נז פסוק ג] "אקרא לאלהים עליון לאל גומר עלי", הרי כשהייתה בת שלוש שנים ויום אחד, ובית דין נמלכו לעבר החודש, אף אם נשרו בתוליה, הרי הם חוזרים, ואם בית דין לא עברו את החודש אין בתוליה חוזרים. ועוד למדנו במסכת מועד קטן [דף טז עמוד ב] על הפסוק בשמואל ב [פרק כג פסוק ג], "אמר אלהי ישראל לי דבר צור ישראל מושל באדם, צדיק, מושל יראת אלוהים". שפירושו אני מושל באדם, ואני גם נותן את הכוח לצדיק להיות מושל ולבטל את הגזירה, היות והצדיק לא משועבד לטבע המציאות, כמו שכתב האור החיים הקדוש [פרשת בשלח], שהקב"ה התנה על כל מעשה בראשית שיהיו כפופים לעמלי התורה, שזה על פי דברי הזוהר הקדוש "אסתכל באורייתא וברא עלמא". על פי זה יש לבאר מה שלמדנו במסכת יבמות [דף קכא עמוד א], נפל למים שאין להם סוף אשתו אסורה, ומביאה הגמרא כמה מעשיות של חכמים שניצלו מהמים שאין להם סוף, שהתפעל מזה רבן גמליאל ואמר, כמה גדולים דברי חכמים שאמרו נפל למים שאין להם סוף אשתו אסורה, ולכאורה צריך עיון מה זה שונה מהמעשה בגמרא מסכת בבא בתרא [דף עה עמוד א], שם מספרת הגמרא שישב רבי יוחנן ודרש, עתיד הקב"ה להביא אבנים טובות ומרגליות וכולי, ומעמיד אותם בשערי ירושלים וכולי, ושם רואים שהקפיד רבי יוחנן על אותו תלמיד שלא האמין. אלא צריך להסביר כך, שמעיקר הדין אדם שנפל אפילו למים שאין להם סוף, אשתו היתה צריכה להיות מותרת, שבאמת רחוק הדבר שהוא ינצל, כי הלך אחר הרוב, והרוב הם למיתה, וכמו שכתבו תוספות שם [יבמות דף קכא עמוד א], ולכן מבואר בגמרא שם שבדיעבד אם נישאת לא תצא, מיכון שמעיקר הדין היא מותרת משום שהולכים אחר הרוב. אלא שאם רבותינו היו פוסקים שמים שאין להם סוף אשתו מותרת, אז ממילא לא היה אפשרות של מילוט ותקווה לאדם שנפל למים שאין להם סוף, שמיכון שחכמים פסקו שדינו כמת, ממימלא כל הנופלים בתוך המים האלו היו מתים כמו שפסקו חכמים, ולכן פסקו שאשתו אסורה, כדי שיהיה פתח ומילוט של תקווה, ומכח זה אנשים יוכלו להינצל. **ולגבי הדין של אדם המשהה את נקביו למדנו מסכת בכורות [דף מד עמוד ב], משתינים מים בפני רבים, ואין שותים מים בפני רבים. וכך דרש ריש לקיש על הפסוק [דברים פרק ז פסוק יד], "לא יהיה בך עקר ועקרה ובבהמתך", שלא יהיה בך עקר בזמן שמשים עצמו כבהמה, שלא תהיה צנוע בהטלת מים. וכך היה מעשה עם רבותינו [יבמות דף סד עמוד ב]. ובמסכת מכות [דף טז עמוד ב], המשהה את נקביו עובר משום "בל תשקצו" [ויקרא פרק כ פסוק כה], וכך פסק השולחן ערוך [אורח חיים סימן ג סעיף יז]. והאמת שכיום לא שמענו על אדם שמתאפק ולא משתין שיכול להיות עקר. הבן איש חי כתב [שנה ראשונה פרשת ויצא הלכה ג], שכל שיכול להעמיד את עצמו עד שיעור פרסה אין בו משום "בל תשקצו", ולכן אדם שסובל משלפוחית רגיזה, או שיש לו בעיה בערמונית, שאם הוא מתאפק זמן רב, הוא מתחיל כבר להרגיש כמעין כאב, אז שלא יהיה כמו כסיל ההולך בחושך, "החכם עיניו בראשו" [קהלת פרק ב פסוק יד], וידאג**

לתכנן את עצמו ללכת רק למקומות המצוי שם שירותים ציבוריים. על כן אין לנהוג להחמיר כמו שכתוב בגמרא, שכבר הטבעים השתנו, וגם צריך להזכיר שזה נחשב כיום לעבירה על החוק, וגם הדבר יכול לגרום לרואה לטראומה, וגם יש בעיה של צניעות, ויש בזה גם חילול השם, לכן אם אדם נקלע ממש למצב שלא יכול להתאפק, אז כדי להימנע מדבר מביך, עדיף שיעשה במכנסים, מאשר להתבזות. "וה" יתברך יצילנו משגיאות וניסיונות" וישלח רפואה שלמה לחולי עמו ישראל, בבניין ירושלים במהרה בימינו אמן.

בעניין של כיסוי ראש, או פאה נכרית, מצד החתן או כלה, וגם על דחיית חתונה.
חשוב לדעת שהחיוב של כיסוי ראש מהתורה נלמד מהפסוק [במדבר פרק ה פסוק יח] "ופרע את ראש האשה", ופירש רש"י מזה שכתב "ופרע", מכלל דמעיקרא מכוסה היתה, ואם אמרה תורה לפרוע ראשה, מכאן נלמד "שפריעת ראש" לבנות ישראל זה נחשב לפריצות. וגם במסכת ברכות [דף כד עמוד א], למדנו על "שיער באשה ערוה" מהפסוק [שיר השירים פרק ד פסוק א] "שערך כעדר העזים". שהאיסור הוא על האיש מדרבנן, שלא להסתכל, וגם לא לקרוא קריאת שמע כנגדו. ולמדנו מהמשנה מסכת שבת [דף סד עמוד ב], את המקור להיתר לאשה לצאת עם "פאה נכרית", כמובן שגם מבלי ששמים על הפאה בד לכיסוי, ואין גם לחשוש למראית עין שיחשבו שאינה הולכת בכיסוי ראש, שלא בכל מקום אנחנו חוששים למראית עין.

העולה מן המאמר להלכה, אישה שהולכת עם מטפחת, יהיה מותר לה להוציא מעט שערות מהצדדים, ומלפנים יכולה לגלות פחות מטפח, כמו שלמדנו בגמרא, "עושה אשה כל תכשיטיה ומשיירת דבר מועט" וכולי, [בבא בתרא דף ס עמוד ב]. ואין גם חיוב לאישה רווקה ללכת עם כיסוי ראש [משנה מסכת כתובות פרק ב משנה א]. ועל מה שלמדנו בגמרא ברכות [דף כד עמוד א], שאסור לקרוא קריאת שמע כנגד שיער גלוי של אישה משום ערוה, הכוונה לשיער של אשה נשואה [שולחן ערוך אורח חיים סימן עה סעיף ב]. וגם הוכחנו מהגמרא כתובות [דף עב עמוד ב], שהדרך שהיו הולכות עם "קלתה", זה רק כדי לאסוף את השיער, ואין הוכחה לכך שצריך ללכת עם שני כיסויים על הראש, שרק צריך להקפיד שבכל כיסוי ראש ששמים, שלא יהיה מושך את עיני הגברים. לכן צריכה האשה לא להיראות כקלות הדעת בדרך לבושה, כדי שלא יזונו אחרים ממנה, שאם הולכת עם פאה, צריכה הפאה להיראות צנועה ולא פרוצה. הרמב"ם בפירוש המשנה [כתובות פרק ז משנה ו]. וגם דעת הרשב"א [כתובות דף ע"ב]. אם הכלה מתעקשת על פאה והחתן רוצה מטפחת, בוודאי שיהיה מותר לחתן לגשת לשידוך ולא לדחות את ההצעה בשביל הנושא של הפאה, וכמובן שיכול גם לקרוא קריאת שמע לפני פאה נכרית. ואם החתן הוא זה שמתעקש ורוצה פאה נכרית ולא כיסוי ראש, חס ושלום לומר שהחתן הזה רשע או עם הארץ, וכל שכן שאם השידוך הוא טוב והם מתאימים, צריך לברך את השידוך הזה שיהיה להם סיעתא דשמיא, והשתדלו ביחד לקבל עליהם להתחזק בעניני צניעות לאחר החתונה, ויתקיים עליהם הפסוק [מיכה פרק ו פסוק ח], "הגיד לך אדם מה

טוב ומה ה" דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלהיך", **לגבי דחיית חתונה**, אם זה להקדים את החתונה מהתאריך שסכמו בהתחלה אין בזה שום חשש ואפילו זה טוב לכתחילה, אולם לאחר את הנישואין אין להקל אלא לצורך, שאם אירע לו אבל על אביו או אמו, שצריך לזכור מעיקר הדין מותר לאדם לישא אשה אפילו לאחר שבעת ימי האבלות, כך פסק השולחן ערוך [יורה דעה סימן שמב], ומותר לו להסתפר ביום חופתו, וגם בימי שבעת ימי המשתה, אדרבה הוא גורם להורים שלו נחת רוח גדול בעולם העליון, ואין להם שום הקפדה, שזה למעשה כבודם, שהוא מזכה אותם שמקיים מצוות פריה ורביה, והם שמחים בשמחתו. מכל מקום חשוב להזכיר מה שכתב הרמב"ם [פרק טו הלכות אישות הלכה ב], שבכל יום ויום שאדם נשתהה ודוחה את המצווה, הוא מבטל מצוות עשה. **עלינו לזכור שהמקור על השתתפות המתים בשמחת הצאצאים שלהם**, מוזכר בזוהר פרשת פנחס [דף ריט עמוד ב], שמי שמשתף את הקדוש ברוך הוא בשמחתו, אומר הזוהר, שאפילו אם מתו אביו ואמו, הקדוש ברוך הוא עוקר את אביו ואמו מגן עדן, ומביא אותם עמו לאותה שמחה שנאמר בתהילים [פרק קמט פסוק ב], "ישמח ישראל בעושיו", שזה לשון רבים, שאביו ואמו שניהם שותפין לעשיית האדם יחד עם הקדוש ברוך הוא, והם זוכים לבא להשתתף יחד בשמחת ילדיהם. אם בזמן שעושים חתונה או בר מצווה, או ברית מילה. וכמובן שאין צורך ללכת לבית הקברות להזמין את קרוביו ממש, או לייחד להם מקום, אלא הקדוש ברוך הוא מודיע להם ומביאם ממקומם. ובזכות זה הקב"ה יצליח את החתן והכלה "להקים בית לתפארת בישראל, ונתבשר בביאת משיח בן דוד בבניין ירושלים.

בעניין הקפדה כשהשמות של המחותנים שווים.

כתוב בצוואת רבי יהודה החסיד {אות כ"ד}, שני בני אדם מחותנים ששמותיהם שווים, לא יזדווגו יחד בילדיהם, על כל פנים זו צוואה שפחות הקפידו, כמו שהקפידו על כלה וחמותה או חתן וחמיו, ועל כל פנים הקלו בזה, בזמן שיש להם שני שמות. נכון לדעת שפירוש הפסוק בתהילים [פרק קטז פסוק ו], "שומר פתאים ה'", דלותי, ולי יהושיע", הגמרא מפרשת את הפסוק, שאדם לא צריך לחשוש לכלום ולסמוך רק על רחמי ה' יתברך, [מסכת עבודה זרה דף ל עמוד ב], [מסכת יבמות דף עב עמוד א], [מסכת סנהדרין דף קי עמוד ב]. כי באמת כוונת הפסוק, שהקב"ה שומר את "הפתאים" שהם בחינת "דלותי", שיש לאותם "פתאים" צרות, שהם מביאים על עצמם מחמת טיפשותם, שזה בא מקטנות מוחין, ואפילו על אותם "פתאים", בזמן שהם בטוחים בחסדי הקב"ה, אז זוכים "ולי יהושיע" מקבלים ישועה. אז מה נגיד, כל שכן קל וחומר, שאין לחשוש על איסורים שהתחדשו לאחר חתימת התלמוד, וגם שנאמרו רק לזרעו של רבי יהודה החסיד בלבד. עוד למדנו הלכה שהיא רופפת בבית דין, ואין אתה יודע מה טיבה, צא וראה איך העולם נוהג? [ירושלמי פאה פרק ז הלכה ה]. **העולה מן המאמר להלכה**, שאין צורך להקפיד אפילו לכתחילה, בצוואת של רבי יהודה החסיד שנאמרו רק לזרעו בלבד, עלינו ללמד את

אחינו "עניי הדעת", שהלוואי שיקפידו יותר על העיקר, שזה איסורי תורה ודרבנן. לכן אין להם לחוש כלל, ויכולים לקרוא את שמות ההורים אפילו בקול בעת קריאת הכתובה, אם זה לגבי כלה וחמותה, או חתן וחמיו, וכל שכן לעניין מחותנים ששמותיהם שווים. בעזרת ה" שהחתן והכלה יקבלו סיעתא דשמיא, ומה" יצא הדבר והוא יעזור ויושיע. ולסמוך על זכות תורה שהיא מגנא ומצלל. "וצור ישראל יצילנו משגיאות, ומתורתנו נחזה נפלאות" בביאת משיח בן דוד ובבנין ירושלים אמנ.

בעניין צורך של הפריה מלאכותית באיש ואשתו.

הפריה שהיא מזרע הבעל וגם מהביצית של האישה, קודם כל צריך להזכיר את מה שלמדנו במסכת חגיגה {דף יד עמוד ב}, מבואר בגמרא שהיו יודעים כבר שאשה יכולה להתעבר באמבטיה, בגמרא לא מוזכר העצה להזריק בשפופרת וכדומה, אבל מי שלא זכה לקיים מצוות פרו ורבו, ושרק בדרך הזו אשתו יכולה להתעבר, יכולים לנהוג באופן הזה, ואין איסור של הוצאת זרע לבטלה, כמו שהתירו לפצוע דכא להוציא זרע כדי לדעת אם מותר לו לבא בקהל {יבמות עו, א}, ולא דומה לאיסור של לכבות ביום טוב, שמיד שהוציא את הפתילה מן הנר הוא כיבה אותה {הרא"ש פ"ב ביצה ס"ס יז}, ואילו כאן האיסור של שז"ל היא רק בדרך של השחתה, שהרי כאן הזרע יוצא בשביל לקיימו. וכמובן שנחשב להם בזה שהם קיימו את המצווה, {שהרי יש כאן מעשה ממש שלא כמו באמבטיה}, וכ"ש שקיימו מצוות "לשבת יצרה", {אבן העזר סימן א}, ומימלא הילד נחשב כבן שלהם לכל דבר. ואפילו שיש כבר לזוג ילדים ורוצים להביא לעולם ילד נוסף, דרך טיפול של הפריה, כדי לראות נחת בזקנותם רשאים, כמו שדרשה הגמרא את הפסוק {קהלת יא, ו} "בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך" וכולי, כי צריך לזכור שבדרך כלל בזמן זקנתו של האדם, אשתו לא יכולה להתעבר בדרך טבעית אלא בדרך של הזרעה מלאכותית, ואיך שדרשו רבותינו את הפסוק מוכח שיכולים לעשות אפילו בדרך הזאת {יבמות סב, ב}, מה גם שזה מקרב את הגאולה כמו שלמדנו בפסוק ישעיה {נז, טז} "כי רוח מלפני יעטוף" וכולי. מכל מקום עליהם להקפיד, שלא יתחלף הזרע של הבעל בזרע של איש אחר, כמו שכתוב ביחזקאל {כ, לח} "וברותי מכם המורדים והפושעים ביי" וכולי, אלו בני ערבוביה, {תוספות יבמות עו ד"ה המסוללות}. לכן צריך ללכת למכונים מיוחדים, שמקפידים שם משגיחים יראי שמים ששומרים את הזרע והביציות שלא יתערבו, מה גם שהרופאים יודעים, שבכל מקרה יהיה אפשר לבדוק בדיוק דרך בדיקות של די אנ אי, אז לכן הם יקפידו לעשות את עבודתם כראוי ויזהרו, שלא יתערב הזרע או הביצית באחר.

העולה מן המאמר להלכה, שהרבה תינוקות שנולדים גם כאן באמריקה, וגם בארץ ישראל בהליך של הפריה חוץ גופית, לכן כשאי אפשר בשום פנים לאישה להיכנס להריון כדרך כל הארץ, ואפילו שקיימו את המצווה ויש להם כבר ילדים, אם זה בנפשם להביא לעולם ילד נוסף, יכולים להביא אפילו אם זה דרך דרך הפריה חוץ גופית. וכמו שלמדנו שאין בזה גם איסור של שז"ל, וגם הנולד באמצעות הפריה מלאכותית מיוחס כבנו של בעל הזרע לכל דבר ועניין, רק שצריך שיהיה פיקוח והשגחה על ידי רופא דתי, משעת

הוצאת הזרע, ועד שנכנס לתוך הרחם, כדי שלא הוחלף הזרע או ביצית אחרת בשל מישהו אחר. וה"י תברך יצילנו משגיאות ונראה בבניין ירושלים אמן.

בעניין אישה שנכנסה להריון בהפריה מלאכותית מבנק הזרע וילדה תינוק.

לצערנו הרב בנותנו ואחיותינו היקרות בוחרות להתייחד עם בנות מינם, וגם מוצאות דרכים איך לעשות משפחה, שלוקחת תרומה דרך בנק הזרע, שרובם שם גויים, ומשעה שקיבלה את הזרע מהתורם, הוא בחינת פירש, וכל "דפריש מרובא פריש", שזה לא דומה למה שלמדנו {קידושין עג, א} שמא היא הלכה אצל הבועל שזה נחשב קבוע, וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי וכולי. **העולה מן המאמר להלכה**, שהדין הוא, גוי שבא על בת ישראל הילד נחשב יהודי {קידושין סח, ב}, ואין לולד גם דין של שתוקי. אבל האשה הזאת צריכה לדעת שעצם הרעיון להביא ילד לעולם ללא אב, זה יגרום בעתיד עוול לילד, שנולד בדרך כזו של פריצות מזרע של גוי. מ"מ היות ואותה אישה נכנסה להריון דרך הפרייה אז אם ילדה בת, מכיוון שזה לא היה בדרך של ביאת עבירה של גוי עם בת ישראל שזה היסוד בעצם של הפגם לכהונה, לכן הבת הזו מותרת להינשא לכהן. ואם הזרע הוא משל יהודי, הילד מקבל את הייחוס של האב, שאם הוא כהן אז הילד נחשב גם כן לכהן. מכל מקום צריך לזכור שאין להתיר לכתחילה, משום שאין שום צד היתר בדבר הזה, היות שיש בזה כמה חששות, שמלבד שזה נחשב פריצות, ויש גם חשש של איסור של אח שנושא את אחותו, אבל כמובן שאם כבר נעשה, אין להטיל חלילה דופי בוולד, ואין בו שום פגם, "והוא רחום יכפר עוון". בעז"ה אנחנו צריכים להתפלל על אחיותיי ואחיי היקרים שיתרחקו מכל התועבות של "כמעשה ארץ מצרים וכנען", ושילכו לקבל יעוץ ותמיכה, וירבו תפילה "ושערי דמעה לא ננעלו", ויקבלו את האיש המתאים כדי להקים בית, ויזכו יחד להקים בית לתפארת.

בעניין בירור הייחוס ביהדות, וחזרה לשורשים של יהודים שהתנצרו, ה"י ירחם".

אדם שמגלה שסבתא שלו מצד אמו איננה יהודיה, שעל זה הוכיח הסופר עזרא [פרק י פסוק ג] את עם ישראל "ועתה נכרת ברית לאלוהינו להוציא כל נשים והנולד מהם" וכולי, כלומר שצריך לגרש את הנשים הנוכריות ואת ילדיהם, מכיוון שעל פי ההלכה היהודית הולד כמותה ועל אותו אדם לעבור הליך של גיור כדת משה וישראל, שלא כמו בשאר הדתות שהמעמד של הוולד נקבע לפי מעמד האב [משנה קידושין דף סו עמוד ב], [שולחן ערוך אבן העזר סימן ד סעיף ה]. על כן אין להתיר לעולים ממדינות אחרות שזה כולל גם את ברית המועצות, לישא אישה יהודיה עד שיוכיחו את יהדותם. **העולה מן המאמר להלכה**, שהגיור הזה אם הוא עבור אדם שהיה כבר שומר תורה ומצוות, זה יהיה יותר קל ולא מורכב בכלל, רק שצריך להטיף ממנו דם ברית, "וקבלת עול מצוות" מול בית הדין

שהוא ממילא כבר שומר ומקיים, ומה שחשוב שהוא גם כן יודע, ולאחר מכן הטבילה במקווה. [שולחן ערוך יורה דעה סימן רס"ח], ואם זו אישה שהיא כבר שומרת תורה ומצוות, היא לא כמו כל גיורת שלא יודעת את כללי המצוות, ולכן לא נדרש ממנה ללמוד תחילה את כל המצוות, ותהליך הגיור שלה זה בקבלת עול המצוות במעמד בית הדין שהיא ממילא כבר שומרת ומקימת, ולאחר מכן היא צריכה לטבול במקווה. **לגבי אדם שגילה לפתע שסבתא שלו ואמו** עברו הטבלה לנצרות, מעיקר הדין אם היה מוחזק יכול הוא להעיד על עצמו שהוא יהודי, כמו שלמדנו מהפסוק [ויקרא פרק יט פסוק לג] "וכי יגור אתך גר", במוחזק לך, [מסכת יבמות דף מו עמוד ב], וגם מהמעשה עם רבי יהודה בן בתירא [תוספות מסכת פסחים דף ג עמוד ב]. לכן בנידון דידן רק אם אותו אדם בטוח בכך שהוא יהודי, לאחר שבירר ועשה עבודת שורשים, להציג הוכחות ומסמכים בפני בית דין שהוא יהודי וכולי, וכן פסק מרן בשולחן ערוך לגבי כהן [אבן העזר סימן ג]. חשוב להזכיר שיש מדינות שרשום הלאום במסמכים הרשמיים של המדינה, על כן לאחר שבית הדין בירר ואישר את היהדות שלו, מצווה לקרב אותו ליהדות, והוא יכול להינשא לכל אישה יהודיה ללא כל חשש, רק שהוא יצטרך לעשות ברית מילה ולא צריך טבילה, כי מילה זה הברית של עם ישראל, שהיא המחברת עם בורא עולם. חשוב לזכור יהודי נשאר יהודי, וזה לא באמת שיהודים יכולים להמיר את דתם, רק מה חכמים קנסו אותם בכל מיני דברים כגון יין שנגע בו אסור בשתיה וכולי, אבל למעשה הוא לא יכול להפקיע עצמו מלהיות יהודי, ומימלא אין בזה משום פגם ביהדותו, כמו שכתוב בנביא יהושע [פרק ז פסוק יא], "חטא ישראל וגם עברו את בריתי" וכולי, שעל זה אומרת הגמרא סנהדרין [דף מד עמוד א], ישראל אף על פי שחטא ישראל הוא. והוא הדין לגר שהתגייר וחזר בו, שנקרא ישראל מומר, ואינו יכול להמיר את דתו בחזרה, כי הוא כבר חלק מכלל ישראל [מסכת יבמות דף מז עמוד ב]. אבל בגר שהתגייר וקיבל עליו עול מצוות, ואז התברר למפרע שהוא מאותם יהודיים משיחיים שעדיין מאמין באותו נוצרי ימח שמו, הדין הוא שהגיור שלו בטל. "וצור ישראל יצילנו משגיאות ומתורתו נראה נפלאות", בביאת בן דוד ובבניין ירושלים אמן

בעניין איסור של משכב זכור גם לגויים.

על פי התורה, משכב זכור היא עבירה חמורה, שהיא שנואה ומאוסה ומתועבת מאוד בעיני ה', כמו שכתוב {ויקרא פרק יח פסוק כב} "ואת זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה היא". {רמב"ם הלכות ביאה פרק א הלכה יד}. התורה מתירה לאדם בין אם הוא יהודי או גוי, לקיים יחסי אישות אך ורק עם אשתו, כמו שכתוב {בראשית ב, כד} "על כן יעזוב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד", ודרשה הגמרא בסנהדרין [נח, א], "ודבק" ולא בזכר, "באשתו" ולא באשת חברו. "והיו לבשר אחד", מי שנעשו בשר אחד, חוץ בהמה וחיה שאין נעשין בשר אחד. {והאיסור הוא בכלל משבע מצוות של בני נח}.

העולה מן המאמר להלכה, שלא שייך ולא תופסים בכלל נישואין חד מיניים, בין אם זה גוי וכל שכן יהודי. חשוב לזכור שבתורה האסור הזה כתוב בלשון של "תועבה", שזה מלשון טעות, לצערנו הרב, יש מאחינו דבוקים בחולי הזה, ומטעים יהודים אחרים, יהי רצון שה"יתברך יתמלא רחמים עליהם, וירפאם רפואת הנפש ורפואת הגוף, ויצילם מכל נגע ומחלה, ויוציאם מחושך לאור גדול, אמן ואמן.

בעניין האיסור לקיים יחסים שלא במסגרת הנישואין עם פנויה, וחשש לקידושין.
כתוב בתורה {דברים כג, יח}, "לא תהיה קדשה מבנות ישראל", לכן המושג המוטעה של חבר וחברה זו ממש פריצות, כי אסור לאיש ואישה לקיים יחסי אישות ללא נישואין, שהרי קודם כל היא נחשבת נידה, היות ואין דרך הנשים שאינם נשואות לטבול כדי להיטהר מן הטומאה שלהם, לכן זה נחשב דרך זנות שאסרה התורה, {רמב"ם הלכות אישות פרק א הלכה א}, {שו"ע אבן העזר פרק כו סעיף א}. והעיקר הוא כדעת רש"י שסובר, שאמנם זה דרך זנות, אבל זה לא דרך ניאוף, שאין ניאוף אלא באשת איש, כמו שכתוב "ואיש אשר ינאף את אשת איש" וכולי, {ויקרא פרק כ פסוק י}. {יחזקאל פרק טז פסוק לב}. חשוב להזהיר שיש מקרים של קלות דעת בין איש ואישה פנויים, שאפילו שהם מדברים מענין לענין באותו ענין בנושא של חתונה, ואז כביכול הוא נותן לה כסף וכדומה והיא לוקחת, שיכול להיות בדבר הזה חשש של קידושין, עד כדי כך שהיא צריכה גט כדי להינשא לאחרים [מסכת נדרים דף ו עמוד ב]. **העולה מן המאמר להלכה.** שהלכה כדברי הראב"ד שסובר, אישה "קדשה", זה רק אישה שהיא מזומנת ומופקרת לכל אדם, אבל כשהיא מייחדת את עצמה לאיש אחד, אין בזה אסור של לאו, ולא מלקות, והיא נקראת "פילגש".
מכל מקום מודה הראב"ד שזה אסור מדרבנן. **ולגבי איש ואישה שדיברו ביניהם על ענייני חתונה**, אז ככה באופן כזה שדיברו רק "באופן כללי" בעניין הקידושין, אין זה בגדר עוסקין עד שיהיו עוסקין ממש, וגם צריך האיש לומר בלשון של קידושין, והם צריכים להיגמר בדיבור של האיש, ולא של האישה אפילו שאמרה "תקדש אותי", כי זה הרעיון במצווה של "כי יקח איש אישה" [דברים פרק כד פסוק ה], ונודע בהלכה דעת הרשב"א [תשובה סימן תש"פ], שאפילו שמעו שנים שראובן אומר ללאה התקדשי לי באתרוג זה, אין כאן חשש כלום, ואפילו שהיא מודה שלקחה לשם קידושין, כל זמן שלא היה עדות של ראייה ונתינה ממש. [מסכת קידושין דף ה עמוד ב], וכך נפסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן כז סעיף ז]. מה גם שדעת הרמב"ם [הלכות אישות פרק ז הלכה כג], שאין אדם "מישראל הכשרים" עושה בעילתו בעילת זנות, שמשמע מזה שלגבי הפרוצים אין לומר את החזקה הזו. ועוד כתב הרמב"ם [הלכות גירושין פרק י הלכות יח, יט], שלא אמרו חזקה זו אלא באשתו שגירשה או במקדש על תנאי ובעל סתם, אבל לגבי שאר נשים הם בחזקת שבעל לשם זנות, עד שיפרש שבעל לשם קידושין. חשוב להזכיר שכל חזקה שאמרה הגמרא שאין אדם עושה וכולי, זה היה רק בדורות הראשונים שהיה דרכם לקדש

בביאה, שהם למעשה "עדי יחוד". לכן אף על פי שגרו האיש והאישה יחד במקום שיש אנשים כשרים ויש להם ילדים והיא נקראת על שם בעלה, לא אמרין "הן הן עדי יחוד", שלא שיך חזקה זו אלא באדם שידוע שלא היו קידושיו קידושין וכולי, כמו שלמדנו במסכת כתובות [דף ע"ג עמודים א, ב]. **ומכאן נלמד שהדבר ברור כשמש שאלו שהולכים לרפורמים וחושבים בטעות שזה נחשב "קידושין", כי על דעת קידושין הראשונים בעל, שלא היתה לו בכלל כוונה לקידושין, וגם לא היו עדים כשרים שראו את נתינת הטבעת, שכבר התגלה בבדיקות שעשו, שעד אחד קרוב לבעל שני בשני מצד אבותיהם, שזה קרבה שהיא פוסלת מדאורייתא לכולי עלמא, וגם המסדר קידושין בעצמו הוא אדם פרוץ, כמו שלמדנו במסכת מכות [דף ה עמוד ב], שאם נמצא אחד מהם קרוב או פסול עדותן בטלה. וכך פסק מרן בשולחן ערוך [חושן משפט סימן לו]. על כן אנו אומרים על אותו מסדר קידושין, שוודאי חזקה שיוצאת תקלה מתחת ידו. ומימלא היות ולא חלו בכלל הקידושין האלה, אותה אישה לא צריכה גט, וגם לא נפסלת לכהונה, כי הספק הוא בעצם מעשה הקידושין, לכן היא בחזקת פנויה כדעת הרשב"א שהובא בבית יוסף {אבן העזר סימן יז}. אשריו של אדם שזכה ומצא את בת זוגו, שצריך להזדרז להתחתן ולהקים בית נאמן בישראל, ובכך יזכה שהשכינה תשרה עליו עם שמחה ואהבה. "והוא רחום יכפר עוון" וצור ישראל יצילנו משגיאות אמן ואמן.**

בענין נתינת "גט" בתנאי שתחזור אליו, ולאחר שנתן המשיכו לקיים יחסים.
צריך להזכיר את המקור של המנהג של גט "על תנאי", שהיה על היוצאים למלחמת בית דוד {שבת דף נו עמוד א}. הנידון שלנו עוסק באישה מסכנה שניסתה בדרך עורמה לשכנע את בעלה, שהוא עבריין ופושע, מכיוון שאין להם ילדים, היא רוצה להתעבר על ידי הזרקת זרע, וזה מאושר רק לאישה שאינה נשואה, ולכן היא מבקשת שיגרש אותה, וכאשר הוא ישנה את מעשיו הרעים, ושהיא גם תתעבר היא תחזור אליו, הבעל האמין לה ונתן לה גט בתנאי שתחזור אליו, ובינתיים הם המשיכו לקיים יחסים גם לאחר נתינת הגט. עכשיו האישה שהספיקה להתחזק שואלת, האם היא יכולה לסמוך על הגט להינשא למי שתמצא? ובכן גם אם נניח שהיה כאן גירושין על תנאי, מכל מקום לא התקיימו התנאים, כי היות והבעל לא שינה את מעשיו, וגם האישה עדיין לא התעברה, וגם אם נגיד שלא אכפת לבעלה לעבור על איסור של מחזיר גרושתו גם אם תתעבר אחר כך, שהרי מבחינתו זה נחשב כתנאי רגיל, ולא מתנה על מה שכתוב בתורה, שהרי נפסק בשולחן ערוך {אבן העזר סימן י סעיף א}, שדווקא אם נתקדשה לאחר רק אז נאסרת על בעלה, ואילו כאן שזינתה מותרת היא לחזור לבעלה. מה נגיד, בזמן שהיא מתחתנת זה כבר ביטול התנאי, כמו שלמדנו בגמרא {גיטין דף פד עמוד א}, שאם אמר הרי זה גיטך על מנת שתינשאי לפלוני, הרי זו לא תינשא לאחר משום שצריכה לקיים את התנאי, וכאן בנידון שלנו האישה גם מודה בזה, מכל מקום כאן הוא שייר שלא בדרך תנאי, והרמב"ם

ומרן בשו"ע {סימן קל"ז סעיף א} פסקו, שתנאי אינו כמו בשייר שלא תהיה מותרת אלא לפלוני, ולכן אין בזה חסרון כריתות. מה גם במעמד כתיבת הגט, הבעל אומר שהוא מבטל כל מודעא שמסרתי על גט זה וכולי. וזה מועיל לבטל את כל התנאים שהיו {שו"ע אבן העזר סימן קלד סעיף ב}, רק שצריך לדון על שהאישה קיימה עמו יחסים לאחר נתינת הגט, שלמדנו במשנה גיטין {דף פא עמוד א}, המגרש את אשתו ולנה עמו בפונדקי, בית שמאי אומרים אינה צריכה ממנו גט שני, ובית הלל אומרים צריכה ממנו גט שני. מרן בשולחן ערוך [אבן העזר סימן קמט סעיף א}, פסק כדברי בית הלל, שרק אם חזר ובעלה בפני עדים הרי זה בחזקת שהחזירה, וחזקה שבעל שלא לשם זנות אלא לשם קידושין. **העולה מן המאמר להלכה**, שזוג שהיה נשוי בחופה וקידושין, שהתגרש, בין מן הנישואין ובין מן האירוסין, וחזר הבעל לאחר הגירושין וחי עם גרושתו בדירה אחת כמו איש ואישה, שגלוי לכל שבא עליה, הרי זו בחזקת שהחזירה, ולשם קידושין בעל ולא לשם זנות. ואפילו ראו שנתן לה מעות, כי חזקה שאין אדם עושה את בעילתו בעילת זנות, ואנחנו מניחים שעשה בעילת מצווה, ומימלא היא בוודאי נחשבת מקודשת, וצריכה לקבל גט שוב לחומרא על מנת שהיא תהיה מותרת לכל אדם, [הרמב"ם הלכות גירושין פרק א הלכה ה]. אבל לגבי הנדון שלנו, אותו אדם המוחזק כפרוץ עברין, שעובר על איסור של זנות, ואיסור של נידה, שממילא אין לחוש לקידושין, ואין לומר חזקה אין אדם עושה את בעילתו בעילת זנות, וזאת אפילו לדעת הרמב"ם שסובר שרק באשתו שייך לומר שהוא מתחרט על הגט ורוצה לחזור אליה, שאז אומרים את החזקה שאין אדם עושה את בעילתו בעילת זנות [הרמב"ם הלכות גירושין פרק י הלכות יז, יט], כאן בנידון שלנו הרמב"ם יודה שלא אומרים את החזקה, ונחשב כאילו הוא פירש שהוא עושה את בעילתו בעילת זנות, וזאת כמובן לאחר שבודקים את כל מה שאישה זו מספרת שזה באמת נכון, וגם בודקים את הבעל אם באמת יש לו כוונה להשתנות ולעזוב את הסמים ולחיות כמו בן אדם, ואם לא, אין לחוש לקידושין והרי היא בחזקתה הראשונה ומגורשת היא מבעלה, ויהיה אפשר להתיר אותה להינשא. "וצור ישראל יצילנו משגיאות".

בעניין יחסים בין זוג שהם כבר "מאורסים", וברכה על שני כוסות תחת החופה. חשוב להזכיר שבזמן חז"ל היו מקדשין את האישה בזמן האירוסין, [שולחן ערוך אבן העזר סימן ל"ד]. כיום בימינו זה לא נוהג, כי ברכת האירוסין מברכים תחת החופה בשעת הקידושין, ולאחריו מברכים ברכת הנישואין [שולחן ערוך אבן העזר סימן ס"ב סעיף ט], חשוב להזכיר שלהלכה אין הבדל בין רווקה למאורסת, על כן צריך להזהיר בתקופת האירוסין שאז מרגישים קשר וחיבה שעומדים להינשא, שצריך יותר להקפיד לא לדבר או לעשות דברים שמביאים לידי גירוי וחשק, שיכול להביא לדבר עבירה, כי כל זמן שאתם לא נשואים, אין היתר של נגיעה כל שהיא, וכמובן שיש איסור של ייחוד במקומות האסורים, וכל שכן שיש איסור של חיבוק ונישוק. כי הדין הוא, שקודם הנישואין כל הנשים

יש להם דין של נידה, היות והם לא טבלו. כמו שכתוב {ויקרא פרק יח פסוק יט} "ואל אישה בנידת טומאתה", שאין חילוק בין אשתו לפנויה {רמ"א יורה דעה סימן קפג}. **העולה מן המאמר להלכה**, שמכיוון שהמנהג שהבתולות לא טובלות, אז מימלא יש להם דין של נידה, שאסור להם להיות במגע וגם להתייחד. חשוב לדעת שאנשים נוטים לחשוב בטעות, שבשביל למצוא קשר זוגי, הם צריכים לשחרר משהו בהתנהגות במרחב הפיזי שלהם, מחשבה כזאת היא טעות של מצגת שווא דמיונית, כי צריך לזכור שכל חיבה וזון שבא לידי ביטוי במגע פיזי בין בני הזוג עכשיו, היא למעשה על חשבון של האהבה האמיתית שצריכה להיות לאחר החתונה. כי רק לאחר הנישואין, האיש והאישה מתחייבים זה לזה ומתחברים כראוי, לכן לא להרבות בפגישות, כי אין בזה תועלת, וככל שתיזהרו, תשרה ביניכם אהבה ואחוה. **לכתחילה צריך להדר תחת החופה לברך על שני כוסות** נפרדים, אחת לברכת האירוסין ואחת לברכת נישואים, ולא די בתיקון פגימת הכוס, שזה לא מועיל לדין של מצוות חבילות וכולי, [שולחן ערוך אורח חיים סימן קפב סעיף ו]. על כן, היות והיה נהוג הרבה פעמים לעשות את ברכת האירוסין, וברכת הנישואין נפרדים זה בלא זה, כי בעצם אינם שייכים אחד לשני [מסכת כתובות דף ז עמוד ב], [תשובת הרמב"ם סימן רפח], וכן פסק השולחן ערוך [אבן העזר סימן סב סעיף ט], וזה לא דומה לברכת המזון ושבע ברכות, שיש לומר מכיוון שברכת המזון גורמת לברכת האירוסין, ממילא אין לחוש משום מצוות חבילות חבילות, וזה נחשב כמצווה אחת. לכן מכיוון שיש לברכת חתנים דין כוס של ברכה, יש לשטוף ולהדיח במים, גם אם הכוס נקי שאין בו שירי כוסות, בסוד הדברים בתיקוני הזוהר [כף החיים אורח חיים סימן קפג סעיף קטן ד]. ועוד צריך לזכור שטוב לנהוג לייחד שני כוסות, בפרט בחתונות של יהודים שרחוקים מתורה ומצוות, ואין שם יין שאינו מבושל. מכל מקום לדעת הרמב"ם, לנהגים לתקן את הכוס ולברך עליו גם ברכת חתנים, אין בכך כלום, משום שברכת אירוסין נהגו להסדיר אותה על כוס של יין, אבל היא אינה חייבת מן הדין כוס, ואין זה מעכב, וכך נפסק גם בשולחן ערוך [אבן העזר סימן לד סעיף ב]. בעזרת ה' שהקב"ה יברך שהבניין יהיה "בנין עדי עד", בברכת מזל טוב, "וצור ישראל ימלא משאלות ליבנו לטובה אמן".

בעניין המונח המרכזי "קדש עצמך במותר לך", וגם היתר לנשים ללכת לים.
התורה הזהירה אותנו בעריות ובמאכלים אסורים, ובמקביל התירה לנו התורה את הביאה של איש באשתו ואכילת בשר ויין, ועם כל זה צריך לזכור שלא יהיה "נבל ברשות התורה", כמו שאומרת הגמרא {ברכות דף כב עמוד א}, שלא יהיו תלמידי חכמים מצוין אצל נשותיהן כתרנגולים. [שולחן ערוך אורח חיים סימן ר"מ סעיפים א, ד]. לכן הרמב"ם מכליל את העיקרון של "קדש עצמך במותר לך", במה שנאמר {ויקרא פרק יט פסוק ב}, "קדושים תהיו כי קדוש אני ה' אלוהיכם". למדנו במסכת נדרים {דף כ עמוד א}, אמר רבי יוחנן בן דהבאי ארבעה דברים סחו לי מלאכי השרת וכולי. הגמרא בהמשך אומרת שאין הלכה

כמותו, וכל מה שאדם רוצה לעשות באשתו עושה, וכך פסק הרמב"ם {הלכות ביאה פרק כא הלכות ט, יב}. ומכל מקום כמו שמסיים שם הרמב"ם שלא יסיר מדרך העולם ומנהגו וכולי. לכן אם נוהג הבעל באשתו בענייני אישות באכזריות יתירה ובדרך משונה ומכריח את אשתו, הרי הוא חולה נפש ממש. עלינו לדעת שאין היתר לאיש או לאישה להכריח את בן זוגו לקיים יחסי אישות, ולכן אין היא חייבת לשמוע לו, וכשרואה שאין ברירה, היא צריכה לפנות ולהתייעץ בבית הדין הקרוב בעיר מגוריה.

מותר לאישה ללכת לרחוץ בים שיש בו מציל, שליבו על מלאכתו ושוכח מהרהור [מסכת עבודה זרה דף כ עמוד ב], וכך למדנו במסכת בבא מציעא [דף צא עמוד א], וכן פסק השולחן ערוך [אבן העזר סימן כג סעיף ג].

העולה מן המאמר להלכה, שכל אחד מבני הזוג מחויב מכח שעבודו לבן זוגו על קיום יחסי אישות תקינים, וזאת כמובן בנוסף לחיוב של הבעל למצוות "עונה" כמו שכתוב [שמות פרק כא פסוק י], "שארה כסותה ועונתה לא יגרע", לכן האיש צריך להשתדל לפייס את אשתו, אם קרו כל מיני סיבות, כמו מצב רוח, עייפות, וכדומה, אבל חס ושלום שלא יהיה בדרך של כפייה [שולחן ערוך אבן העזר סימן עז]. וגם למדנו מהגמרא עירובין [דף ק עמוד ב], אסור לאדם שיכוף אשתו לדבר מצוה וכולי, ועוד למדה הגמרא שם, אמר רבי יוחנן אילמלא לא ניתנה תורה, היינו לומדים דרך ארץ מתרנגול שמפייס ואחר כך בועל. צריך להזכיר שקיום יחסי אישות בין איש לאשתו יש לו ערך נשגב ועליון, שהרי "איש ואישה זכו שכינה ביניהם", ואין שכינה שורה אלא מתוך שמחה, ועל כן צריך שיהיו יחסי אישות מתוך שמחה אהבה וחיבה, כמו שכתוב [דברים פרק כד פסוק ה], "ושימח את אשתו אשר לקח". וכמו כן האיש יכול לעשות באשתו מה שהוא רוצה וכולי, {שולחן ערוך אבן העזר סימן כה סעיף ב}. ולכן לאנשים שהם לא בריאים, חובה לומר להם רק את עיקר הדין, כדי שלא יבואו להקל בעיקר האיסור {כמו דוגמת הנחש עם חוה}, ועדיף שיוציאו את הסטיות האלה בדרך המותרת, ולכן הם יכולים לנהוג בנשים שלהם אפילו בדרכים שהם לא מקובלות מדרכי החסידות, אבל צריך לזכור שהם כן מותרות, וכל זה כמובן שלא בדרך של כפייה ולהכריח שעל זה נאמר במשלי [פרק י"ט פסוק ב], "גם בלא דעת נפש לא טוב" וכולי, וחייבים להשתדל לפייס את עצמם כדי לרצות, וזה צריך להיות מתוך רצון של שמחה מצד אשתו, ובזכות זה יזכה "מצא אישה מצא טוב ויפק רצון מה" {משלי פרק י"ח פסוק כב}. **אסור לאדם לקיים עם אשתו יחסים לאחר שגמר בלבו לגרשה**, שנקרא בני גרושת הלב, [מסכת נדרים דף כ עמוד ב]. ומכל מקום כמו שהזכרנו את דברי רבותינו שאמרו לאנשים בריאים, "קדש עצמך במותר לך", שגם דברים שמותרים מעיקר הדין, ראוי לאדם לקדש את עצמו בהם, וקדושת הזיווג כמו שכתב הזוהר הקדוש, שיהיו פנים כנגד פנים {שולחן ערוך אורח חיים סימן ר"מ סעיפים ד, ה}, ולאישה אין איסור להסתכל ולגעת בכל מקום, משום שרק באיש נאמר האיסור מגרה יצר הרע בנפשו ולא באישה. אבל על כל פנים צריך להיות המקום חשוק, וגם צריך להיזהר שלא לגרום להוצאת שכבת זרע לבטלה.

מותר לאישה ללכת לים וצריכה לנהוג בצניעות אם זה בים, ואם זה בתוך החוף, ולכסות את ראשה, וללבוש חלוק שמכסה את כל גופה, וממילא אין גם לחשוש להרהור עבירה של המציל, היות והוא טרוד בעבודתו, אפילו שבדרך כלל הוא אדם שהוא פרוץ בעריות. **מותר לאיש לשחות עם אשתו בבריכה פרטית רק עם בגד ים**, ואסור להם להתקלח ביחד ללא בגדים בזמן שמקום הערוה לא מכוסה, משום "והצנע לכת עם ה'" אלוקיך" [מיכה פרק ו' פסוק ח], [טור אבן העזר הלכות אישות סימן כה]. ומכל מקום אישה שהייתה בבריכה, ובלילה היא צריכה לטבול, עדיין היא צריכה להכין את עצמה למקווה, ולא דרוש לזה הרבה זמן, שיכולה לעשות את ההכנה בעשרים דקות, על ידי שתחפוץ היטב את ראשה במים חמים דווקא, ואת כל גופה יכולה אפילו זמן מועט במים קרים או חמים [שולחן ערוך יורה דעה סימן קצט סעיפים א, ב]. "וקדוש יאמר לו", למי שמשתדל להתחזק בעניין הצניעות, וכל שכן בזמן קיום המצווה בליל הטבילה, שעליו נאמר "כי כבר רצה האלהים את מעשיך" {קהלת פרק ט פסוק ז}. שנזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך. "וצור ישראל יצילנו משגיאות", ובעזרת ה' נתבשר בביאת משיח בן דוד, בבנין ירושלים אמן.

בעניין החשיבות של המשכין "שלום בית" בין איש לאשתו.

גדול הוא ערכו של השלום, שלא מצא הקדוש ברוך כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר "ה עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום" [מסכת עוקצין פרק ג משנה יב], אומר דוד המלך "בקש שלום ורודפיהו", [תהילים פרק לד פסוק טו], צריך לעמול ולטרוח לחפש ולבקש את השלום. אשריו של אדם שזוכה לטרוח ולהשכין, שלום בית" בין איש לאשתו, שזוכה לתיקון היסוד, ומלאכי השלום יצאו לקראתו, וגם יהיה שלום מנוחתו בגן עדן. שלמדנו במשנה [אבות פרק א משנה יב], הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרון אוהב שלום ורודף שלום וכולי. שבזכות השלום שעשה אהרון, נולדו הרבה ילדים בעולם, שעליו נאמר "ויבכו אותו כל בית ישראל". וגם למדנו במשנה הראשונה מסכת פאה [פרק א משנה א], "אלו דברים שאדם אוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא" וכולי, ובסדר הקרבנות שאנחנו אומרים בבקר, מוסיפים "והבאת שלום בין אדם לחברו בין איש לאשתו", ולמדנו מהתנא רבי מאיר שהשפיל את עצמו על מנת להשכין שלום בין איש לאשתו, ברוך ה' שזכינו שאלו הם רבותינו. צריך לזכור שהשורש וקיום השראת השכינה בעולם, זה בזכות הבאת שלום בעולם בין איש לאשתו, [מסכת סוטה דף יז עמוד א], ולמדנו בגמרא יבמות [דף קט עמוד א], שלעולם ידבק האדם בשלום, ומבואר שעל מנת לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה תורה שמי שנכתב ימחה על המים, וכך למדנו גם במדרש רבה [ויקרא פרשת צו פרשה ט סימן ט], כמה גדול השלום שכל הברכות כלולות בו כי שלא זכו ויש מחלוקת מסתלקת שכינה וגם אש אוכלתם, וכשהם זכו שכינה ביניהם. שתזכו לברכת "שמח תשמח רעים אהובים כשמחך יצירך בגן עדן מקדם". שנתבשר במהרה על ידי בן דוד במהרה בימינו אמן.

בעניין להראות חיבה זה לזה בפרהסיה, ושמירת העינים, וגם "קול באישה ערוה".

אסור לעשות מעשה חיבה וקרבה בין בני הזוג, אפילו שהם נשואים, אם זה נעשה בפרהסיה בפני אחרים, בין אם זה הגבר שעושה, או האישה, כי יש בזה חוסר צניעות, שזה גורם להכשיל אנשים אחרים בהרהורי עבירה, כמו שלמדנו מהמעשה בגמרא במסכת בבא בתרא [דף נח עמוד א], שרק בעולם הבא שבטל כוחו של היצר, מותר לעשות מעשים של חיבה, ואילו בעולם הזה יש איסור, [הרמ"א אבן העזר הלכות אישות סימן כא סעיף ה]. חשוב להזכיר שהנישואין נותנים את האפשרות לאיש להנות מהמראה של אשתו בדרך של היתר וקדושה, וכמובן שהחיוב על האיש לשמור את עיניו מלהסתכל על נשים אחרות, שאם הוא לא מסתכל רק בחטף, אלא ממש מתבונן בהנאה, האיסור הזה הוא לא רק לאחר הנישואין, זה במשך כל ימי חייו. במיוחד צריך לדעת אם אישה רואה שבעלה נותן עיניו בתאוה בנשים אחרות, זה גורם לה צער גדול מאוד, אדם כזה הוא תמיד חסר שמחה וגם חסר סיפוק, שחי כל הזמן בעצבות תמידית, שגם צריך לזכור את מה שאומר כל יום בקריאת שמע "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זונים אחריכם" [במדבר פרק טו פסוק לט]. עלינו לזכור שאישה מביטה בהערצה על בעלה, בזמן שהיא רואה שהוא מקפיד על שמירת העינים, שבזכות זה הבית שלהם יהיה תמיד בשמחה ואושר. וכן אסור לגבר לשמוע קול זמר של אישה, בין בהופעה חיה בין בהקלטה וכולי. [מסכת ברכות דף כד עמוד א], {הרמב"ם הלכות ביאה פרק כא הלכה ב}, {שולחן ערוך אבן העזר הלכות אישות סימן כא סעיף א}. **העולה מן המאמר להלכה, שלא נכון לחלק על פי הגמרא {מגילה דף ט"ו עמוד א} בין יודעה ומכירה או בין שלא יודעה ומכירה, שהרי הגמרא מתכוונת שהנשים האלה רחב, ויעל, אביגיל, ומיכל, היו מיוחדות רק בעניינים האלה, עד כדי כך שקרה מכשולות רק מהשם שלהם, או מהקול שלהם בלבד. משאין כן הגמרא שאומרת שאסור משום "קול באישה ערוה", הוא גדר כללי, שלא לשמוע קול של אישה, משום שיכול להביא לידי הרהור של עבירה, כי באמת לעניין איסור של קול באישה, שמיעת הקול זה בעצם האיסור. ואין לדמות גם למה שאמרה הגמרא במסכת עבודה זרה [דף כ עמוד ב], שלא יסתכל אדם בבגדי אישה השטוחים על הכותל, כמו שכתוב [דברים פרק כג פסוק י], "ונשמרת מכל דבר רע". ואמר רב פפא שזהו דוקא בידעה ומכירה, שהרי בגדים שהם שטוחים על הכותל הם לא מגרים את יצר הרע, ולזה התכוון רב פפא שהאיסור הוא רק בידעה ומכירה, שהוא נזכר איך שהיא נראית, אבל לגבי "קול" שהוא מושך את השומע בגלל שהוא יוצא מגופה בנעימה וגם בסלסול, אין לך גירוי ליצר הרע יותר גדול מזה. ועל מה שלמדנו בגמרא סנהדרין [דף מה עמוד א], "שאין יצר הרע שולט אלא במי שעניו ראות", שם מדובר "בפרחי כהונה" שסוקלים אישה ערומה, ואומרת הגמרא שהם לא מתגרים בהרהורי זנות, כאשר רואים אישה שהיא מתנוולת ומתה ביסורים, ממשיכה הגמרא שם להקשות שעל כל פנים יתגרו על ידי אישה**

זו להרהר בנשים אחרות, ועל זה ענתה הגמרא אמר רבה גמירי, "אין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות", שהרי הנשים האחרות האלה לא מעוררות לגירוי שהרי לא נמצאות כאן כלל. וכמו כן אין אישה צריכה לספר על דברים אישיים של חברה שלה, גם אם רק משאילה ממנה בגד, שיש בזה גנאי בדבר. ומה שלמדנו במסכת ברכות [דף נז עמוד ב], אומרת הגמרא שלושה משיבין דעתו של אדם, "קול מראה וריח", ופירש רש"י קול של מיני זמר, או קול ערב של אישה, הכוונה לקול ערב של אישה פנויה, שהוא גם לא מתכוון להנות מדבר של איסור. לכן מה שנהוג היום שהקול של האישה הוא בליווי של כלי זמר, שיכול לעורר חשק והרהור של תאוה, אז אפילו אם הוא לא מכיר אותה, וגם לא את השפה, בכל גוונא יהיה אסור {מסכת סוטה דף מח עמוד א}. וצריך לדעת שגם אם גבר שר, וזה "שירי עגבים", או שירים שגורמים למי ששומע תחושה של פריקת עול, או קלות דעת, בוודאי שזה אסור. על כן אין ראוי שאישה תשמיע שירת נשים בנוכחות בעלה. וזו גם טעות וגנאי לבן תורה ירא שמים שמסתמך על היתר לשמוע שירת אישה, אפילו שהוא לא מכיר אותה, וזה גם לא בפניה. שזו גם צריכה להיות גם דוגמה מדין "מצוות חינוך", שצריך לחנך את הקטנים שלא לראות ולא לשמוע אישה שרה, כמו שלמדנו במסכת סוכה [דף מב עמוד א], על "מצוות חינוך" שהיא משתנה ממצווה למצווה, וגם בין ילד לילד. ברוך ה' שזכינו שנשינו בנותינו ואחיותינו הם צדקניות. "כל כבודה בת מלך פנימה", אשריהן בנות ישראל שבזכותם נגאלו עם ישראל. "וצור ישראל יחזקנו ביראת שמים, וגם יצילנו משגיאות", ונזכה תמיד לכוון לאמת "למען שמו באהבה", בבנין ירושלים אמן.

בענין מצוות "עונה" במהלך היום, ומה הדין אם אמרה לבעלה בשחוק שהיא נדה.
מנהג העולם שזה הדרך הנכונה והבריאה היא לקיים יחסי אישות בלילה ולא ביום שזה דבר מגונה, כמו שכתוב בפסוק, "בערב היא באה ובבוקר היא שבה" {אסתר ב, יד}. ומה שנהגו בית מונבז המלך שהם שימשו מיטותיהם ביום, הטעם היה משום אונס שינה, ועל זה שבחו אותם חכמים על כך. לכן אם יצרו מתגבר עליו ואין לו אפשרות להסתיר את האור, צריך להאפיל בכסותו וטעם הדבר כדי שלא תתגנה אשתו עליו, וגם יקפיד שלא להסתכל {מסכת נידה דף יז עמוד א}, {שו"ע או"ח סימן ר"מ סעיף יא}. ואין חילוק אם מקיים יחסי אישות ביום גם בשביל הריון, והראיה מיהודה שבא על תמר ביום, כי זה היה הזמן שצריכים לרדת נשמותיהם של "ער ואונן", וגם מהמעשה עם חלקיהו ששימש מיטתו ביום, ומזה נולד ירמיהו הנביא, והתגלגלה בירמיהו נפשו של שלמה המלך ע"ה. עוד במדרש רבה פרשת תולדות כתוב על הפסוק, "וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו", והסביר הבן איש חי שבודאי יצחק אבינו לא עשה שום איסור ששימש מיטתו ביום, היות ועשה את זה בדרך המותרת, שהיה מאפיל בטליתו. ודוד המלך שהפך משכבו של לילה למשכבו של יום, זה משום שעדיין לא הגיע הזמן של הזיווג שלו עם בת שבע, לכן התעלמה ממנו הלכה, ולא בגלל ששימש ביום. ולגבי אישה שאמרה לבעלה דרך שחוק

שהיא טמאה, כל זמן שזה ניכר לבעלה שהיה זה באמת דרך שחוק, היא נאמנת. **העולה מן המאמר להלכה**, שישראל קדושים ואין משמשין מטותיהן ביום. ובמקרה שיצרו מתגבר עליו, אפשר לסמוך על דעת רב חסדא, רב הונא, אב"י, ורבא, כמו שלמדנו בגמרא לעיל, שפסקו כדעת ריש לקיש, שכל הטעם הוא רק משום צניעות. ועוד מהגמרא {כתובות דף סה ע"ב} משמע בשם רבא, שאם זה בבית אפל זה מותר לכתחילה. בדורות שלנו כיום שאין אנו יודעים לרדת לסוף דעתו של רבנו האר"י, כדי לעשות חשבונות שמים ולחלק בין נשמות מגולגלות לנשמות שאינם מגולגלות, לדעת איזה נשמה יורדת בזמן העיבור ביום, כדי להגיע לתיקון שלה דווקא בזמן הזה לאותו אדם. ולכן מותר לו בתנאי שיקדש את עצמו כמו תלמיד חכם, שיודע איך לנהוג בצניעות באופן הזה, ויודע שמותר רק לצורך גדול, ומימלא לא יבא להימשך בכך. ולגבי אישה שאמרה לבעלה שהיא טמאה, אם זה דרך כעס או קטטה ביניהם היא נאמנת, או שהקדימה את ליל הטבילה ממה שאמרה בתחילה לבעלה, וטענה שרצתה להפתיע אותו, או שנתנה אמתלא לדבריה היא נאמנת [הרמב"ם הלכות ביאה פרק ד הלכה י]. ואם עשתה מעשה כגון שהניחה היכר ביניהם, או הפרידה את המיטות כדרך שעושים בימי טומאתה, אפילו אמתלה לא עוזר. "וצור ישראל יצילנו משגיאות, ויקדש את עמו ישראל למען שמו הגדול באהבה" אמן.

בעניין היתר לקיים יחסי אישות בליל צום.

צריך לזכור באופן כללי, חוץ "מתשעה באב", "וביום הכיפורים" שרק אז נאסר תשמיש המיטה, לכן מעיקר הדין מותר לקיים יחסי אישות בליל צום של עשרה בטבת, או י"ז בתמוז, צום גדליה, או תענית אסתר, וכל שכן שמותר בזמן כשליל הטבילה חל בליל הצום, או שיש חיוב עונה, כגון שיוצא לדרך וכדומה [שולחן ערוך אורח חיים סימן תק"נ סעיף ב]. גם ביום הצום עצמו מותר בשעת צורך בחדר אפל וחשוך. אבל כשאין חיוב או צורך לקיים יחסי אישות טוב שאדם יחמיר על עצמו. השנה "תשעה באב" נדחה ליום ראשון, לכן בליל שבת ובשבת, מותר לקיים יחסי אישות, ואילו במוצאי שבת ליל הצום, וגם ביום ראשון עד צאת הכוכבים אסור לקיים יחסי אישות. ומכל מקום כשחל עשרה בטבת בערב שבת, אין להחמיר רחיצה בחמין, מפני כבוד השבת. "וצור ישראל יצילנו משגיאות", ונתבשר במהרה בבן דוד ובבניין ירושלים אמן.

בעניין של הרחקות מגרושתו, והמצווה של מחזיר גרושתו.

כתוב בתורה {דברים פרק כד פסוק ד}, "לא יוכל בעלה הראשון אשר שלחה לשוב לקחתה", משנה מסכת יבמות {דף מד עמוד א}, אבל כל זמן שלא נישאה לאדם אחר מותר לבעלה הראשון לשאתה מחדש, ויש גם מצוה במחזיר גרושתו כמו שכתוב [ישעיהו פרק נח פסוק ז] "ומבשרך לא תתעלם", שהפסוק הזה מתייחס גם למי שהייתה אשתו

בעבר, וזה גם מסתבר לומר ככה משום שהמצווה היא בהתפייסות, ואין לך הבאת שלום יותר גדולה מזו {מסכת פאה פרק א משנה א}. וכך מסופר על רבי יוסי הגלילי שחס על כבוד גרושתו, תלמוד ירושלמי {כתובות פרק יא הלכה ג}, ובמדרש בראשית רבה {יז, ג}. מכל מקום ראוי ונכון שלא יגורו הגרוש והגרושה בסמיכות מקום של ממש, בפרט אם הגרושה נשואה כבר לאיש אחר [מסכת כתובות דף כז עמוד ב], וגם על פי המעשה בגמרא [פסחים דף קי עמוד ב]. **העולה מן המאמר להלכה**, כמו שפסק הרמב"ם [הלכות ביאה פרק כא הלכה כז], המגרש את אשתו לא תדור עמו בחצר, וגרושתו של כהן לא יגור עמה באותו מבוי, וכך פסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן קיט סעיף ז]. מכל מקום מצוה לאדם לערוך לגרושתו קניות, ולשלוח לה את זה במשלוח, באופן שלא יפגוש בה, שיש להקפיד יותר כדי להימנע מקרבה, וכל שכן שאסור לו להתייחד איתה אפילו אם הדלת רק סגורה ואינה נעולה, ואסור לו גם לנהל איתה משא ומתן בעסק משותף, ויהיה מותר לו רק לדבר עמה דרך הטלפון אם זה רק לצורך הילדים או המזונות בלבד {בית יוסף אבן העזר סימן קיט}. ורק באופן שמטרת הקירוב והדיבור בין הגרוש והגרושה היא בשביל להתחתן מהר בשנית שזו מצוה גדולה [שולחן ערוך אבן העזר סימן י סעיף א], יהיה מותר לדבר ולהיפגש. וכמובן שרק באופן שהגרוש אינו כהן שהרי אסור לו להתחתן שנית. "והוא רחום יכפר עוון וגם יצילנו משגיאות" אמן.

בעניין שינוי מין מאיש לאישה, או הפוך, והדין באישה עקרה, או ניתוח פלסטי. בזמננו שהתרבו בעיות מסובכות של "התפתחויות הורמונליות", שלצערנו גורמים להרבה מעם ישראל לעבור על איסור חמור של "סירוס", ולעשות שינוי מין מאיש לאישה, ה"ירחם, חשוב לדעת שאותו אדם לא נחשב אישה, והוא עובר גם על איסור "לא ילבש גבר שמלת אשה" {דברים פרק כב פסוק ה}, [ויקרא פרקים יח, כ, כב]. לכן לא שייך ולא תופס בכלל שאותו אדם יתחתן עם גבר, ומימלא מי שמקיים איתו יחסי מין עובר על איסור של משכב זכר ה"ירחם. וגם אם נאמר שהוא אנדרוגינוס, כבר כתב הרמב"ם הלכות ביאה [פרק א הלכה טו], שאמנם מותר לו לישא אשה, אבל חייב הבא עליו דרך זכרותו. צריך להזכיר שיש גם בעיה לאותו אדם שעשה שינוי מין, להתחתן עם אישה יהודיה, כדין "פצוע דכא" {שנפצעו הביצים שלו}. וכרות שפכה" {נכרת הגיד שלו}. שהדין הוא שאסור לו לבוא בקהל ה" {דברים פרק ג פסוק כב}, [מסכת יבמות דף ע"ה עמוד ב]. ויכול אותו אדם להתחתן רק עם גיורת, או שפחה משוחררת {שולחן ערוך אבן העזר סימן ה, סעיפים א, ב, י}. והאיסור של עיקור נקבות הוא לא מן התורה, כי איסור "פצוע דכא וכרות שפכה" נאמר רק בגברים ולא בנשים, ולכן למרות שאישה היא עקרה, עדין בעלה יכול לחיות עימה כדרך כל הארץ [ספר החינוך מצוות לא תעשה תקנ"ט]. על פי התורה לא שייך בכלל מושג של נישואין בין שתי נשים, שזה נחשב לסמל הטומאה, כמו שכתוב [ויקרא פרק יח פסוק ג], "כמעשה ארץ מצרים" וכולי. על כן צריך לדעת שעל פי התורה קידושין

ונישואין נעשים אך ורק בין איש לאישה, כמו שכתוב "כי יקח איש אישה" וכולי, [דברים פרק כד פסוק א], לכן יחסים כאלה בין שתי נשים אסור לפי התורה, וכך פסק הרמב"ם [הלכות ביאה פרק כא הלכה ח], לגבי נשים המסוללות זו בזו, שאמנם אותה אישה לא נאסרת לכהונה, וגם לא נאסרת על בעלה, אבל מכל מקום אדם צריך להקפיד על אשתו לא להיות בחברה של נשים כאלה, וכך נפסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן כ סעיף ב]. עלינו לדעת שיש כאלה נוטים לחשוב בטעות, שזה טבעי שיש אנשים או נשים מסוימים שיש להם נטיות ודחפים, שהרי כך הם נולדו עם הבעיה הזאת, ולצערנו הם מגדירים את זה לדבר מוסרי שאין בו חטא, חס ושלום לחשוב כך, כי זה בוודאי עבירה על מצוות ה' שציונו בתורה, ועל אותו "איש" או "אישה" לפנות לעזרה, ולדעת שיש כאן באמת בעיה, רק שצריך לברר מהיכן המקור של הבעיה, ולטפל בה בדרך של רגישות ותבונה, וכמובן שאין להתיימשך כי בזמן שה' נותן לאדם ניסיון, נותן לו גם כח וכלים להתגבר על זה, והראיה שהתורה [דברים פרק כא פסוק יג], התירה ללוחם בשעת מלחמה לבוא על גויה עוד לפני שהתגיירה, כי ידעה שלא יוכל להתמודד עם יצרו. שכן למדה הגמרא במסכת קידושין [דף כא עמוד ב], לא דיברה תורה אלא כנגד יצר הרע. שאדם יכול להתמודד עם יצר הרע, ביחס לכוחות שקיבל מהשמים, שכן אומרת הגמרא במסכת סוטה [דף יג עמוד ב], "לפום גמלא שיחנא", שלפי כח הגמל כך מטענים עליו את המשא. **העולה מן המאמר להלכה**, שיש להחמיר על אותו אדם שעשה את הניתוח לשינוי מין לאישה, לענייני צניעות צריך להחשיב אותו כאישה, וממילא הוא גם עושה איסור, שעל ידי זה הוא מכשיל אנשים אחרים בהרהורים רעים. [מסכת בבא בתרא דף נח עמוד א], [שולחן ערוך אבן העזר סימן כא, סעיפים א, ה]. [שולחן ערוך אורח חיים סימן ב]. אבל במקרה שאותו אדם סריס נשא כבר אישה בהיתר, ונעשה לאחר מכן "כרות שפכה", אינו צריך לגרש את אשתו, כי בזמן שאדם נעשה "סריס" בלי פגיעה פיזית באיבר ההולדה, או שנעשה סריס בכפיה דרך תרופות ושיקויים כימיים, שאז ממילא הוא לא בכלל האיסור של "פצוע דכא" [תוספות מסכת סוטה דף כו עמוד א] ומותר לו לבוא בקהל ה', [הרמב"ם הלכות ביאה פרק טז הלכה ג]. יוצא דופן, אם הוא ממזר אז אפילו שנשא אישה כופין אותו להוציא. וגם בכהן שנשא אחת מהפסולות [שולחן ערוך אבן העזר סימן ו סעיף ו]. לגבי אישה עקרה שעברה כריתת רחם, כמובן שהיא מותרת לבוא בקהל, ויכול בעלה לחיות איתה שזה לא פוגע בקיום יחסי אישות, ואין גם חשש של השחתת זרע היות והביאה היא כדרך כל הארץ. **לגבי ניתוח פלסטי**, קודם כל אדם צריך לדעת ללמוד לאהוב את עצמו איך שהקדוש ברוך הוא ברא אותו, כי אין צייר כאלוקינו, אבל אם אותו אדם עני בדעת, יש להתיר לו לעשות ניתוח פלסטי לשם נוי, רק אם יש לאיש או לאישה בושע וחוסר נעימות מאנשים בסביבה, ורק רוצים להרגיש טוב עם עצמם, וזה צער גדול בשבילם, לכן גדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה, ויכולים לעשות את הניתוח בשעה טובה ומוצלחת. **עלינו לדעת שהקב"ה מבין ומלווה כל אדם בזמן שהוא חווה משבר או כל התמודדות אחרת**, ועליו לזכור שהקושי של החושך והנפילה הוא תנאי להצלחה, כמו

שכתוב [מיכה פרק ז פסוק ח], "אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי כי אשב בחושך ה" אור לי", לכן רק המסר הוא שצריך להיצרב על הבשר ולהיות חרוט בנשמה, והקב"ה יושב ומצפה מאותו איש או אישה, שעליהם לדעת שבכוחם הם כן מסוגלים לעבור את הניסיון הזה, והם גם יכולים להקים בית כמנהג העולם, רק שעליהם להתפלל לסייעתא דשמיא, שאישה יכולה להתפלל להינצל בזכות התורה, והאיש צריך להתפלל לזכות ביותר עמל של תורה. כמו שנאמר באבות [פרק ג משנה ו] "כל המקבל עליו עול תורה, מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ". כי התורה שלנו כמו שכתוב במשלי [פרק ה פסוק יט] "אילת אהבים ויעלת חן", מגנה ומצילה, [טור אבן העזר הרמב"ם ותוספות סימן כג]. בספר החכמה אומר קהלת [פרק ב פסוק יג], "וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך", והשאלה הנשאלת מאי רבותא איכא, וכי האור יש לו רק יתרון על החושך?, הלא הם שני הפכים גמורים, זה "אור" וזה "חושך", שהרי זה כמו שנאמר, שיש יתרון לצדקות על הרשעות איך זה מסתדר באמת? אלא שצריך לומר שהמעלה של "האור" ניכרת דווקא מתוך החושך, מכאן נלמד שגם החושך שזה הקליפה יש בו תועלת, שהוא כביכול משמש במה שעליה ניצב הטוב, כמו שלמדנו שלעתיד לבא הקליפה לא תשמש רק אמצעי לפרי, אלא תהיה גם מטרה. כתוב בתהילים [פרק מב פסוק ח] "כל משברך וגליך עלי עברו", כל התנסויות והאתגרים שעוברים על האדם, זה בשביל לחזק אותו ולהכין אותו לכיוון הרוחני שנכון בשבילו, לכן התיקון המומלץ לאותו איש או אישה כדי שהתאפקו וימנעו את עצמם לא להימשך, שזה על ידי שירחיקו את עצמם מהדברים האסורים האלה, ואז יקבלו את התעצומות הנדרשות כדי להתייצב בביטחון, וימשכו את עצמם לדרך של התורה והמצוות, ויחיו בצניעות, וגם יעשו השתדלות לאמץ ולגדל ילד יתום, כדי להעניק לו אהבה וחינוך, בדרכי התורה והמצוות, ובכך ירחם ה" על נשמתם ויתכפרו להם כל עוונותיהם וגם יתהפכו לזכויות. וה" יתברך "יצילנו משגיאות ומתורתו נראה נפלאות", ונתבשר עם משיח בן דוד בבנין ירושלים.

בעניין של החשיבות של בניית מקווה טהרה, וגם טבילה של האיש בבריכה.

צריך להשתדל שיהיה "מקווה טהרה" בכל מקום, שהרי חיוב טבילה לאישה זה מן התורה, שלמדנו על איסור נידה שהוא בכלל גילוי עריות והוא בכרת. לגבי חיוב של האיש, צריך להזכיר שרק בזמן הגמרא, היה נידון האם יש חובה בכלל לבעל קרי לטבול, אבל כיום נפסק שאין חיוב לאיש, אבל זה מנהג טוב שמומלץ. יש חשיבות גדולה לבנין מקווה, עד כדי כך שיהיה מותר למכור בית כנסת, או ספר תורה, או ספרי קודש כדי לבנות אותו, [מסכת בבא בתרא דף ג עמוד ב], ואפשר גם להשתמש בכספי בית כנסת שנמכר, לצורך שיפוץ או בנין של מקווה טהרה, שהרי למדנו בגמרא מגילה [דף כז עמוד א], שמותר למכור ספר תורה בשביל לשאת אישה, אז כל שכן כאן במקווה טהרה שנכלל בזה פריה ורביה, ושבת, וגם לעשות שלום בין איש לאשתו, שהוא נדחה מפני כל אחד מהם, וכאן

בניית המקווה היא גם בשביל כל הנשים בעיר. **העולה מן המאמר להלכה**, שכמובן שצריך קודם להשתדל להשיג מעות לבניית המקווה בדרכים אחרות, כך נפסק בשולחן ערוך [אורח חיים סימן קנ"ג סעיף יג]. **לגבי טבילה של איש** שהוא בעל קרי, כמובן שעדיף לטבול במקווה כשר שאינו מים שאובין, אבל במקום צורך יהיה אפשר לטבול בבריכה, כי מים שאובין כשרים לטבילת עזרא, [מסכת מקוואות פרק ח משנה א]. [מסכת ברכות דף כב עמוד ב]. והרמב"ם כתב [הלכות תפילה פרק ד הלכה ד], ולא מפני טומאה וטהרה נגעו בה, אלא כדי שלא יהיו תלמידי חכמים מצוין אצל נשותיהם כתרנגולים, וכן כתב הבית יוסף [אורח חיים סימן פח], ארבעים סאה שתיקן עזרא לבעל קרי, אפילו כולם מים שאובין כשרין. מכל מקום כבר למדנו בדעת הרמב"ם, שהטבילה במקווה, היא למעשה טבילה "במיי הדעת", שהעיקר הוא הכוונה, לכן אפשר לכוון גם בטבילה במים שאובין, וגם בהטלת תשעה קבין, שזה מספיק בשביל "טהרת הנפש", לכבוד ערב שבת ויום טוב. בכל אופן אם יכול לעשות שישפכו המים לבריכה דרך המשכה זה עדיף יותר, וגם אם יש זחילה בבריכה, אם היא לא ניכרת יכול לטבול. ולמדנו שלגבי שבת צריך להיזהר בטבילה בבריכה, שיהיה לה שפה מסביב, כמו שיש ברוב הבריכות, ושתהיה הבריכה ברשות היחיד כדי שלא יוציא את המים חוץ לארבע אמות, ויזהר לא להשקות את האדמה והדשא, וגם להיזהר מסחטת המגבת והבגדים. בעזרת השם בזכות המצווה החשובה הזאת, יתקיים עלינו הפסוק [שמות פרק כג פסוק כה], "והסירותי מחלה מקרבך", וגם הפסוק [יחזקאל פרק לו פסוק כה], "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" וכולי. בביאת בן דוד ובבניין ירושלים אמן.

בעניין של "טבילה בזמנה מצווה", האם אפשר לאחר את הטבילה, או לטבול בים? מסכת יומא {דף ח עמוד א}, על הפסוק "וחטאו ביום השביעי" {במדבר פרק יט פסוק יט}, פירוש רש"י, שיש מצווה להיטהר דווקא ביום השביעי. לכן מצווה שהאישה תטבול מיד לאחר שיכלו ימי ספירתה, וזה כדי להיפטר מן הטומאה בזמן הכי מוקדם, שזה כביכול הרעיון של המצווה של טבילה בזמנה. וכך גם מדויק מהירושלמי {נדה ב, ד}. וגם מסכת נדה {דף ל עמוד א} דנה הגמרא שם באריכות על הברייתא שבה נחלקו בית שמאי ובית הלל, שאישה צריכה לטבול בין שלושים וחמש, לבין תשעים וחמש טבילות, כי לשיטתם "טבילה בזמנה מצווה", ואילו לדעת רבי יוסי ברבי יהודה דיה לטבילה באחרונה, ולא אומרים "טבילה בזמנה מצווה". הבית יוסף {יורה דעה סימן קצ"ז סעיף א}, הביא את דעת רבנו חננאל שפסק "טבילה בזמנה מצווה". עלינו לזכור שטבילה במקווה היא מהתורה כמו שכתוב [ויקרא פרק טו פסוק יג], "וכי יטהר הזב מזובו וספר לו שבעת ימים לטהרתו וכבס בגדיו ורחץ בשרו במים חיים וטהר", וכאן הכוונה במילה "ורחץ", יכול היה מרחץ אבר אבר, תלמוד לומר [ויקרא פרק כב פסוק ז], "ובא השמש וטהר", מה ביאת שמשו כולו כאחד, אף ביאת מים כולן כאחת. ולכן אין שום היתר הלכתי לטבול

באמבטיה או בבריכה, שהטבילה בהם לא מטהרת אישה נדה מטומאתה, משום שדינם כמו מים שאובים [שולחן ערוך יורה דעה סימן ר"א סעיף א]. אבל לעניין טבילה בים, מעיקר הדין מותר לטבול בים [יורה דעה סימן קצ"ח סעיפים א, ל, לד, לו, לז, מ, מה, מו].

העולה מן המאמר להלכה, שבזמננו טבילה בזמנה אינה מצווה, בגלל שאנחנו נוהגים על פי חומרת רבי זירא, וממילא הטבילה נדחית מהזמן המקורי, ולכן אין בימינו טבילה בזמנה, וזו גם דעת ר"ת. לכן אם קרה שבזמן ליל הטבילה, היו צריכים להתארח בליל שבת, או שהיה חולה, או שיש לבעל נסיעה חשובה, והם כבר קיימו את המצווה ויש להם בן ובת, בכל מקרה אין להקל לטבול ביום השביעי קודם הלילה, [שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ח סעיף ד]. ורק בערב שבת בין השמשות, שנוהגין כך משום טבילה בחמין, שהרי לא גזרו בבין השמשות משום שבות, ועל כן יש ללמד זכות על אותן הטובלות בערב שבת בין השמשות, שבאות לבתים משתחשך, שלא רוצה שירגישו בה בני ביתה. עוד דבר צריך לזכור, שהגזירה הוא דווקא ברחיצת גופו במים חמים, אפילו שהוחמו מערב שבת, כי הטעם שמא יבואו להחם מים, אבל בטבילה זה לא שייך הטעם הזה, משום שצריך סמוך לחפיפה טבילה, וצריכה לטבול תכף בליל שבת, לכן לא גזרו. על כן במקום מצוה, ובפרט במקומות שבין השמשות הוא ארוך, יש להקל כיום לאישה לטבול בלילה, אפילו בחמין, משום שאין דרך לרחוץ שם את גופם, ועוד שלא מתכוונים לרחיצה, אלא לטהר את הגוף מהטומאה, ושכן נהגו רבים להקל.

אם האיש והאישה עדיין לא קיימו את המצווה, כבר כתב הרמב"ם [הלכות אישות פרק ט"ו הלכה א], שאם לא קיים את המצווה חייב לבעול בכל עונה, משום שזה מצוות עשה של תורה, וכך נפסק גם בשולחן ערוך [אבן העזר סימן ע"ו סעיף ז]. לכן אם הם כבר קיימו את המצווה, הבעל לא צריך לדחות או לבטל את הטיסה, הואיל וניתן למחול על קיום מצות עונה, וזה בהנחה שלא ניתן לקיים את שניהם, [שולחן ערוך אורח חיים סימן ר"מ סעיף א]. צריך להזכיר שאם האישה יודעת מראש שלא תוכל לטבול ביום הזה, צריכה להתחיל את ספירת שבעה נקיים וגם הפסק טהרה מאוחר יותר. ומשום "לערב אל תנח", כבר כתב החיד"א [ברכי יוסף] שמספיק אפילו לעיתים רחוקות. מכל מקום כל זה כמובן אם קיבל רשות מאשתו, שאם לא, יכולה לעכב עליו, ואפילו שהנסיעה היא למטרת פרנסה, כי זה למעשה חיובי הבעל לאשתו, כמו שכתוב [שמות פרק כא פסוק י], "שארה כסותה ועונתה לא יגרע", וכך נפסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן ע"ו סעיף ו]. לכן אם גם קשה לאישה, וכמובן שהיא מרצה את בעלה והוא מבין ומוחל, אז אפשר לדחות את הטבילה עד שתרגיש האישה טוב יותר, ובזמן שהיא מרגישה טוב, צריכה למהר ולהיטהר, כמו שפסק מרן השו"ע {יורה דעה סימן קצ"ז סעיף ב}, שאם בעלה בעיר מצווה לטבול בזמנה שלא לבטל מפריה ורביה אפילו לילה אחד, כמו שדרשה הגמרא [עירובין דף סג עמוד ב], על יהושע שנענש על שביטל את ישראל מפריה ורביה לילה אחד. [יהושע פרק ח פסוק יג]. על כל פנים צריך להיות טבילתה וגם הליכתה בצניעות [הרמ"א יורה דעה סימן קצ"ח סעיף מח]. **איש ואשתו שקיבלו בית להתארח בשבת**, לא

משנה אם זה חברים או משפחה, יכולים האורחים לישון בחדר של המארחים, שהאיסור הוא רק בזמן שהם שם כמו שלמדנו לעיל בגמרא עירובין, אבל ימנעו לישון במיטות של בני הזוג המארחים, כל שכן אם מכיר אותם היטב, משום שזה לא דרך ארץ ויש גנאי בדבר, כמו שלמדנו במסכת שבת [דף קמ עמוד ב], אמר רב קטינא העומד באמצע המיטה כאילו עומד בכריסה של אישה, נכון להבין שגם אם נגרוס בלשון הגמרא ולא מילתא היא, כאן בנידון שלנו שהוא מכירה וישן על מיטתה, פשוט שזה אסור. כמובן שאין ללמוד ולדמות להיתר, ממה שכתוב [בראשית פרק לה פסוקים כא, כב], אצל ראובן שבלבל יצועי אביו, שמובא בזוהר שישן על מיטתה, והאמת שכל כוונתו היתה לשם שמים. על כן צריך לדעת את החילוק בין לשכב על מיטתה של אשתו בזמן שהיא נידה, שמחליף את המצעים, שהרי האיסור לישון על מיטתה הוא משום שלא יבואו לידי הרגל דבר, אבל כשעושה היכר אין לחוש, ויהיה מותר לו ליהנות ולהביט באשתו [שולחן ערוך יורה דעה סימן קצה], אבל באשת איש שזה חמור, האיסור הוא משום הרהור. אבל מכל מקום כשאין מקום, ואינו יודע איזה מיטה היא מיוחדת לאותה אישה זה מותר. **לגבי טבילה בים שהדין שלו כמו המעיין** שהוא מטהר בזוחלין, כמו שפסק השולחן ערוך [יורה דעה סימן ר"א סעיף ה], לגבי גל שנתלש, מכל מקום לא תטבול בים לכתחילה, מחשש שתתבייש שיראו אותה ותמהר ולא תטבול כראוי, ולא תיזהר שלא יצאו שערות ראשה מחוץ למים, וגם מחשש של חציצה של חול טיט הנמצאים בקרקעית הים. לכן רק במקום צורך יכולה בדיעבד לטבול בים, ותמצא מקום צנוע על מנת שיהיה ניתן לטבול בנחת, וגם תקפיד שכל הגוף ייכנס בים, ועוד על כמה דברים שהזכרנו כבר. **מותר לאישה לטבול במקווה עם ריסים מלאכותיים** כאשר יש צורך לזה, ואין חילוק בין אם דבוקים לזמן מועט או לזמן מרובה. **לגבי התקן רחמי בתוך הרחם**, אם הרופא אמר שהוא פוצע את הרחם וירד דם, הרי האישה טהורה. לאחר ההתקן בתוך הרחם, כשהיא עושה הפסק טהרה, יש להקל שאינה צריכה לבדוק לאחר הפסק טהרה בכל יום, ולא צריכה מוך דחוק, אלא די ביום הראשון וביום השביעי שהוא יום הטבילה. ואם בדקה בעד שלא בשעת וסתה, וראתה דם, והרופא אמר שזה כתוצאה מההתקן, יש להקל. הוא הדין אם שמו הרופאים טבעת של שעווה בתוך הרחם לצורך רפואה, אין הטבעת הזו חוצצת, כיוון שעכשיו אינה מקפדת עליה. חשוב לדעת, שדעת רבנו האר"י, שאין לדחות את מצוות הטבילה, אפילו בימים שהמקובלים החמירו שלא לשמש במיטה. "וה" הטוב יצילנו משגיאות, ומתורתו נראה נפלאות", וימלא משאלות ליבנו לטובה בבנין ירושלים.

בעניין גילוח שיער בית הערוה לאישה או לאיש, ותחבושת גבס, קודם הטבילה. כתוב בתורה בפרשת מצורע [ויקרא פרק טו פסוק טז], "ורחץ במים את כל בשרו" וכולי. דרשה הגמרא עירובין [דף ד עמוד ב], שלא יהיה דבר חוצץ בין בשרו למים. וכאשר

החציצה החופה את רוב בשרו, והוא מקפיד על החציצה, זה חוצץ. וחכמים גזרו על רובו, אף אם אינו מקפיד, ועל מיעוטו המקפיד, אף אם אינו רובו.

משנה מסכת מקוואות {פרק ט משנה ב}, קלקי הלב והזקן ובית הסתרים באישה וכולי, ופירשו הראשונים שסיבת החילוק בין מקומות השונים בשיער, תלוי גם על מידת ההקפדה, לכן במקום שהאישה אינה מקפידה, אז גם אם הזיעה נדבקת ומונעת את ביאת המים הדין שזה אינו חוצץ. ועוד למדנו את מקורות הדין של חציצה, גם לגבי תחבושת שעל המכה, בגמרא מסכת נידה [דף סז עמוד ב], מסכת סוכה [דף ו עמוד א], מסכת בבא קמא [דף פב עמוד א], ובמסכת פסחים [דף קט עמוד א],

וכן נפסק בשולחן ערוך [יורה דעה סימן קצ"ח סעיפים א, ו, י].

העולה מן המאמר להלכה, מנהג הספרדים שאישה מגלחת את שיער בית הערווה לפני הטבילה, לכן מכח המנהג, אם האישה לא מגלחת את שיער בית הערווה, יש חשש של חציצה בטבילה. [החיד"א שיורי ברכה ס"ק ב]. אבל למנהג האשכנזים שלא נהגו כך, אין בזה חשש חציצה במקווה וממלא אין צורך לגלח. ולגבי אישה לא נשואה אין צורך לגלח, משום שאינה צריכה לטבול במקווה, אבל אם בכל זאת תרצה לגלח הרשות בידה. ולעניין גילוח שיער הערווה לאיש, אין מנהג הגברים בכך, משום שכתוב בתורה {דברים פרק כב פסוק ה}, "ולא ילבש גבר שמלת אשה", {מסכת נזיר דף נט עמוד א}, וכך פסק הרמב"ם [הלכות עבודה זרה פרק יב הלכה ט], ובשולחן ערוך [יורה דעה סימן קפ"ב סעיף א]. ומימלא גם אין הדבר מהווה חציצה. מכל מקום אין איסור לגלח את שיער הערווה במקום שיש מנהג לגלח, ויכול לגלח אפילו עם מספרים שהם "כעין תער".

מותר להשתמש במרכז קודם הטבילה, שזה דווקא טוב לשיער שיש לו קשרים, כדי שתוכל לחוף יפה, והיא גם מעוניינת במראה החלק של השיער, שזה רק חזותא, ולכן לאחר שהיא שוטפת היטב, ומעבירה את ידה על גבי שערותיה אין בהם לחלוחית, ואין בו ממשות כמו שיש בגל שיער, לכן זה אינו חוצץ. **לגבי גבס ואביזרים רפואיים** שצריכה האישה לצאת עמהם ולא יכולה להוציאם, אף על פי שאינה מקפידה להוציאם גם שהולכת לאירוע חשוב, זה לא אומר שאינה מקפידה על כך, אמנם היא לא מתביישת, כי אין לה ברירה, אבל בוודאי שהיא מקפידה, לכן האביזרים האלה מהווים חציצה, כמו שלמדנו בשולחן ערוך, כי דרך רוב בני האדם להקפיד עליו. וגם כתב הבית יוסף בשם הרשב"א, וכך נפסק בשולחן ערוך, שכל שרובן מקפידות חוצץ, אפילו במי שאינה מקפידה, והטעם הוא משום שבטלה דעתה. **באופן שאותה אישה נכוונה, וצריכה להיות זמן רב עם התחבושת**, ואסור לה בשום אופן להרטיב את המקום, וזה שעת הדחק, יהיה מותר לה לטבול עם פלסטיק מעל התחבושת, אפילו שמכסה גם חלק מסביב לתחבושת. היות וזה נחשב מיעוט שאינו מקפיד עליו, שאינו חוצץ, ואדרבה היא מקפידה דווקא להשאיר את הרטיה עליה, וזה בטל לגופה. ואפילו אם נאמר שזה מיעוט המקפיד, זה אינו אלא מדרבנן, והולכים אחר המיקל. רק שתקפיד לפני הטבילה, שלא יהיה חציצות מסביב, ותנקה ותשטוף מסביב. וכמובן שעדיף יותר אם היא יכולה להחליף את התחבושת או את

הגבס וכדומה, ותלך לטבול, ולאחר מכן תשים את התחבושת חזרה לאחר הטבילה. מכל מקום בדור היתום הפרוץ שלנו, שהבעל לא יכול למשול ברוחו, ויש חשש שאם לא תטבול הם יכשלו, יש להקל שתעטוף את התחבושת של הגבס בניילון, וכך תוכל לטבול. בכל אופן צריכה האישה להתקשר כדי לתת פרטים. **ובמקרה שרופא שיניים הדביק לאישה שן תותבת**, טוב שאותה אישה תבדוק במקום לאחר שסיים הרופא, שאותה שן לא מתנדנדת, וגם שלא נשאר לה דבק בין השיניים, כדי שיסיר אותם הרופא. מכל מקום אם לא מקפידה אפשר להקל, גם במקרה שהיא טבלה וגילתה שהיה לה שארית של חוט דנטלי בין השיניים, היות וזה מועט מאוד ואינה מקפידה עליו לכן אינו חוצץ. מה גם שזה ראוי לביאת מים בבית הסתרים שזה מדרבנן, וגם שאי אפשר להסירו אלא על ידי רופא, וזה נחשב "מיעוטו שאינו מקפיד". על כל פנים אם יש עוד שאלות צריכה להתקשר כדי לקבל תשובה הלכתית. **ולגבי קעקוע הוא אינו חוצץ בטבילה**, שכל שהוא לנאותו, אפילו שיש בו ממש אינו חוצץ. וכל שכן בקעקוע שאין בו ממשות של דיו, והוא ממש נמצא מתחת לעור הבשר ונעשה חלק מהעור, ואפילו אם עתה מקפידה עליו להסירו. כך נפסק בשולחן ערוך [יורה דעה סימן קצ"ח סעיף יז], שצבע שצובעות הנשים על פניהן וכולי, וגם דם שעל הידיים של שוחט וקצב, הדין שזה לא חוצץ, משום שרוב בני האומנות האלה לא מקפידים. "וצור ישראל יצילנו משגיאות ומתורתו נראה נפלאות", אמר.

בעניין חציצה של הציפורניים, או חוטי תפירה, איבר שעומד להסרה, לגבי טבילה. למדנו בגמרא מסכת נדה [דף סו עמוד ב], מעשה בשפחתו של רבי שטבלה ועלתה, ונמצא לה עצם חוצץ בין השיניים, והצריכה רבי טבילה אחרת. מכאן נלמד שעל עצם שהוא דבר גדול וקשה, ומצטערת להוציאו, לכן מסתבר שהוא חוצץ. בשולחן ערוך [יורה דעה סימן קצ"ח סעיפים יח, כ], פסק מרן דווקא בצק תחת הציפורן חוצץ, אבל הציפורן עצמה אינה חוצצת, ואפילו אם היתה גדולה ועומדת להיחתך וכולי. והטעם משום שהציפורן נחשבת מגוף האדם, והרמ"א חולק. ביאור המחלוקת ביניהם, לדעת רמ"א אומרים "כל העומד לקצוץ כקצוץ דמי", לכן זה חוצץ, ואילו לדעת מרן "לא אומרים כל העומד לקצוץ כקצוץ דמי", לכן זה לא חוצץ. **העולה מן המאמר להלכה**, באופן שגידול הציפורנים עשוי לנוי, וחשוב לאישה כל כך שבכל זאת אינה מסכימה לגזוז אותן, אז ככה אם הבניה של הציפורן שלמה, והלק נראה טוב ומטופח, תנקה רק מתחת הציפורנים יפה, ויכולה לכתחילה לטבול כך, גם בלי לגזור את הציפורנים. וגם מותר לאישה לטבול עם חוטי תפירה שעושים לאחר ניתוח חניכיים, שהיות ואנשים לא רואים את התפירה, והיא גם כן לא רואה, ממילא זה נחשב, מיעוט שאינו מקפיד בבית הסתרים, שלדעת הריטב"א זה מדרבנן, בנוסף לזה שבית הסתרים לא בעי ראוי לביאת מים שזה גם רק מדרבנן, וזה תרי דרבנן שיש להקל [מסכת קידושין דף כה]. לכן היא לא צריכה לחכות בכלל שיכולה לטבול מיד. עוד דבר חשוב לזכור, אפילו לשיטת הרמ"א שהוא סובר

"שכל העומד לקצוץ כקצוץ דמי", ולכן זה חוצץ, זה נאמר דווקא על דבר שדרכו להיקצץ כמו ציפורנים וכדומה, אבל "באיבר" שבגוף האדם, וכן גם "שן", אפילו שצריך להסירו כבר למחרת, "לא אומרים" כל העומד לקצוץ כקצוץ דמי", והדין הוא שהיא יכולה לטבול ואין חשש לחציצה, היות "והאיבר" לא נחשב כדבר שדרכו להיקצץ. "וצור ישראל יצילנו משגיאות", ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בעניין תיקון לאישה שלא הלכה למקווה.

אישה שלא מקפידה על טהרה, ומכשילה את בעלה ולא הולכת למקווה, ורוצה לעשות תשובה על זה, היא צריכה לדעת שהיא עשתה חטא, אז ככה אם היא לא יכולה להתענות יום שלם, ולהרבות בתפילה ובתחנונים, טוב שעושה "תיקון כרת" אצל מי שבקי בזה, דעת יש אומרים ברמ"א {הלכות תענית תקסח, ב}, {שו"ע יו"ד קפ"ה, ד}. וכתב הבן איש חי {תורה לשמה תמט}, מה שנהגו לעשות תיקון בליל שישי וגם בליל ראשון, משום שיש עדיין הארה מנר"ן דשבת, מ"מ כל הלילות שווים לגבי התיקון הזה. ומי שאנוס ולא יכול להתענות פ"ד תעניות יפדה בממון לצדקה וכולי, צריך לדעת שעצם החרטה שזה נקיפת המצפון מועיל מאוד לתיקון של כל חטא. הוא הדין לאישה שלא טבלה מעולם, ועכשיו היא מבוגרת, שצריכה לערוך את אותו תיקון, ויש לה גם הזדמנות אחרונה לטבול "טבילת תיקון" פעם אחת ויחידה, ותזכה בשביל זה לכפרת עוונות העבר. "זה" הטוב יצילנו משגיאות ולא ימנע טוב להולכים בתמים".

לעניין קיצור ימי הראייה, ואיסור קיצור שבעת ימי הנקיים, ועניין "הסגולות".

בזמן שיש מחזור ארוך שהוא לא תקין, שהיא תופעה מאוד מצויה, כדאי קודם לבדוק הרגלי אכילה ושתייה נכונים שיכולים לגרום לקצר את ימי הראייה. מכל מקום, אם האיש ואשתו לא קיימו תשמיש המיטה שלוש יממות לפני תחילת ראית המחזור, יהיה אפשר לקצר את ימי הראייה, ולא צריכה האישה להמתין ארבע או חמש ימים, ותעשה הפסק טהרה מיד לאחר שהפסיקה לראות את הדימום. חשוב לדעת, שאין גם צורך להמתין לבדיקה שתהיה נקיה לחלוטין, כמו צהוב או לבן, ובמקרה שיש מראות חומים כדאי וצריך להראות לרב שמתמחה בכך. ולעניין שבעת ימי נקיים לא ניתן לקצר, ואסור שיהיה מגע בין איש ואשתו לפני הטבילה, ואין שום היתר להקדים את הטבילה, גם אם מדובר בצורך גדול, וכביכול היה מקום לומר שמדין תורה כל שלא ראתה שלושה ימים רצופים אין לה דין של זבה גדולה, ומימלא אינה צריכה שבעה נקיים, שזה כמובן לא נכון.

העולה מן המאמר להלכה, שלעניין קיצור "ימי הראייה" זה מותר, כל שכן שיש צורך בדבר. ואילו לעניין קיצור שבעת ימי נקיים, היות שהנשים שלנו החמירו על עצמם שכל מי שרואה יש לה דין של זבה גדולה ומונה שבעה נקיים, כמו שכתב מרן הבית יוסף {יורה

דעה סימן קפג}, שהוסיפו חומרה על חומרה עד שאמרו שאפילו על טיפת דם כחרדל, תשב עליה שבעה נקיים כמו זבה גדולה, ומיכון שיש שאינן בקיאות בין תחילת הראייה לסתירת הספירה ויבואו לכלל טעות, שהרי צריכות למנות מנין אחד, שלא ישתנה בין ראייה אחת לשלושה ימים, לכן אין להקל ראש בזה ורק בליל שמיני יכולה לטבול ולהיטהר. וטוב לזכור שחוץ מכל הסגולות שיש, צריכה האישה להתייעץ עם רופאת נשים, כי ברוב המקרים דרוש לזה טיפול רפואי. **אפשר לסמוך להקל לזוג בשעת הצורך**, אם בדיקה של הפסק טהרה לא יצא טוב, ואילו בדיקת המוך דחוק יצא טוב, אפשר להקל לסמוך לצרף את המוך דחוק בתור ראשון לבדיקה, [הרמב"ם הלכות ביאה פרק ו הלכה ט], [שולחן ערוך סימן קצו סעיף א]. **לגבי סגולות למיניהן**, כתוב בתורה [שמות פרק יט פסוק ה], "והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ". הפירוש המילולי של המילה "סגולה" הוא קניין של אוצר, כמו שאמר שלמה המלך [קהלת פרק ב פסוק ח], "סגולת מלכים והמדינות עשיתי לי" וכולי. ולמדנו בגמרא בבא קמא [דף פז עמוד ב], בבנו קטן יעשה לו סגולה, הכוונה לאוצר, שישמור לו עד שיגדל. כי באמת "סגולה" הוא מעשה קטן, שממנו מקבלים דבר גדול. הרעיון שבדבר, שהקדוש ברוך הוא הטביע בטבע הבריאה את הכוחות הפועלים האלה, כמו אדם שהוא עשוי מבשר גידים ועצמות, ויש לו כח רוחני שמפעיל אותו, כך הבריאה כולה שנוצרה על ידי התורה, פועלת גם על ידי כוחות רוחניים שמפעילים אותה. כמו שכתוב [שמואל א פרק ב פסוק ט], "כי לא בכח יגבר איש", הכוח הפיזי אין בו כלום, אם אין בו גם כח רוחני שמפעיל אותו, לדוגמא כאשר אדם חולה, זה מפני שנחסר בו הכח החיוני, של אותו איבר, וכאשר יפעילו את אותו הכוח, על ידי עשב או אמירה מסוימת, יחזור האיבר לחיותו ויתרפא. על כן חשוב לדעת, שרק דברים שאנחנו למדים מדברי רבותינו חכמי התלמוד, [מסכת שבת דף סו עמוד ב], שכמובן אין לנו בהם הבנה, כמו לחשים שונים וכדומה, אבל יש בהם יסוד ושורש, עד כדי כך התירו לחלל שבת בשביל להתרפאת דרך הסגולות האלה, שהם מסוגלים להביא לאדם רפואה ומזל וברכה, ומי לנו גדול כמו שלמה המלך בחכמתו, שעשה ספר רפואות, שבוודאי אין בו משום דרכי האמורי. ולכן כל הסגולות שהתירו בגמרא, שהצליחו חכמים להשיג בעיונם, בכח הטבע, אין גם בהם משום דרכי האמורי. ועיין עוד מה שכתב הרשב"א [חלק א סימן תכ"ג]. **וכן כתב האור החיים הקדוש [ויקרא פרק יח], שכל הצומח בין הדברים שהכרחיים לחיות הנפש, בין בדברים הסגוליים בעולם, שורש הכל הוא מהתורה וכולי. שהקדוש ברוך הוא "אסתכל באורייתא וברא עלמא" [זוהר פרשת תרומה דף קס"א עמוד א]. וכמו שיש עשבים, שטבע בהם הבורא את טבעם לחולי מסוים, כך גם יש מצוות סגולתם להאריך ימים, ויש סגולתם עושר, ויש סגולתם בנים. ואת זה זכו לקבל רק עם ישראל כמו שכתוב תהילים [פרק קלה פסוק ד], "כי יעקב בחר לו יה ישראל לסגולתו". יש אדם מצד שורש נשמתו, שמשמים נענים לבקשתו, רק לאחר שמתפלל על חברו, אז הוא נענה תחילה, וזה נלמד מאברהם, שנאמר [בראשית פרק כ פסוק יז], "ויתפלל אברהם" וכולי, ולאחר מכן נאמר [בראשית פרק כא פסוק א], "וה" פקד את שרה" וכולי. [מסכת בבא קמא דף צב**

עמוד א]. ויש סגולה המוזכרת בגמרא שבת [דף נג עמוד א], שהיה מנהג, לתלות לסוס זהורית בין עיניו, שזה חוט אדום, ונהגו כיום להשתמש בזה נגד עין הרע. וגם כתב החיד"א [פתח עיניים ברכות כ], שברמז האותיות הקודמות לאותיות עין, הם אותיות סטן, וזהו "בן פורת", שהוא מועיל נגד השטן שלא יזיקו, שעל ידי שיהיה עליו חן, הוא ינצל מעין הרע. כי העין הרע הוא מהסטרא אחרא. שזה פירוש [משלי פרק ג פסוק ד] "ומצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם". יש נוהגים להינצל מעין הרע לעשות ה" של כסף, כדי לקבל השפעה מא"א שהוא רחמים גמורים וכסף רומז לחדס. על כל פנים אם נבא לפרט את כל שאר הסגולות, יכלה הזמן והמה לא יכלו. לכן אשרי המאמין, שהסגולה הכי טובה היא התפילה, כמו שלמדנו מסכת ברכות [דף לב עמוד ב], גדולה תפילה יותר מן הקורבנות, ויחזור ויתפלל עד שיענה שנאמר בתהילים [פרק כז פסוק יד], "קווה אל ה' חזק ויאמץ ליבך וקווה אל ה'", שהתפילה תמיד מצילה את האדם מכל התחלואים הרעים. לכן אשריו של מי שעושה "סגולה" ומתפלל על בקשה של זיווג, ארבעים יום בכותל, שזה סגולה נפלאה. וכתב מהרח"ו בשם האר"י, להתפלל בקבר יונתן בן עוזיאל זה טוב מאוד, וכוונתו רק משום שיש שם דין של פותח טפח, למען יוכלו הכהנים להשתטח שם. וכמובן שקודם כל אדם צריך לעבוד על מידת הענווה, כדי שיהיה ראוי לחיות עם אשה, כי בלי אישה הוא לא נקרא אדם. וגם למדנו מרבתינו בגמרא יבמות [דף סג עמוד א], "נחית דרגא ונסיב איתתא", שמידת הענווה יש בה כח סגולי עצום, כדי לקבל את כל הבקשות. וגם כל העונה "אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כוחו" קורעין לו את גזר דינו, ועוד, כל המתפלל בערב שבת "ויכולו", שני מלאכי השרת מלוין לו לאדם, מניחים ידיהם על ראשו, ואומרים לו "וסר עוונך וחטאתך תכופר", [מסכת שבת דף קיט עמוד ב]. וגם הסגולה של פסוקי הנחמה שאומרים בהבדלה "ונח מצא חן בעיני ה'" [בראשית פרק ו פסוק ח], שכל התועלת שיש בכל מצוה זה למשוך חן על האדם, שזה כמעין חוט של חסד שהוא משוך על האדם משמים. בעז"ה בזכות זה, "נמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם", וגם תשרה במעונכם ברכת "שלום בית", "יראה זרע יאריך ימים", שתחיו חיים טובים ומאושרים. "וצור ישראל יצילנו משגיאות" אמן.

בעניין של איך לנהוג בשיתוף עם הציבור בזמן של צרות ופורענות?

מין פסק בשו"ע {או"ח סימן רמ סעיף יב}, שרק בשני רעבון אסור לאדם לשמש מטתו, ויהיה מותר רק למי שאין לו בנים, {מסכת תענית דף י עמוד א}, ורמ"א הוסיף בשם הירושלמי שהוא הדין בשאר צרות. **העולה מן המאמר להלכה**, שהעיקר כדעת ברכי יוסף {סימן תקעד סק"א}, שכל האיסור הוא רק ממידת חסידות, וכ"ש לגבי שאר צרות. לכן בוודאי לגבי אדם שלא קיים מצוות "פריה ורביה" בוודאי שאין לו להחמיר גם ממידת חסידות, וכן בליל הטבילה {שו"ע סימן ר"מ סעיף א}, ואסור לו להחמיר אפילו אם יקבל רשות מאשתו, שלא ינצל את התמימות הטהורה שלה, כדי לגרום לה צער, וגם לצערנו בדור הפרוץ שלנו כיום, שיכולים לבוא לידי הרהור עבירה, שיש חשש להוצאת שז"ל, אין להחמיר אפילו בדרך חסידות, שעל זה אמר קהלת {ז, טז} "אל תהי צדיק הרבה", מכל

מקום כמו שאומרת הגמרא שם, בכל צרה של הציבור שלא ינהיג אדם עידונין בעצמו, "וחכם עיניו בראשו". ולכן צריך להתחזק בפרט בדורנו שמסביב תהום כל הארץ, ואנחנו שגרים כאן בגלות, למדה הגמרא [מסכת פסחים דף פז עמוד ב], מהפסוק [שופטים פרק ה פסוק יא] "צדקת פרזונו בישראל", "צדקה עשה הקב"ה עם ישראל שפיזרן לבין האומות", שכונת הפסוק בפנימיות, שעל ידי הפיזור בין האומות, היהודים מחדירים את הקדושה האלוקית בכל מקום בעולם, שזה למעשה תכלית שמימית, וכך כונת הפסוק בתהילים [פרק לז פסוק כג]. "מה" מצעדי גבר כוננו", שבכל מקום שנמצא יהודי, עליו לדעת שהקב"ה הולך אותו לשם, כי עיקר הניסיון בדרך לתכלית, הוא על ידי תיקון הברית. "והשומע לנו ישכון בטח". "וצור ישראל יצילנו משגיאות".

בעניין של מגורים בבית משותף יחד עם גויים, והחיוב במזוזה.

אם נפגשים במקום המגורים הזה עם אנשים גויים אך ורק בשביל מטרת עסקים ופרנסה, וגם צריך לישון שם, או שצריך להתארח בדירה של גוי בגלל שזה יותר זול, אז ככה, לא תהיה בעיה עקרונית לגור באותו בית יחד עם אנשים גויים, רק שצריך להיזהר שלא מכניסים שם לבית עבודה זרה, וגם שלא להיכשל ביין נסך, וגם שאין חשש של שפיכות דמים {שולחן ערוך יורה דעה סימן קנ"ג סעיף ב}, לכן לכתחילה עדיף להימנע מכך, ורק אם אין ברירה יהיה מותר. ואם רוצה לשים בבית שם מזוזה, צריך לדעת שהמקום הזה פטור ממזוזה, שרק בית השותפים שהם יהודים חייב במזוזה [הרמ"א בהגהותיו לשולחן ערוך יורה דעה סימן רפ"ו סעיף א}. והבית יוסף הביא את דעת הרשב"א שחולק על המרדכי, שהדין בבית של יהודי שהוא שותף עם גוי, שיהיה חייב בקביעת מזוזה, לכן מכל מקום מכיוון שאין גם חשש שגוי ינהג במזוזה מנהג ביזיון, צריך לקבוע את המזוזה בכניסה לבית בלי ברכה. ואם יש שם אשה גויה, כמובן שצריך להתרחק ולא להיות בבית כזה כלל ועיקר עם שיקצה כזאת, גם אם זה למטרת עסקים ופרנסה, וכל שכן שאסור לאישה יהודיה להיות במקומות כאלה, "שכל כבודה בת מלך פנימה". "והוא רחום יכפר עוון", יצילנו משגיאות למען שמו באהבה אמן.

בעניין של צניעות אצל גויה.

"כל כבודה בת מלך פנימה", נאמר רק על בנות ישראל, ולא על בנות הגויים, אבל בוודאי רצון הבורא שגם אישה גויה לא תלך כמו שהולכת הבהמה, כדי שלא תגרום לאנשים להרהורים רעים, שהרי בני נח מחויבים לילך בצניעות מכיוון שזה "מושכלות", ומה גם שאותה גויה יכולה לגרום להכשיל יהודי, ולמדנו על החומרה של מי שבועל גויה שחייב מיתה וקנאים פוגעים בו, שזה גם מה שמביא להתבוללות. חשוב לדעת, מה שעיננו רואות בטעות שהערביות לבושות "בצניעות", יותר מבנות ישראל, וגם הגברים הערבים נראים

"כפרושים", זה לא נכון בכלל, כמו שאומרת הגמרא שעשרה קבין של זנות ירדו לעולם, ותשעה מהם נטלו הערבים {קידושין דף מט עמוד ב}. ואף על פי כן לצערנו זה גורם לקטרוג גדול, אפילו שאצלם הכל זה רק כלפי חוץ, והכל זה צביעות, וכמו שלמדנו בשיעורים קודמים שהקליפה של ישמעאל מתעוררת בחנוכה שזה הזמן של תיקון היסוד וכולי. **העולה מן המאמר להלכה**, שרצון ה" שגם אישה גויה תלך ברחוב כמו בת אדם ולא כמו בהמה, שזה גם נכלל באיסור עריות של שבע מצוות בני נח, שחמור יותר לגבי אישה נשואה שהולכת בפריצות. אז לכן אפילו שזונה הותרה להם, על כל פנים הגויות האלה גורמות להחטיא את עם ישראל. כתוב במדרש תנחומא {וישב סימן ו}, שהקב"ה ברא את "חוה" מהצלע כדי שתהיה צנועה וכולי. ועוד כתוב בסוף פרשת בראשית {פרק ו פסוק ב}, "ויראו בני האלהים" וכולי. שעל ידי שגרמו להרהורים של זנות נגרם המבול לעולם {תרגום יונתן}. "וצור ישראל קדשנו למען שמו הגדול". בביאת בן דוד ובבנין ירושלים אמן.

בעניין שמירת הברית, ואיך מונעים הריון, ונטילת גלולות לכח גברא בשבת.
מסכת שבת [דף קד עמוד א], דרש ריש לקיש על הפסוק במשלי [פרק ג פסוק לד], "אם לליצים הוא יליץ ולענוים יתן חן", "הבא ליטמא פותחין לו הבא ליטהר מסייעין אותו". כתוב במשנה מסכת אבות [פרק ב משנה א], "הסתכל בשלושה דברים ואי אתה בא לידי עבירה, דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבין". אשרי אדם שמרגיש צורך ורוצה להתחזק בשמירת הברית ולהשתנות, שהרי לא מביאים על האדם ניסיון שאינו יכול לעמוד בו, כמו שכתוב [תהילים פרק יא פסוק ה] "ה" צדיק יבחן", צריך להזכיר שרק דוד המלך יכול היה לומר [תהילים פרק כו פסוק ב], "בחנני ה" ונסני", אבל לכל אדם אומרת הגמרא [סנהדרין דף קז עמוד א], עצה אחרת איך להתמודד, "אבר קטן יש בו באדם משביעו רעב מרעיבו שבע". וכמו שמזהירה המשנה [מסכת נידה דף יג עמוד א], "כל היד המרבה לבדוק בנשים משובחת ולא באנשים". וכך פסק הרמב"ם [הלכות ביאה פרק כא הלכה יט], ונפסק בשולחן ערוך [אבן העזר סימן כג סעיף א]. אומרת הגמרא {סוכה דף נב עמוד ב}, אמר רבי שמעון בן לקיש יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו שנאמר {תהילים פרק לז פסוק לב}, "צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו", שכך גזרה חכמתו יתברך, כמו שכתוב "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" [בראשית פרק ח פסוק כא]. **העולה מן המאמר להלכה**, שאם אדם מרגיש שהוא לא יכול לשלוט ביצרו, אז עדיף להיכשל בהוצאת זרע לבטלה ה" ירחם, משום שעדיין זה נחשב לצורך, אם עושה זאת בשביל להימנע מעבירה חמורה, מה גם שפגם של הוצאת שכבת זרע, ניתן לתקן ולהעלות אותם למקומם בקדושה. מאשר חלילה להיכשל באיסור אשת איש או נידה, שרק לעתיד לבא הקדוש ברוך הוא יתקן את הפגם הזה. וגם צריך להזכיר, שביאת איסור על אחד מהעריות, יש בזה גם תוספת של איסור הוצאת שכבת

זרע לבטלה, ולמדנו בגמרא סוטה [דף לו עמוד ב], על הפסוק [בראשית פרק מט פסוק כד], "ותשב באיתן קשתו ויפוזו זרועי ידיו" וכולי, שמבואר שם שיוסף מוזכר לשבח על ידי שהוא השחית את זרעו, כדי לא להיכשל בביאת איסור, כמו שלמדנו במסכת קידושין [דף יג עמוד א], וקשין עריות יותר מדור המבול, שגם הזוהר סובר ככה, רק הזוהר מדבר בכלל על החומרה של הפסוק [ויקרא פרק כא פסוק טו], "ולא יחלל זרעו בעמיו". וגם חשוב לדעת, החומרה היא על אדם שיש לו דרך לקיים יחסי אישות בהיתר, ואף על פי כן מוציא זרע לבטלה, בדיוק כמו שעשו דור המבול. וגם למדנו מהרמב"ם [פירוש המשנה הוריות פרק ב משנה ד], שביאה של איסור, חמורה יותר מהוצאת שכבת זרע לבטלה. על כן צריך תמיד להתפלל לסייעתא דשמיא, שאלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, ויש לנו הבטחה שאם אנו עוסקים בתורה אין אנו נמסרים בידי יצר הרע, שנאמר [בראשית פרק ד פסוק ז] "הלא אם תיטיב שאת" וכולי. ואם אין עוסקין בתורה נמסרים בידו שנאמר "לפתח חטאת רובץ" [בראשית פרק ד פסוק ז], [מסכת קידושין דף ל עמוד ב]. מספרת הגמרא [מסכת עבודה זרה דף יז עמוד א], על התשובה שעשה רבי אלעזר בן דורדיא, שזכה שקיבלו אותו בזרועות פתוחות, לכן לעולם אין להתייאש, כמו שכתוב במשלי [פרק כד פסוק טז], "כי שבע יפול צדיק וקם". **לגבי מניעת הריון**, צריך לזכור קודם שתמיד צריך לעשות שאלת חכם, כי חוץ מחשש של שכבת זרע לבטלה, יש לחוש משום מניעת קיום מצוות "פריה ורביה", או ביטול של "ולערב אל תנח ירך". אז לכן במקרה של צורך, קודם כל מומלץ לחשב ולתכנן לקיים יחסי אישות, אך ורק בתקופה של שלוש עשרה ימים קודם קבלת המחזור החודשי, שבדרך כלל זה הזמן שלא ראוי להיקלט הריון, אם בכל זאת רוצים דרכים אחרות כדי למנוע הריון ללא חשש הוצאת זרע לבטלה [מסכת יבמות דף יב עמוד ב], [שולחן ערוך אבן העזר סימן כג סעיף ה]. על כן יכולים להשתמש אם זה באמצעות גלולות למניעת הריון, [כשיש צורך אפשר לקחת את הגלולה גם בשבת], או דרך זריקה, או באמצעות נרתיקי טבעת וכדומה, וכמובן שצריכים קודם לקבל המלצה מרופאת הנשים על כך, שאם אותה אישה נמצאת בסיכון, יכולה להשתמש אפילו באמצעי מניעה פיזיים. וגם מותר לאישה ליטול גלולות לסידור הווסת גם בשבת. **לגבי נטילת גלולות, או ספריי, או משחה לחיזוק כח גברא בשבת**, מאחר שיש לו רק חלישות כח לעשות פעולה מסוימת, שזה החיסרון בכח גברא, אבל באמת הוא נחשב בריא שיכול לאכול אפילו מאכלי חולים, וזה לא דומה למי שחושש באבר אחד, שאסור לו להתרפאות אם אינו סכנה [מסכת עבודה זרה דף כח עמוד ב], וכך למדנו בדברי הרמב"ם [הלכות שבת פרק כא הלכה כ]. על כן צריך לדעת שהדין של גזירת שחיקת סממנים, יותר קל מדין של אמירה לגוי באיסור דרבנן, שהרי דין אמירה לגוי התרנו בשבות דשבות לצורך מצווה, כמו שלמדנו בשולחן ערוך [אורח חיים סימן שז סעיף ה], וכאן אפילו בלקיחת הכדורים זה רק שבות בשביל לקיים מצוות עונה, וכמובן שצריך להוסיף שזה גם גורם לשלום בית, כמו שפירש רש"י, משים שלום בבית, זה אבר התשמיש [מסכת שבת דף קנב עמוד א]. היות וזה גם יותר קל משום שזה רק משום גזירת שחיקת סממנים, אז לכן

כל שכן שנתיר את הכדורים האלה, על אותו רעיון של ההיתר לגמוע ביצה חיה כדי להנעים את הקול, שאין בו משום רפואה משום שאין לו מכה בגרונו, [שולחן ערוך אורח חיים סימן שכח סעיף לז]. **ברוך ה' אנחנו עם ישראל צריכים תמיד לקוות, שישפיעו עלינו כח משמים**, כדי לקבל תוספת של קדושה, שזה גם מוריד השפעה על כל כלל העולמות, ממש כמו בחינת "יוסף הצדיק", ואשריו מי שמכוון בברכה של "מקבץ נדחי עמו ישראל", כשאומר "יחד מארבע כנפות", יכוין באותיות הסמוכות לאותיות הסופיות, שזה השם קדוש חב"ו, שבזכות הסוד של השם הזה, "חיל בלע ויקיאנו" [איוב פרק כ פסוק טו], השם יתברך יקבץ את כל ניצוצות הנשמות שהתפזרו וגם שהוגלו על ידי הקרי, וישיבם בחזרה אל מקומם בקדושה. ועצה טובה לקרוא בכוונה את המזמור בתהילים [פרק טז], "מכתם לדוד שמרני אל כי חסיתי בך" וכו'. ורק אז יהיה אפשר להתגבר על היצר והייאוש, ולהידבק בתורה הנקראת "איילת אהבים ויעלת חן", ועל ידי לימוד של משניות וזוהר, שזה עיקר העיקרים יש בכוחם לטהר את הנפש, וכמובן שצריך להתפלל כל הזמן לסייעתא דשמיא, כמו שכתוב בתהילים [פרק פ"ו פסוק יא] "הורני ה' דרכך אהלך באמתך יחד לבבי ליראה שמך", שנזכה להגשמת הפסוק [ישעיהו פרק כז פסוק יג] "והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול" וכו', ובאו האובדים, והנידחים בארץ מצרים" וכו', ונצא מחושך הגלות ונתבשר בקרוב עם משיח בן דוד בבניין ירושלים אמן.

בעניין "גר צדק" שהתגייר, האם מותר להתחתן עם יהודיה, ומה הדין במומר?
 בשולחן ערוך [יורה דעה סימן רס"ח, סעיפים א, ב], גר שנכנס לקהל ישראל, חייב מילה, קבלת עול מצוות, וטבילה במקווה, וכיוון שטבל הוא כישראל לכל דבר, ואם חזר לסורו הוא נחשב כישראל מומר [מסכת יבמות דף מז עמוד ב]. בתורה כתוב {דברים פרק כג, פסוקים ד, ח, ט}, "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' וכו'. "לא תתעב אדומי ומצרי" וכו', "דור שלישי יבא להם בקהל ה'". מרן בשו"ע פסק {אבן העזר סימן ד, סעיפים ב, ג}, עמוני ומואבי אסורין לעולם ואילו הנקבות מותרות מיד. מצרי ואדומי אינם אסורים אלא עד שלוש דורות. ובסעיף י פסק מרן, שלאחר שהתבלבלו כל האומות, הולכים לפי הרוב, לכן כל הגרים מותרים להתחתן עם בנות ישראל מיד ולא צריכים להמתין כמה דורות, שכך פסק הרמב"ם [הלכות ביאה פרק יב הלכה כה]. ועל כן גר שהתגייר כדת וכדין רשאי לישא גם כוהנת, אפילו שכהן עצמו אסור בגיורת, מכל מקום "כשרות" לא הוזהרו להינשא לפסולין, שנאמר "בני אהרן" {ויקרא פרק כא פסוק א} ולא בנות אהרן. {קידושין דף ע"ג עמוד א}, {שו"ע אבן העזר סימן ז סעיף כב}. חשוב להזכיר שרבותינו תקנו הרחקות לאנשים שהמירו את דתם, כעין מה שלמדנו בגמרא על עשרת השבטים והכותים, שיש כוח לחכמים לעשות אותם כמו גויים ממש [מסכת סנהדרין דפים פ"ה, ק"י, עמוד ב], וכמובן שלגבי בניהם של האנוסים שהמירו את דתם לא תקנו חכמים הרחקות, כך כתוב גם באגרת המפורסמת של הרמב"ם, וכן פסק הרמ"א בהגהותיו לשולחן ערוך [יורה דעה

סימן רס"ח סוף סעיף יב], ישראל מומר שעשה תשובה, צריך לטבול רק מדרבנן, ולקבל עליו דברי חברות בפני שלושה. **העולה מן המאמר להלכה**, שגר יכול להתחתן עם כל בת ישראל, וגם עם כהנת, וכן מותר לישראל להתחתן עם אישה גרה, כי צריך לדעת שבעולם החושך שאנחנו נמצאים, אין אדם יודע מה חלק התיקון שלו בחיבור עם שורשי הנשמות המיוחדות האלה, וכי יעלה על דעתנו שגרי הצדק הם נטולי ייחוס? שהרי הגמרא למדה מהפסוק [במדבר פרק טו פסוק טו] "ככם כגר יהיה לכם", שגם אבותינו נכנסו לברית במילה וטבילה וקרבתן כמו שאר גרים {כריתות דף ט עמוד א}, **ולגבי בני אנוסים כשבאים לחזור בתשובה**, אין להבהיל אותם, וגם יש מצווה חשובה לקרב אותם באהבה. בזמן המילה מברכים "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", וברכת "אשר קידש ידיד מבטן", ולאחר מכן אומר "אלוקינו ואלוקי אבותינו, הצלח נא למשוך אליו חסדך, למען אשר ימצא חן בעיניך" וכולי. כתוב [דברים פרק כט פסוק יד] "כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלוהינו ואת אשר איננו פה עמנו היום", מכאן נלמד שכל הנשמות של הגרים "הסתופפו במעמד הר סיני" וזכו לקבל עליהם עול מלכות שמיים, והם מיוחסים ישירות לאברהם ושרה, אברהם היה מגייר את האנשים, ושרה את הנשים, ומיד שזכו הגרים להתקרב לאלוקי ישראל, זכו להיות חוליה בשרשרת היהודית, זכינו ברוך השם שאין מישהו בעם ישראל שאינו נטול ייחוס. אשרינו שבחר בנו, וזכינו לקבל את התורה, שנתבשר בבניין ירושלים "ופדויי ה'" ישובו ובאו ציון ברינה" וכולי, [ישעיהו פרק לה פסוק י]. שנתבשר בביאת בן דוד ובבנין ירושלים אמן כן יהי רצון.

בענין בני זוג שרוצים להינשא מחדש, לאחר שהיו נשואים ועברו גיור.

אם בני הזוג האלה עמדו בכל כללי הגיור, שקיבלו עליהם את עול המצוות, וטבילה, והאיש עבר גם מילה. אז הגיור שלהם תקף, {שולחן ערוך יורה דעה סימן רס"ח סעיפים א, ב}. ועל מנת להינשא זה לזה על פי היהדות, אם האישה בגיל שראויה להיכנס להריון, היא תצטרך להמתין שלושה חודשים מן הגיור, כדי להבחין בין זרע שנזרע בקדושה לזרע שנזרע שלא בקדושה, ואז יוכלו לערוך טקס קידושין ונישואין מחדש, וגם מברכים שבע ברכות בסוף סעודת הנישואין. {שולחן ערוך יורה דעה סימן רס"ט סעיף ט}. {שולחן ערוך הלכות אישות סימן יג סעיף ה}. ואם האישה זקנה שאינה ראויה לעיבור, או אם נוכחנו לדעת שהיא פירסה נידה, ועשתה בדיקת הריון והיא לא מעוברת, אינה צריכה להמתין שלושה חודשים. וצור ישראל יצילנו משגיאות אמן.

בענין כתובה של גר שכתבו את שמו של אביו המאמץ.

כתובה של גר צריך לכתוב בשם האב, בן אברהם אבינו, שהוא "אב המון גויים". ואם כתבו בכתובה בטעות בשם אביו של הגר את שם אביו המאמץ, ולא כתבו פלוני בן פלוני

שגדלו, אז אם החתן הגר הוחזק בציבור להיקרא כבנו של אביו המאמץ יש מקום להכשיר את הכתובה. מכל מקום זה לא כמו גט שיש לחוש משום לעז, לכן לכתחילה טוב לעשות כתובה חדשה ומתוקנת, וכתובה כזאת נקראת כתובה דאשתכח בה טעותא, ולכן צריך ללכת לאדם מומחה, שיציין בתאריך של היום, את התאריך של הנישואין שהתרחשו בתאריך מוקדם. **העולה מן המאמר להלכה**, שאפילו שאביו של הגר הוא גוי שהתגייר עם בנו, וכ"ש אם הוא נשאר גוי, ודאי שהחתן הגר אינו מתייחס אחר אביו, דרחמנא אפקריה לזרעיה {מסכת יבמות דף צח עמוד א}. ולכן צריך לכתוב "בן אברהם אבינו". אבל כשאבא של הגר הוא יהודי והאמא היא גויה, בעיקרון צריך לכתוב "בן אברהם אבינו", כי הולד כמותה, אולם אם החתן מעדיף שלא יוזכר "בן אברהם" כי רואה בזה פגיעה בכבודו, אפשר לכתוב יהודה דמתקרי יהודה בן ראובן, הוא הדין באישה אפשר לכתוב לאה דמתקריא לאה בת יעקב, כי מה שחשוב שהעדים יודעים על מה הם חותמים, מכל מקום גם אם כתבו בכתובה את שם אביו היהודי שאינו מתייחס אחריו שהרי נולד שלא בקדושה, הכתובה כשרה, כי על כל פנים אין כאן גם את הטעם אפקריה רחמנא לזרעיה, וגם הוא באמת אביו שילדו וגידלו, וכל שכן אם האמא התגיירה לפני הלידה בזמן שהייתה מעוברת, אז אפשר לכתוב אפילו לכתחילה את שמו של אביו.

בעניין "יוחסין" של ענף עץ אבות.

מסכת קידושין {דף עא עמוד ב}, לאחר שדנו חכמים שם על עניין היוחסין, שואלת הגמרא למסקנא היכי נעביד? איך נדע איזו אישה שהיא ממשפחה מיוחסת, עונה הגמרא זיל בתר שתיקוטא, זאת אומרת צא ולמד, כאשר יש ריב בין אנשים, ואותה משפחה יושבת בצד ושותקת, הם מוחזקים "מיוחסים" ואת ביתו תקח לאישה, בזה מסתכם למעשה סוד הייחוס, שחרות בדי אן אי שלנו, צריך להבין ייחוס זה מלשון "חס", שמה שמעיד על המשפחה של החתן או הכלה, שיש להם אילן יוחסין, זה בגלל שהם שותקים ולא נמצאים במקום שיש ריב ומחלוקת, שזה מעיד עליהם שיש בהם חמלה ורחמים, שאין לך "ייחוס" יותר גדול מזה, ברוך ה' שזכינו להיות עלה קטן בעץ עם שורשים איתנים שהוא גדול חזק ומפואר, עם משיח בן דוד בבניין ירושלים אמן.

שאלות לשינון וחזרה בהלכות טהרה. {כולל זכרון מנחם אב}

שולחן ערוך יורה דעה סימן קפ"ג.

אישה שיצאה ממנה דם בהרגשה או בלא הרגשה האם היא טמאה? [שולחן ערוך סימן קפג סעיף א], {ש"ך סק ב}.

אישה שמרגישה שנעקר ממנה דם אבל לא יצא לחוץ האם היא טמאה?
אישה שראתה דם כחרדל האם היא טמאה? ואם ראתה פחות מחרדל האם היא טמאה {ש"ך סק ג}.

האם יש חילוק באיסורי נידה בין פנויה לנשואה? [הרמ"א סעיף א].
אישה שהזדעזע גופה כשהגיע הדם האם זה הרגשה מטמאה מהתורה? [פ"ת ס"ק א].
אישה שמרגישה שנפתח מקורה האם הוי הרגשה טמאה מהתורה? [פ"ת ס"ק א].
אישה שמרגישה דבר לח זב ממנה האם הוי הרגשה שטמאה מן התורה? [פ"ת ס"ק א].
אם מצאה דם בלי הרגשה בבדיקת עד או לאחר תשמיש האם חיישין שמא היה לה הרגשה? [פ"ת ס"ק א].
אם רק קינחה עצמה או שבדקה בעד ולא הכניסה לעומק האם חוששים להרגשה? [פ"ת ס"ק א].

מה נקרא בהנ"ל כניסת העד לעומק? [פ"ת ס"ק א].
ראתה דם סמוך למי רגלים האם חיישין להרגשה? [פ"ת ס"ק א].
דם שאינו יוצא מהבית הפנימי רק מבית החיצון האם טמאה? [פ"ת ס"ק ב].
האם בהנ"ל אפשר לחשבו לאחד משבעה נקיים? [פ"ת ס"ק ב].
אם נעקר דם מן המקור שלא כדרך ראייה, ויצא מבית החיצון לחוץ דרך ראייה האם היא טמאה? פ"ת ס"ק ב, {ועיין גם בשו"ע קפח, ג}.

שולחן ערוך יורה דעה סימן קפ"ד.

אישה שיש לה וסת קבוע האם צריכה בדיקה לפני תשמיש? {שו"ע סימן קפ"ד, א}.
ואם רוצה להחמיר בהנ"ל האם מותרת?
האם צריכה בהנ"ל בדיקה לאחר תשמיש?
האם יש עניין לבדוק את עצמה שלא בשעת תשמיש?
אישה שאין לה וסת קבוע מתי נקרא אצלה שעת וסתה? [ש"ך ס"ק ב].
האם בהנ"ל צריכה בדיקה שלא בשעת וסתה? [פ"ת ס"ק א].

הא דנקטינן שוסתות דרבנן האם זה גם לענין לפרוש מאשתו סמוך לשעת וסתה? {ש"ק ה} האם יש חילוק בהנ"ל בין סמוך מלפניו או סמוך לאחריו? {פ"ת ס"ק ג}.

האם יש חילוק בהנ"ל בין וסת קבוע או אינו קבוע? {פ"ת ס"ק ד}.

בשעת עונת הוסת האם מותרת בתשמיש? {שו"ע סימן קפ"ד, ב}.

האם יש חילוק בהנ"ל בין אם הווסת שלה בשעה קבועה תחילת היום או שעה קבועה בסוף היום?

וזה שאסור בעונת הווסת האם יש חילוק בין יומי ניסן ותשרי, או יומי תמוז וטבת? [ט"ז ס"ק ב]?

עונה הסמוכה בעונת הווסת האם מותרת בתשמיש?

שצריכים בהנ"ל לפרוש מתשמיש האם צריכים לפרוש משאר גם משאר קריבות?

אשה שיש לה וסת התלוי בשינוי הגוף האם צריכה לפרוש כל עונת הוסת? [רמ"א, ב}.

אישה שמשנית וסתה להקדים או לאחר שנים או שלושה ימים כמה זמן צריכה לפרוש כשמגיע זמן וסתה?

קטנה שעדיין לא קבעה שלושה פעמים האם צריכה לפרוש סמוך לוסתה {שו"ע סעיף ג}.

מה הכוונה של קטנה בהנ"ל?

קטנה שקבעו לה וסת שלוש פעמים האם צריכה לפרוש סמוך לוסתה?

ומה"ד בהנ"ל אם ראתה שלוש פעמים אבל עדיין לא קבעה?

זקנה שהסתלקו דמיה האם צריכה לפרוש סמוך לוסתה?

אישה שרגילה לראות בהנץ חמה ולא קים לה שפיר אי קודם הנץ או אחר הנץ באיזה זמן נאסרה? {שו"ע סימן ד}.

ואם אישה רגילה לראות בבין השמשות ולא קים לה שפיר אי קודם השקיעה או אחר השקיעה {עיין פ"ת ס"ק י}.

אישה שרגילה לראות ראייה מועטת מקודם הנץ החמה עד לאחר הנץ החמה האם נאסרה בלילה וגם ביום? {שולחן ערוך סעיף ה}.

האם נאסרה בהנ"ל ביום שקודם לילה זו? {פ"ת ס"ק יא}.

מה נקרא ימי עיבורה וימי מניקותה? {שולחן ערוך סעיף ז}.

שאר נשים שאינם מעוברות ומניקות ואינם במחבא האם צריכים בדיקה כשיגיע שעת הווסת? {שולחן ערוך סעיף ט}.

אישה שיש לה וסת לימים והגיע שעת וסתה האם מותר לבעלה לבא עליה קודם שישאל אותה אם היא טהורה? {שולחן ערוך סעיף יא}.

מה הפירוש על דברי הסמ"ג שמובא ברמ"א שהמחמיר תבא עליו ברכה, איך שיר להחמיר שלא לעשות מצווה? {פ"ת ס"ק כג}.

שולחן ערוך יורה דעה סימן קפ"ה.

אישה שהיא בחזקת טמאה האם מותר לבעלה לבא עליה קודם שתאמר לו טבלתי?

האם יש חילוק בין אם עבר אחר כך הזמן שתוכל לספור ולטבול או לא? [סעיף א].
 אישה שאמרה לבעלה טמאה אני ואחר כך אמרה טהורה האם היא נאמנת? [סעיף ג].
 ואם בהנ"ל היא נתנה אמתלא לדבריה האם היא נאמנת?
 ואם אמרה שהיא טמאה משום שלא היה לה כח לתשמיש, האם זה אמתלא?
 אישה שאומרת שחכם טיהר לה את הכתם והוא אומר שהיא משקרת מי נאמן?

מי שצריך לכפרה ואינו יכול להתענות מה יעשה? {רמ"א סעיף ב}.
 אישה שאין לה וסת ולא בדקה לפני תשמיש ומצאה דם האם צריכים שניהם כפרה על
 הכניסה ועל היציאה {פ"ת ס"ק יד}.
 אישה שהיה לה פחד פתאום ואחר כך בלילה שמשה עם בעלה ומצאה למחרת דם על
 בגדיה וגם על עד שלו האם צריכים כפרה כמו בשמשה בשעת וסתה? [פ"ת ס"ק טו].

שולחן ערוך יורה דעה סימן קפ"ו.

אישה שיש לה וסת קבוע האם צריכה בדיקה קודם או אחר תשמיש? [שו"ע סעיף א].
 אם קינחה עצמה בעד ואבד העד האם מותר לשמש קודם בדיקה? {רמ"א סעיף ב}.
 האם אישה נאמנת לבדוק עד של הבעל? {שולחן ערוך סעיף ד}.
 אישה שאין לה וסת אבל היא מעוברת או מניקה האם צריכה בדיקה על לפני או אחרי
 תשמיש? [פ"ת ס"ק ד].

שולחן ערוך יורה דעה סימן קפ"ז.

אישה שראתה דם מופלג הרבה מתשמיש האם דינה כאישה שיש לה וסת? [רמ"א סוף
 סעיף א].
 מאיזה חומר עושים השפופרת כדי לבדוק עצמה ובאיזה אין עושים? [שו"ע סעיף ב].
 עד היכן צריכה להכניס השפופרת והמוך לצורך בדיקה?
 אם אין לה מכה שבוודאי מוציאה דם וגם אין לה וסת קבוע אבל יש לה ספק אם הדם בא
 מן המקור או מן הצדדים האם מתירין לה? [רמ"א סעיף ה].
 האם נאמנת אשה לומר שמכה יש לי באותו מקום שהדם יוצא ממנה? {שו"ע סעיף ו}.
 אם ראתה פעם אחת או שני פעמים בליל טבילתה האם מותרת לשמש בפעם הבא בליל
 טבילתה או בליל שני של טבילתה? {שו"ע סעיף י}.
 הבעל את הבתולה וראתה הרבה פעמים מ"ת בלא הפסק עד מתי מחזיקים שזה דם
 בתולים כשיש לה צער בשעת תשמיש? {שו"ע סעיף יג}.
 כשעושים בדיקת שפופרת האם מכניסים קודם את המכחול או קודם את השפופרת
 וכשמוציאים מה מוציאים תחילה? [פ"ת ס"ק יא].
 אם יש לה מכה בתוך המעיים האם מטהרים את הדם במקור? {פ"ת ס"ק כב}.

אשה שאין לה וסת קבוע ושעת וסתה הינו יום השלושים, וראתה לאחר השלושים האם היא טמאה כראתה בשעת וסתה? {פ"ת ס"ק ל"ב}.
 אישה שבביאה ראשונה לאחר לידה לא ראתה, רק אחר כך ראתה שלוש פעמים האם תולים עדין במכת לידה? {פ"ת ס"ק מ"ו}.
 הבועל את הבתולה ולא היה דם בפעם הראשונה ואחר כך היה דם האם תולה בדם בתולים? {פ"ת ס"ק נ"ד}.
 האם יכול הבעל בעצמו לראות דמי אשתו? {ש"ך ס"ק ז'}.
 אשה שנפל ממנה חתיכות דם גדולים וקטנים האם צריכים לבדוק במים כדי שתהיה טמאה? {שולחן ערוך סעיף ו'}.
שולחן ערוך יורה דעה סימן קפ"ח.

אם ראה המורה דם בלילה וסיהר ואחר כך התייבש ונמצא שהוא מראה טמא האם היא טהורה? {פ"ת ס"ק ג'}.
 אם אירע לאישה שאלה בענייני טבילה האם יכול בעלה להורות לה? {פ"ת ס"ק ו'}.
שולחן ערוך יורה דעה סימן קפ"ט.

אישה שיש וסת קבוע האם היא צריכה לחשוש לעונה בינונית? {שו"ע סעיף א'}.
 האם אפשר לקבוע וסת הדילוג אם דילגה בשווה יותר מיום אחד? {שו"ע סעיף ה'}.
 אישה שראתה פעם אחת בראש חודש ביום, ואחר כך ראתה פעם אחת או שלושה פעמים בלילה או להיפך מה צריכה לחשוש? {שו"ע סעיף יג'}.
 מה נקרא פיהוק? ומה נקרא עיטוש? {שו"ע סעיף יט'}.
 אישה שראתה פעם אחת על ידי פיהוק, האם צריכה לחשוש להבא כשמפקת? ואיך נעקר הנ"ל? {שו"ע סעיף כו'}.
 אישה שהפילה נפל האם יש לה דין של מניקה? {פ"ת ס"ק ל'}.
שולחן ערוך יורה דעה סימן ק"צ.

אישה שרואה דם בלא הרגשה האם טמאה מן התורה? {שו"ע סעיף א'}.
 אישה שמרגישה שניתז ממנה דבר מה ובדקה ולא מצאה כלום? {פ"ת ס"ק ג'}.
 הא שלא גזרו כתמים בקטנה האם זה גם שהדם בא מגופה? {פ"ת ס"ק ח'}.
 אם מצאה כתם על בגד צבוע בשלושה ימים הראשונים של שבעה נקיים האם נסתר הספירה שלה? {פ"ת ס"ק כב'}.
 אם נמצא דם על עקבה האם טמאה? {שו"ע סעיף י"א}.
 אם בנה או בעלה נתעסקו בכתמים האם לתלות בהם? {שו"ע סעיף יט'}.
 אם בדקה חלוקה והשאילה אותו, ואחר כך לבשה ומצאה כתם? {שו"ע סעיף מא'}.
 אם השאילה חלוקה לסופרת שבעה נקיים האם תולים בה? {שו"ע סעיף מב'}.
מאמר והלכה

אשה שמצאה כתם על המיטה בריחוק מקום גופה? [ש"ך ס"ק ס"ח].

שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"א.

אישה שהשתינה מי רגלים כשהיא עומדת ויצא דם עם מי רגליה האם היא טהורה שהייתה מתקלחת? [שו"ע סעיף א].

שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ב.

כשחוששים לדם חימוד האם צריכים הפסק טהרה קודם שבעה נקיים? [שו"ע סעיף א].
האם צריך החתן לשאול את הכלה אם שמרה שבעה נקיים? [רמ"א סעיף ב].
האם זקנה חוששת לדם חימוד? [פ"ת ס"ק ב].

שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ג.

הכונס את הבתולה האם צריך לגמור ביאתו? [שו"ע סעיף א].
האם מותר לכתחילה שלא לבעול בעילה גמורה כדי שלא תהיה נאסרת עליו מיד? [רמ"א סעיף א].

שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ד.

יולדת שלא ראתה דם האם טמאה כנידה?
האם יולדת צריכה שבעה נקיים? [שו"ע סעיף א].
הטובלת משום כתם שיש ספק אם לטמא ולטהר האם מברכת על הטבילה?
האם מברכים על טבילה של דם טוהר? {פ"ת ס"ק ב}.
אם הרופא הכניס כלי באותו מקום עד שנפתח המקור, או אם הכניס את אצבעו בפנים האם חוששים בזה לפתיחת הקבר? [פ"ת ס"ק ד].

שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ה.

עד מתי הוי אישה נידה טמאה שבעלה חייב לפרוש ממנה? [שו"ע סעיף א].
האם מותר להתייחד או לשחוק ולהקל ראש עמה בימי טומאתה?
האם מותרת אישה להתקשט בימי נידותה? [שו"ע סעיף ט].
האם מותר לשמוע זמר של אשתו כשהיא נידה [פ"ת ס"ק י].

שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ו.

האם מתחילין לספור שבעה נקיים מיום שפסקה לראות או דוקא מיום המחרת? שו"ע [סעיף א, סעיף ג].
 מהו הזמן לכתחילה שתפסיק האישה בטהרה כשראתה דם כמה ימים? ומתי הזמן להנ"ל בדיעבד? דעת השולחן ערוך, ודעת הרמ"א [סעיף א].
 אישה שהיא סומא איך בודקת עצמה? [שו"ע סעיף ז].
 אם ראתה דם ביום השמיני האם סתרה את כל הימים? [ש"ך ס"ק יב].
 אישה הסופרת שבעה נקיים האם צריכה להוציא המספר בשפתיה ולומר היום יום וכולי? [פ"ת ס"ק ד].
 אם בדקה ביום הראשון לנקיים וביום השלישי האם מועיל לה בדיעבד? [פ"ת ס"ק ו].

שולחן ערוך יורה דעה סימן קצ"ז.

נידה או זבה או יולדת שכבר עברו כמה שנים שעדיין לא טבלו האם חייב כרת הבא על אחת מהן? [שו"ע סעיף א].
 נידה שבעלה בעיר האם מצווה לטבול בזמנה? [שוע סעיף ב].
 היוצא לדרך האם מותרת לטבול בליל שבת שפשעה ולא טבלה קודם? [פ"ת ס"ק ג].
 נשים שיכולות להתחיל לספור מיד ואין צריכות להמתין חמישה ימים, והם החמירו על עצמם והמתינו חמישה ימים האם מותרות לטבול בליל שבת? [פ"ת ס"ק ד].
הצלחה רבה לפוסקים של "הדור הבא".

שלמי תודה וברכה לכבוד התורמים היקרים.

ר" בנימין יהודה בן רחל ראנטשה ומשפחתו הי"ו
 ר" שלמה רוזנברג ומשפחתו הי"ו
 ר" יונה רייך ומשפחתו הי"ו
 ר" יוסף חיים גרשו הכהן ומשפחתו הי"ו
 ר" אהרן הכהן ומשפחתו הי"ו
 ר" יוסף זופניק ומשפחתו הי"ו
 ר" אליהו ליבוביץ ומשפחתו הי"ו

להצלחת כל משפחת שומשונוב.

מתתיהו בן שושנה וסיון בת חביבה
 דניאלה ברטה בת סיון
 טליה שושנה בת סיון
 מוריאל בת שבע בת סיון
 שלמה סמי בן שושנה ויסמין בת יפה
 עידו בן יסמין
 אביתר בן יסמין
 עידן בן שושנה
 לרפואה שלמה שושנה בת בלהה
 להצלחתם ולהצלחת כל יוצאי חלציהם,
 ובכל אשר יפנו ישכילו, ברוב אושר ועושר וכבוד
 מתוך בריאות ונהורא מעליא,
 לאורך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים
 בשובע שמחות וכל טוב.

"ואלה יעמדו על הברכה

להצלחת ר" שמואל אלימלך פיש ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" גיא שטרית ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" נחמיה צוקרמן ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" שלמה גולומב ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" דוד צ'פמן ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" אליוט לסקי ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" יניב כלף ומשפחתו הי"ו

להצלחת ר" אהרון קושניר ומשפחתו הי"ו
 להצלחת ר" יעקב גלזרסון, ור" שלמה בנישתי ומשפחתם הי"ו
 להצלחת רועי וטל ביכלר, ור" עידו פרסקייב ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" מנדל דרימער ומשפחתו הי"ו
 להצלחת הרבנים שי פרי, ועוזיאל וינגרטן ומשפחתם הי"ו
 ולהצלחת ר" ברוך מזרחי, ור" גיל מליחי ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" יעקב מזרחי, ור" שי ימיני ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" יניב לביא, ור" פרדי נואי ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ד"ר דניאל רוז, ור" משה דואר ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" אלימלך חנינה רמז וד"ר מרים ארונוף ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" אריאל אבשלומוב, ור" מתתיהו שומשונוב ומשפחתם הי"ו
 להצלחת ר" אליעזר לזרב, ור" אריק וטליה ברנד ומשפחתם הי"ו
 להצלחת גיסי היקרים ר" גיל ור" יגאל דחבש ומשפחותיהם הי"ו
 להצלחת ר" אליהו מיזלס ומשפחתו הי"ו
 ה" יתברך ימלא משאלות לבם לטובה ולברכה לחיים טובים ולשלום אמן כן יהי רצון.

לרפואה שלימה שושנה בת בלהה

"לזכרון עולם בהיכל ה"

לעילוי נשמת רבי יחיא בן רבי שלום מקייטן זצ"ל.

לעילוי נשמת הראל בן לאה ז"ל.

לעילוי נשמת ישראל בן לאה ז"ל

לעילוי נשמת רבי יעקב ינאי בן עוואד זצ"ל.

לעילוי נשמת מרת גנה ינאי בת יוסף ע"ה.

לעילוי נשמת מרת חנה בת גנה ובעלה רבי שמעון בן מרים דחבש ז"ל.

לעילוי נשמת מרדכי בן שלמה ע"ה.

לעילוי נשמת נעכא בת אברהם יהודה ע"ה.

לעילוי נשמת דב בן שמעון ע"ה.

לעילוי נשמת חוה בת יעקב הלוי ע"ה.

לעילוי נשמת שמעון בן יוסף ע"ה.

לעילוי נשמת חיה בת ציון הי"ד.

לעילוי נשמת אסתר צינה בת שמעון הי"ד.

לעילוי נשמת יעקב בן יצחק יוסף הלוי ע"ה.

לעילוי נשמת לאה רבקה בת משה יהודה ע"ה.

לעילוי נשמת משה יצחק בן דב ע"ה.

לעילוי נשמת יוסף חיים וחווה לאה אלטר ע"ה.

לעילוי נשמת מנחם מנדל בן יהושע דב ז"ל.

לעילוי נשמת הרב נפתלי בן שלום זצ"ל.

לעילוי נשמת נפתלי בן ניסן.

לעילוי נשמת ניסן בן בנציון.
לעילוי נשמת זויה בת שומין.
לעילוי נשמת אסף בן מתתיהו.
לעילוי נשמת בלהה בת ציפורה.
לעילוי נשמת סלמון בן אסף.
לעילוי נשמת גילה בת רוזה.
לעילוי נשמת זכריה בן מזל.
לעילוי נשמת ראומה בת בת-שבע.
לעילוי נשמת רחל בת עליזה.
לעילוי נשמת מייק מאיר בן מרטה
לעילוי נשמת החייל עמית כלפו בן נאוה
לעילוי נשמת החייל בראל בן ניצה